

Sree Krishna

* Leelamrita Rasa.

శ్రీకృష్ణలీలమృతరసము

DEDICATED TO

Alwala Lakshmikanta Rau

Pantulu Garu,

VENUSUR,

(Nizams, Deccan.)

BY

K. Yagyanna Sastri.

R. V. PRESS, ELLORE.

1909

శ్రీ కృష్ణలీలామృతరసము

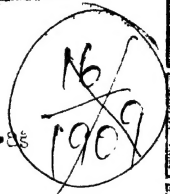
బ్రహ్మశ్రీ కొటమర్తి యశస్వి శాస్త్రి

రచియింపఁ బడి

వేముసూరు నివాసులగు

శ్రీ అల్వాల లక్ష్మీకాంతరావుగారికి

కృతి యాబడి

శ్రీరాజు మంత్రిపెగడ సుజంగరావు

బహద్దరు మంత్రాధికారిగారిచే

బహుమతి

మంజువాణి ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడెను.

ఏలూరు.

1909

Sl. No. 838
Date No 9452

శ్రీకృష్ణార్పణం బ్రహ్మచర్యం
 ద్వారకాతత్పర్యం
 క్రీడానీలంబుత త్వా దమృతరససమం
 రివ్యమాధుర్యయుక్తావృత్
 శ్రోత్వా శాంపాదినా ముదమగుణైః
 గాయతీ త్యాదిహాస్య
 శ్రీమాన్మృగ్విజ్ఞానైలా మృతరసవిలస
 నా మభాక్యాత్మబంధం॥

శా. శ్రీకృష్ణార్పణం బ్రహ్మచర్యం
 శ్రీద్వారకాతత్పర్యం
 నేకప్రీతిని నోస్మ్యుత్ సదమృతా
 హీనప్రవాహాధమై
 స్వీకుర్వత్యుదయత్యమోత్తమం లక
 షీకామరత్వస్పృహ
 నోకంజేయం నీప్రబధమణిబా
 ల్యుంగృష్ట నీలాభ్యమై.

అల్వాలు లక్ష్మీరాంధరాపు కృతిగాయకుడు.

పే రి క .

- ఉ. ఈశ్వరీవల్లభుండునను
 నీకృతినెల్లఁబరిష్కరించివి
 ద్యాకుశలశ్వమేర్పరుపుఁ
 డంచున నేకవిధంబులన్విధే
 యాశ్చర్యతోడవేడవది
 యంతయుఁగన్గొనినాడు భావమున్
 వీక మొయ్యిఁచిభించియిటఁ
 నీ. క. గానిఁ బులిందు జేసికొన్.
- సీ. అదినిశీఖార తామ్నా యమునుసన్న
 యుక్యగుడు జెల్లించి యార్యలోకి
 రక్షికుండగురాజరాజున రేంద్రున
 కింతఁబుగఁజేయుటాదిగాఁగఁ
 గవుల్లెదను కావ్యకర్తృకారత్నంబు
 సరసునకొసఁగుటాచారప య్యె
 ముగఁ నుజ్జితనామా త్యాదులోకి కొంద
 తీరినింద్యమనియెంచిరిం తెకాని
- సీ. పెద్దనామాత్యముఖ్యకి విప్రపరులు
 తమప్రబంధంబు రెల్లను తాహ మొదవఁ

గృష్ణరాయశ్రీధరనికృతయోనర్చి
పుడమినాచంద్రకేంద్రులబడయలేద.

2

మ. ననునిన్నుందుతరింపఁజేయునదిసం

తానంబుసంతానమీ

ధరలోరెండువిధుగబుగ్గొనొకటిపు

త్త్రపాత్రియొక్కరెండుభూ

సుర దేవాలయముఖ్యసప్తకముబొ

ల్బునీవిలోనెల్లభా

స్వర్గమైయుప్పుగృహప్రసత్తిగహముశ

శ్వేత్కర్తృసంధానమై.

3

గీ. పుత్త్రపాత్రాదిసంతానపుంజమన్న

నెన్నఁడగుననుధరనశియించుఁగాసి

సప్తసంతానగణమొకశ్వరముగాద

అందుఁగృహియన్నఁగల్పకల్పితమాండు.

4

ఉ. ఆకృతియందునస్యకథలై

నయడకధరఁగొన్నినాశ్శిశు

తోకనశించునుత్తముల

గీలలఁదెప్పినఁగొంతసిల్చును

శ్లోకుఁడునీశ్వరేశ్వరుఁడు

లోకసముద్ధరఁబుడుకృష్ణలీ

లాక్షతే దాల్చిస్తత్పర
మూలచరిత్రము శిష్యశక్యమే.

5

గీ. నగునిసత్కర్త రణసంధాకనిల్లు
సంతదనుక మబూర్వవంశ్యాన్వితముగ
సమరణోకంబునగదాసౌఖ్యంబుగొంచు
బ్రహ్మచారిశాఖ్యపేక్షానుకృతయకాదె.

6

ఉ. కాపుననిట్టియూహాహరి
గల్గుటనీకృతవల్లభురూప
ద్రావముతోడగొప్పసుకృ
తంబులు మున్ననరిచి కీర్తికాం
తావగుడయ్యుసద్గుణు
తంబగునీకృతసందింపి తేం
ద్రావనుడయ్యునీతనికృ
తార్థశతోకమునోజ్జ్వలయ్యుడికె.

7

పీ. ఈకృతికన్యకకృష్టిలంఘిత
రసమామనామసార్థకతగొంచె
వృత్తిరత్నాకరవృత్తనిబట్టెను
పినువారిమదికిఁబ్రీతినిఘటించె
నాంధ్రగీర్వాణభాషానినగూర్చు
యథాయపండితులకునొప్పజిలికె

నుంద గాలంకారశోభాభిరామమై
వెలసియాలంకారితులగరంచె.

గీ. సకలరక్షణగుణరీతిశయ్యలెన్న
నిస్తులములయ్యెలోకప్రళస్తమైన
యీకృతియుగృతికర్తృకృతీశ్వరుండు
ధరణివెలయుతనాచంద్రతారకముగ.

8

ఇట్లు,

రాజా మంత్రివెగడ భుజంగరావు.

వృత్త రత్నాకరస్థిత వృత్త

— 0 —

1 ఆపరాంతికా	25 ఉద్గీతిః
2 కాష్ఠాలవిక్రేడితం	26 ఉదీచ్యపుతిః
3 ఆచలదృతిః	27 ఉపస్థితా
4 అనంగక్రేడా	28 ఉపేంద్రపజా
5 అతిరుచిరా	29 ఉపజాతిః
6 అభివననీలికా	30 ఉపసేతిం
7 అభివనతామరసం	31 ఉద్గీతీ
8 అసంభాధా	32 ఉపచితం
9 అపరాజితా	33 ఉద్గతా
10 అలాలా	34 ఉపస్థిత ప్రచుపితం
11 అశ్వగతిః	35 ఋషభగతివిలసితిం
12 అశ్వలితం	36 ఔపచ్ఛందసీకం
13 అర్ణదండికః	37 కన్యా
14 అపరస్క్రీం	38 కబరీ
15 అమృతధారా	39 కరణీ
16 అర్యా	40 కలికా
17 ఆర్యాగీతిః	41 కుమారిమంజరి
18 ఆనాతిలికా	42 కుమారీ
19 ఆపవాహాఖ్యం	43 కుమారీ
20 ఆఖ్యానికా	44 కుసుమవిభితా
21 ఇంద్రవజ్రా	45 కేరుమతి
22 ఇంద్రవంశా	46 కోకరతా
23 ఇందువచనా	47 కోకిలకం
24 ఉపగీతిః	48 కౌంచపదా

49 ఖంజా	76 దోగళం
50 గాధా	77 నవిపులా
51 గీతిః	78 నత్కుటకం
52 గానీ	79 నారాధికా
53 గవలూర్యా	80 నానీ
54 చపూనక్తిం	81 నికా
55 చంద్రవర్తి	82 పధ్యా
65 చంద్రగళా	83 పధ్యావక్తిం
57 చంద్రకానీ	84 పదాంకుళకం
58 చంద్రపుష్పిపయతదంశకః	85 పదవసానకం
59 చంపకమాల	86 పరావతీ
60 చంపకమాలికా	87 పదచతుర్ధ్యం
61 చారుహాసినీ	88 పంచనామరః
62 చిత్రా	89 పక్ష్యః
63 చిత్రతనా	90 పుణ్య
64 చిత్రపుత్రా	91 పుణ్య
56 జఘనచపలా	92 ప్రమాణికా
66 జలగరమాలా	93 ప్రముదితపదనా
67 జ్యోత్స్నాతిః	94 ప్రమితాక్షరా
68 జ్వాలా	95 ప్రభా
69 తవిపులా	96 ప్రహస్యినీ
70 తనమధ్యా	97 ప్రభద్రకం
71 తన్వీ	98 ప్రహరణిలకం
72 తోటకం	99 ప్రచితకదండకః
73 దక్షిణాంతికా	100 ప్రపుత్తకం
74 దృశ్యమింద్రకం	101 ప్రవర్ధమానం
75 దశమధ్యా	102 పాచ్యకృత్తిః

103 ప్రియంబదా	130 మాతా)సమకం
104 పీడా	131 మాణవకం
105 పుటః	132 మానసీ
106 పుష్పిత్రాగా	133 మాలినీ
107 భద్రికా	134 ముఖచపలా
108 భద్రవిరాక్	135 మేఘవిస్ఫుజ్జితం
109 భ్రమరవిలసితం	136 మోక్షకమాలా
110 భౌద్విపులా	137 మోక్షకదామ
111 భుజగశిశుస్పృతా	138 యుగ్మవిపులా
112 భుజంగప్రయాతం	139 రవిపులా
113 భుజంగవిజృంభితం	140 రథోదతా
114 మదలేఖా	141 రుక్మి ⁴ పత్ర
115 మధు	142 రుచిరా
116 మయూరసారిణీ	143 లలితా
117 మత్తా	144 లలితం
118 మనోరమా	145 లలితం
119 మణిమాల	146 లలనా
120 మత్తహయూరం	147 లక్ష్మ్యః
121 మంజుభాషిణీ	148 లవణీ
122 మంజుభాషిణీ	149 వక్త్రం
123 మదనార్తా	150 పసుపతీ
124 మణిగుణకరః	151 వశిష్ఠ
125 మందాకాంతా	152 వసంతిలకం
126 మణిదీప్తిః	153 వసంతమాలికా
127 మత్తేభం	154 వృత్తా
128 మృగీ	155 వసంతమాలికా
129 మత్తాక్రీడా	156 వృత్తిశామ

- 157 వానవాసికా
 158 వాతోర్మి
 159 వాణినీ
 160 వాణీ
 161 విచులా
 162 వివరీతపథ్యానకా
 168 విష్ణోః
 164 విద్యుత్కాలా
 165 వితానం
 166 వియోగినీ
 167 వివరీతాభ్యానికా
 168 వేగవతీ
 169 వైతారీయం
 170 వైశ్వదేవీ
 171 శశినదనా
 172 శశికలా
 173 శంభునటనం
 174 శాలినీ
 175 శార్దూలవిక్రీడితం
 176 శిఖరిణీ
 177 శిఖా
 178 శ్రిః
 179 శ్రిః
 180 శుద్ధవిరాట్
 181 శుద్ధవిరాడాక్షరభం

- 182 శ్లేనికా
 183 శోభావతీ
 184 సమానికా
 185 సమృతా
 186 సరసా
 187 స్రగ్వీణీ
 188 స్రక్
 189 స్రగ్ధరా
 190 స్వాగతా
 191 సింహాద్ధతా
 192 స్త్రీ
 193 సుముఖీ
 194 సుముఖీ
 195 సుమంగళికా
 196 సుకేశరం
 197 సుభద్రా
 198 సౌరభకం
 199 హంసమాలా
 200 హంసరుతం
 201 హాలముఖీ
 202 హారిః
 203 హరిణాపుత్రం
 204 హరిణాపుత్రా
 205 త్తమా

సంపూర్ణము

శ్రీ

శుభము.

అవిఘ్నమస్తు.

కృష్ణలీలామృతరసః

శ్లో॥ శ్రీకాంఠావదనాబ్జనిఘ్రతసహ
సాలాపపుష్పాసహ
స్వావోన్మత్తమధువ్రతాయితలస
త్కర్ణద్వయస్తమ్మదే
స్వాంగాశ్లేషణపారిజోషికమదా
ద్యస్సోవతు స్వాభిధం
లక్ష్మీకాంతసమాహ్వామంకృతిపతిం
శ్రీనాయకశ్శీప్రదః॥

1

శా. శ్రీరామారమణీయహాస్యభరిత
శ్రీవాక్సుధాస్వాదన
స్తేరాస్యండగునేజనార్దనుడుల
క్షీకాంతకాలింగనో
దారానందమొసంగెనాహరిమహా
ద్దామాలవాలాన్వయా

ధారున్ శ్రీవరలక్ష్మీ కాంతస చివ్రం
దాబ్రోచుగృత్యంకితుఁ.

1

శ్లో॥ యత్పాదపోతమవలంబ్యమహాంత రాయ
సింధూ స్తతారజనతాఘనతాపహారం
మత్కావ్యభవ్యరచనోద్యమపూరణాయ
తంభావయామ్యగభవాత్మభువంగజాస్యం॥

2

ఉ. విగజపక్తుపాదమను
హృద్యదృఢప్రియనౌకబూనికృ
త్యాగతవిఘ్నసంతతిమ
హాఙ్గులదాటెదరెల్లవారున
ర్వాగమవేద్యుశైలతన
యాత్మజాగౌల్తమదీయకావ్యబం
ధాగతమంతుతంతుచయ
మంతయునింతలుగానొనర్పఁగఁ.

2

శ్లో॥ స్రష్టారంవిష్టపానాం
మహితనిజచతుర్వక్త్రసంజాతవేద
ప్రాధవ్యాహారధాగా
స్సపితదిగబలామూర్ధజాతద్విరేఘం
దాతారంసంతతాయు
ర్విభవఘనబలాపత్యముఖ్యేప్సితానాం

వందేవందారుబృందా

రకనిచక్రమజంపంకజాతప్రసూతిం॥

3

చ. భువనములకన్యజించినిజ

పూతచతుర్వదనారవిందసం

భవనిగమారవాతిశయ

పాటితడి క్కటుడై చిరాయురు

తనవిభవాళినుర్విజన

సంతతికిచ్చిసమస్తదైత్యశా

త్రవనతుడై సెలంగునజు

దామరసాత్మజుగొల్తునెల్లెడక.

3

శ్లో॥ సదపాంగవిలొచనప్రభా

పటలైర్భక్తజనావనక్షమాం

ప్రణమామిచిరఃసరస్వతీం

స్థితిమాకల్పితమాననేమదీయే॥

4

క. సదయకటాక్షునిరీక్షణ

ముదమునెసఁగిభక్తచయమునుబోచెడిశా

రదఁగొల్తుమదాస్యమునా

స్పదముగనొనరించిబోవఁబరమశ్రీతిక.

4

శ్లో॥ సకలభువనరక్షాదక్షమక్షీణవీక్షా

క్షుపితనిజజనాపద్మావమంభోరుహాక్షం

కలుషనిచయకుఁ ధేడ్వజిణంవజ్రశంఖ
ధ్వజమహితపదాబ్జంశ్చిధరంశ్చిదమీలే॥ 5
మాలిని.

భువనములనుబోవక పూనిభక్తాళిగావక
ప్రవిమలసదపాంగప్రస్ఫురన్నేత్రపద్మక
పవిహలధర రేఖాభాస్వదంఘ్ర్యంబుజాతుక
భవహరునతిజేతుకభవ్యలక్ష్మీసమేతుక. 6
శ్లో॥ ఇందిరామమందతోషమందిరామమర్త్యరా
టుందరీకదంబనిత్యవందితామనిందితాం
ఇందుకుందచందనాభమందహాససుందరీ
మిందుసోదరీంసమామృతాందయాపయోనిధిం॥ 6

సీ. ఇందిరనతిఘనా సందసంచయనీత
మందిరననుపచూ మరవరేణ్య
సుందరీజనబృంద వందితాంఘ్రిసరోజ
నిందుసోదరినార్య వందనీయ
నిందుచందనకుంద సుందరదరహాస
చంద్రికాబంధురా స్యకమనీయ
నిందుశీతలశుభా స్పందితేతాచల
నందితాళిలభక్త బృందనతుల

గీ. లోకమాతననంతసు శ్లోకగీత
నర్థిజననేతనమలమ హాభిజాత

నంబుజాననసమవేత నధికపూత

నెంతుభజియింతుమదినుంతు నీహగాంతు.

6

శ్లో॥ కరుణారసభరితం హతదురితంనుతచరితం
శరణాగతజనపోషణనిరతంగుణలలితం
వరదాభయకరమాశ్రితసురమైందవమకుటం
శరదంబురదుచిరంశివమతులంప్రణతోహం॥

7

మ. కరుణాపూర్ణహతాఘుఃఖ్యచరితుం

గళ్యాణుభక్తవ్రజో

ధరణ్యసద్గుణాగ్న్యవీనవరదుః

ధన్యుఃసదాసంతృప్తా

మరునిందూజ్వలమస్తకుఃసితఘనా

మూనాంగుసర్వేశుశం

కరునర్థింతుననంతునాదిరహితుం

గామప్రదున్ నిత్యముః.

7

అవర్ణామగేంద్రాత్మజామిందుమాళి
ప్రియామాత్మమంతార్థవిత్కామదాత్రీం
సదామంగళామార్యవంద్యామనేక
స్వరొకఃప్రియాభిర్నతామర్చయామి॥

8

గీ. వినుతగీర్వాణినుర్వీధ్రవిభుతనూజ
నార్యవందితనాత్మమంతార్థవేది

భక్తజనకామదాయనిభవునిరాణి

నాశ్రయించెదశక్వాణిసద్భూని.

8

శ్లో॥ మహర్షవాగర్థవిమిశ్రకావ్యస

త్క్రియాకలాదక్షకవీంద్రసత్తమాన్

అమర్త్యవాగాంధ్రవచఃప్రజాగరా

స్పరాతనానాధునికాన్మరామ్యహంః

9

ఉ. పూజ్యములైనకావ్యగుణ

పుంజములనచియింపదత్తులై

పూజ్యయశోవిశాలగుణ

భాజనులైసురభాషనాంధ్రభూ

రాజ్యమనోజ్ఞభాషనుధ

రాస్థలిరాజసభావిభూతిసా

మూజ్యమునొందుపూర్వపరి

మాన్యకవీంద్రులకేనుమొక్కెదన్.

9

శ్లో॥ వచోలాలిత్యంచప్రథితకవితాహృద్యసరణిం

రసాలంకారాతిస్ఫుటమధురపాకస్ఫురణతాం

విస్మయజ్వలీకావ్యేష్వగుణగణనాసక్తమనసః

కలావ్రజ్ఞాహీనాంకుకవినిచయాస్సంతువిముఖాః॥ 10

చ. మధురవచోవిలాసమును

మానితకావ్యవిశేషచాతురిక

బుధజనగేయభవ్యరస
 భూషణపద్యచమత్కృతిన్ మనో
 వ్యధగొనినట్లువీడికవి
 వాకయమందగుణంబులెంచుమా
 నధనవినింద్యదుష్కవిజ
 నంబులసభ్యులుగాక యుందురే.

10

శ్లో॥ కంసారిపత్కమలహంసామితార్యజన
 వంశాభిరామసదనా
 పుంసామలంకరణహింసావిహీననృప
 వంశాతిధర్మకదనా
 సంనారిణాంకనకకాంస్యోదివిక్రయకృ
 తాంసాధున్మాశాంపరా
 వంశాతిఘనతుర్యంశ్యావిభాతిభువి
 వెమూర్నునామనగరీ।

11

మ. హరిపాదాంబురుహద్వయభజనస
 క్తానేకవిపాధ్యమై
 సరభూషాయితసాధ్వహింసకధరా
 నాధప్రశంస్యంబునై
 వరహేమాచ్ఛమణిప్రవక్రయకలా
 వదైవ్యశ్యసంస్థానమై

భరవెమ్మూరుపురంబుశూద్రజనన
ద్వాసంబునై భాసీలెన్.

11

శ్లో॥ తత్పురమభివర్ణయితుంనపటురహా
ద్విశతపంచకాననూహిరాజః
అహమిహాకియానవాగ్మీ
తదపివదామ్యాత్మధీబలార్హం॥

12

గీ. ఆప్సరంబునువర్ణింపనలవియగునె
వేయినోరులుగలనాగవిభునకైన
హీనవదనుడనేనననెంతయైన
నేనునాబుద్ధికోలఁదినియ్యెడవచింతు.

12

శ్లో॥ పురీపురందరస్వరాజ్యభూషణీవితోషిణీ
శరీరిణాంమనోవికారహారిణీప్రచారిణీ
విరించిమానసానురాగనిర్మితానుధర్మితా
స్థిరాలయావిభాతీసాధువిజ్వరాసముజ్వలా॥

13

ఉ. ఆపురిదేవరాజ్యమున
కాభరణంబననొప్పిసంతసం
బేపునఁజేయమగ్న్యులును
హృత్పరితాపమువాతురెల్లవా
రేపనికైననందుఁజరి
యింతురుధాతమహాముదంబుతో

నాపురిజేసెధర్మముల

కాలయమాన్సువిభాసియున్న గణ.

13

శ్లో॥ సుదృఢ సాలవిశాలవిలాసభూ

రమలభిత్తిరభిత్తిముదావహః

రుదిరమంటపమందిరగోపురా

విపులవేదిగతిస్సుటతోరణా॥

14

మత్తకోకిల.

ఎంతయు సుదృఢావృతుల్ నుతి

కెక్కుపూర్ణవిశాలతః

సంతతంబువిలాసతః విక

సత్సుభిత్తిగణంబుచే

కాంతమంటపసదృగోపుర

కాంతిచేఘనవేదికా

కాంతతోరణాజితేతధ

రాసలిన్నుతిజెందెడికా.

14

శ్లో॥ విప్రాస్తస్మిన్ప్రతిదినముష

స్నానసంధ్యాతపోభి

స్సత్యజ్ఞానాధ్యయనపఠనై

రగ్నిభిశ్చజ్యోత్యైః

అంగైః ప్రతిభిర్వృతపరిచయై

ర్భగ్నిహూనిష్ఠావనాకై

స్వర్వంకాలంక్షణమివముదా

యాపయంత్యప్రమత్తాః॥

15

మ. ద్విజులాపట్టణమందునిత్యమునువృ

త్తిస్సానసంధ్యానృత

ప్రజపజ్ఞాననిరంతరాధ్యయనదీ

వ్యద్యహ్నిసంతర్పణ

ర్యజనోపాసనశాస్త్రవాదనియమ

వ్యాసంగనిత్యాత్మవృ

త్తిజమోదంబునకాలముంగడపిర

ర్థిస్వల్పమాశీతిగః.

15

శ్లో॥ రక్షాశిక్షణదక్షిణాఃప్రతిభటప్రక్షేపదీక్షారతాః

కాక్షేయక్షతలక్షణస్ఫుటభుజావక్షోంతర నిత్యశః

కుక్షిస్థాగమదీక్షితావనకలానిక్షిప్తనద్వైభవా

స్సక్షిత్రస్థితిరక్ష కాంఖలుసదాసక్షత్రియాస్తత్పురే

శా. రక్షింపంగనుశిక్షసేయనుసమ

ర్థత్వంబుచేనొప్పిశ

తుక్షేమంబుహరింపదక్షులయికి

ర్తుల్పర్యబాహుస్థలి

కాక్షేయక్షతములైలంగవిదిత

క్షైదేవులందన్నుచు

స్వత్కౌత్రంబునుగాచువారలుగదా

సత్త్రియుల్గుత్పరికా.

16

శ్లో॥ వివణిషుమహార్హరత్న

ప్రకరతతీవిక్రయప్రవీణాః

శివసఖసద్భావిభవే

శివశివవిచరంతితత్పురేవైశ్యాః॥

17

గీ. అప్సరంబునవై శృంగలసర్పరత్న

విక్రయక్రయవృత్తులవెలయుకతన

ధనదసమవై భపంబులదనరియుందు

రహహయింతటివర్తకులరిదియనగ.

17

శ్లో॥ సర్వంసహామనుషమాఖిలసస్యసంప

దర్థ్యంచితామభిరచయ్యసదాఫలాఘైః

సంపూర్ణవై భవయ్యతాపితచ్చతుర్థాః

కుర్వంతిసత్ప్రథమజాతజనాభ్యనుజ్ఞాం॥

18

ఉ. ఆపురిణోనికాపులు మహాధరణీస్థులెల్లసస్యసం

వ్యాపినిగానొనర్చితదు పాజ్జితసత్ఫలరాశిచేతరా

జోపమవైభవంబమరియ్యద్విజముఖ్యులయాజ్ఞనుతమ

ప్రాపకమన్దలంపునశుభంబులనెందుచునుండు రెల్లెడకా

శ్లో॥ మృత్యురత్రయధివీరభటాళిం

వీక్ష్యభీతిమధిగమ్యనిజానూకా

రక్షితుంహివిముఖాఃప్రతివీరైః
ప్రాపితావిభయతాంగతసత్వైః॥ 19

క. అన్నగరంబునభటులస
మున్నతిగనిమృత్యువతి భయోదేకమునన్
వెన్నదిరిగిబరువిడనా
వన్నకుండద్రిపులుప్రాణవద మొనరిరొగిన్. 19

శ్లో॥ హరిపదగతశిఖరాణాం
హరిహరపదదివ్యమందిరౌఘానాం
హరిగిరిసమతామితా
సురరిపునిభుకంపితావమానాత్॥ 20

గీ. దివ్యమగునప్పురంబునదేవళములఁ
బోల్పఁదగుఁగానికైలాసభూధరమన
నదిదశాస్యభుజార్దితమైనకతన
మెప్పదాయెమనంబునసూహసేయ. 20

శ్లో॥ సంతానశ్రీవేణుకాపాలదేవ
స్వస్థసానస్థానాస్వాశ్రయావాససక్తా
మర్త్యనార్తనాత్మవత్సంకజాత
ప్రాప్తనాప్తనాత్తకామాంస్తనోతి॥ 21

ఉ. అప్పురినుండుమానవులనప్పురిలోనికివచ్చువారలన్
ముప్పిరిగొన్నభక్తినివిభూతికరంబగునాత్మపాదము

బ్రహ్మకనమ్మవారలను రాబరిచాలనజేయుచుండెమేల్
జొప్పడవేణుగోపవిభునుందరుడందలు, సంతసింపగన్

శ్లో॥ యస్యాంఘ్రివంకరుచానేవన శుద్ధచిత్తా
వంధ్యాత్వదోషమపహాయచిరానుషక్తం
నారోఽప్యప్రత ధనమూప్యముదంప్రవజంతి
శ్రీవేణుగోపవిభురత్ర సవాసమాఽ॥ 22

గీ. ఏమహాత్మునిపదములనెలమిగొలిచి
వంధ్యులగుమానవతులునువంశకరుల
నవ్వుపుత్తులగనియెదరతఁడబాలై
భవ్యసంతానవేణుగోపాలుడవట. 22

శ్లో॥ సంతానవేణుగోప
స్సంతతమభయప్రదేఖిలానాం
నిశ్చింతాస్సురేంద్రసంప
ద్వంతశ్చాసన్ పురస్థితామర్త్యాః॥ 23

క. సంతానగోపబాలుం
డెంతయునభయంబొసంగ నెల్లజనులకున్
చింతలుడిగిఘనసంప
ద్వంతులయిరియప్పరంబువారలుసతమున్. 23

శ్లో॥ నృత్యంతిప్రతివాసరంసురగృహే
ష్వాలోక్యవణ్యాంగనా

స్తత్సాందర్యవిలాసనర్తనకర
 న్యాసాదిభిశ్చహితాః
 రంభాద్యప్సరసంక్రియాంతికగతా
 స్వత్యాగభీత్యావిభో
 స్తద్రూపానవలోకనాయపిదధు
 ర్హాసాదివాక్షీద్యయం॥

24

శా. రంభాద్యప్సరసల్తదాలయబహి
 ర్ద్వైగాంగణప్రాంతసం
 రంభక్రీడలనాట్యముల్పలుపువా
 రస్త్రీలనీక్షించిత
 ద్గంభీరాకృతిచేతమూర్ఛిలిప్రియు
 ల్గనొన్నతమ్మొల్లరే
 శంభూయంచునుగప్పిరాటకువలెన్
 స్వామ్యక్షులకజేతులక.

24

శ్లో॥ తత్ర త్యేషుస్ఫుటకిసలయా సూనగుచ్ఛప్రసూనా
 ఊణాస్వాదస్ఫురదురుఫలానమ్రశాఖ్యంచితేషు
 మాద్యద్భృంగద్విజమృగరవాహ్లాదితేషుప్రియాభిః
 కృత్వావాసంభవనవిముఖాఃకామినస్యుర్వనేషు॥ 25

చ. చిగురులుపూపుగుత్తులురు
 చించుఫలంబులుగల్గిచూడనిం

పగుతదువుల్ భవద్విజయ
 గారవముల్ గలపూవువోటల
 మగువలతోడనిత్యమున
 మందముదంబుననుండు కాముకుల్
 స్వగ్ధాహములందుఁ బ్రీతిగొనఁ
 జాలక యుండిరిచూడ నెయ్యెడన్

25

శ్లో॥ వికసితకుముదాంభోజాతకల్పారపూర్ణా
 త్యమలమధురసీరాభిన్నదీప్యతృటాని
 జలఖగకలనాదోన్నాదితాశాంతరాణి
 ప్రతితిధిషునరాంసిప్రీతిమాపాదయంతి॥

26

గి. నెరయవిరిసెనకలువలుసీరజములు
 నెఱ్ఱకలువలుగల్గియహేవమధుర
 సీరభిన్నతటంబులై నిఖిలఖగవి
 నాదితములై నమడుపులానందమొసఁగు.

26

కృతిపతివంశవర్ధనం.

శ్లో॥ తత్రభాత్యఖిలదిక్కిఖామిశ
 త్కిర్తిభాస్వదలవాలసంజ్ఞకః
 అన్వయశ్శుచిరనాంతార్ధిహృ
 త్కమపూరణసమాత్మఫలాఘః॥

27

ఉ. అవ్వరిమెప్పునంతతదిగంతవిభాసియశోవిశాలమై
ముప్పిరిగొన్నప్రీతిసతమున్స్వగృహగమదాశ్రితాళికి
నైపుగునిష్టమున్నెరపిమేటిఫలంబులగాంచినత్రువు
ల్వపుగురీతినెన్ననలవాలమహాన్వయమిద్దతేజమై. 27

శ్లో॥ ధనబలగుణకీర్తిసత్యసంప
త్ఫితిగరిమప్రథమాలవాలక త్వత్
బహుగురుమవినమృతాప్రసిద్ధే
రలవాలోభవదాలవాలశబ్దః॥

28

చ. ధనమునకు బలంబునకు
దాత్తగుణంబులకచ్చకీర్తికి
ఘనమగుసత్యసంపదక
ఖండసమ్మద్ధికినుప్రతిష్ఠకు
జనవినుతాలవాలమగు
జాడనుతానలకాలమయ్యెఁబెం
పునుగనుసీమహాన్వయము
పూర్ణులునమ్రతతోడనుండరే.

28

శ్లో॥ తస్మిన్మత్సవసౌఖ్యగోత్రమహితే
శ్రీమానభూదాదిమః
పుణ్యోపేంకటరామనామపురుష
శ్రీసుందరాంబోవరః

యత్క్రిందిరిగంగనాలకకచ
 వైత్యప్రదాతత్పరం
 పారంప్రపనిరంతరానుపమస
 త్కార్యాతిభానోద్భవా॥

29

క. శ్రీకుత్సవసాభిధనుశు
 భాకరమహితాలవాలమనువంశమునక
 శ్రీకరవేంకటరామా
 భ్యాకలితుడుబొల్చెనుందరాంబోవరుడై.

29

శ్లో॥ తద్వయాదజనిమంత్రిసత్తమ
 శింగిడభిధయాంచితోమహాన్
 యఃపుష్కనమలయజ్ఞమాంబయా
 సహచరన్భవనపాలకోభవత్॥

30

గీ. ఆవధూవలకుభక్తుడైనసింగ
 రాజమంత్రిప్రవర్ణుడార్యజనగేయుఁ
 డొప్పెయజ్ఞమతోఁగూడియర్విజనుల
 నెల్లస్వవశమునందుంచియేలుకతన.

30

శ్లో॥ శ్రీవేంకటేశ ఇతిపుణ్యసమాఖ్యయాతి
 భాస్వత్సుమాంభతయోరభవత్రనూజః
 యసోన్వనుకూలసుగుణస్ఫురదచ్చమాంబో
 యుక్తోవనావతిముదంచితవృత్తిరాసీత్॥

31

ఉ. ఆతతపుణ్యః డాద్వయము

నందుదయి చెనువేంకటేశుడ

న్మాతచరిత్రుఁడిధమతి

బొల్గుగునచ్చమయస్సతీమణిం

బ్రీతినిబొందినోకమునఁ

బెంపగుకీర్తినిఁగాంచినిత్యవి

ఖ్యాతచరిత్రుడై బహుజ

యాభికమోదసమేతుడైతగఁ

31

శ్లో॥ భాస్వత్కీర్తియుతోర్ద్వయోరపిమహాః

భవ్యానివాలాన్వయే

ఖ్యాతః పారమసత్తమోజనమహా

నప్రయ్యనామాంకితః

యస్యాభూత్సచివ్రాతమస్యనగరి

స్వాజ్ఞావశేపర్తినీ

నాభూద్ద్యస్యమహోపకారరహితః

శశ్చిజ్జనోపిక్షితౌ॥

32

మ. ధరనెవ్వానిమహాజ్ఞనెల్లగుసురా

ప్రంబై నమాల్యంబుగా

శిరమందుంతురులోకరక్షణవిధిం

జెన్నెందునేపుణ్యుడ

వృరుషండప్పయస్సంఘోషోపైగుణసం
 పూర్ణాలవాలాన్వయో
 ధరణుడై ఘనమైనకుత్సవసగో
 త్రింబుర్విజయపాండరగః.

32

శ్లో॥ సతీసతీతస్యసతీవశంభోః
 పతిప్రియాసీరమతిర్గుణేషు
 శ్రీలక్ష్మీ దేవీత్యభిధాక్షరాణి
 శ్రీలక్ష్మణాత్యర్హత సూనివ కే॥

33

క. పరమపతివ్రతయూతని
 వరసతిహరసతివిధాన పతిహితగుణమం
 దిరలక్ష్మీ దేవియనజనె
 సిరనామాక్షరము లామెచే బ్రధనెందఁ.

33

శ్లో॥ దంపత్యోహితయోరభూత్ప్రియసుత
 శ్రీవేంకటేశాహ్వయ
 శ్రీమానార్యమతానుసారమహిత
 వ్యాప్తిర్నచైచ్చరణిః
 సత్యశ్రీర్నిరుపాధికార్థిహృదయా
 భీష్టార్థసంపూరణః
 క్షీర్తితాణిపరంపరంశుచితమ
 స్వామిత్వసర్వంసహః

34

ఉ. వారలకుద్భవిం చెనుతపర్మ్యుడు సన్మతివేంకటేశుడన్
శ్రీరమణీయుడార్యజనచిత్తహితప్రియకార్యవర్తివి
స్తారయశోవిశాలుడు సద్విభ్రండునకంఠనాశ్రితా
ధారిమహాధనుండునిజతంత్రవశీకృతభూమిభాగుడున్

శ్లో॥ పత్నీ బభూవేశితురా దేమాంబా
సదానుకూలా సదయాతిపావనా
సదేకపత్నీవ్రతనిష్ఠితాయా
గుణాహియస్యాశీవశశంసురార్యాః॥ 35

గీ. ఆమహాత్మునిసతియా దేమాంబపతికి
నెల్లయెడననుకూలతనింపుజెందె
సత్పతివ్రతయగు నేవిశాలనయన
గుణగణంబుల నెంతురెక్కువగబుధులు. 35

శ్లో॥ దంపత్యోరభవం స్తయోరపిమహా
నప్యయ్యనామాంకీతో
లక్ష్మీకాంతసమాహ్వయశ్చమహేత
స్త్రిశేషగిర్యాహ్వయః
శ్రీలక్ష్మీనరసింహనామగదిత
శ్చత్వారపితేమహా
ద్యోగఖ్యాతియుతాః ప్రజావనపరా
స్సమ్యగ్భుస్సర్వదా॥ 36

చ. ఘనులగునావధూవరులుగాంచిరినల్వరనప్పయాఖ్యున
 ఘ్నుఁడగులక్ష్మీకాంతవిభుకోమలకేశగిరిప్రధానుల
 క్షీనిగొనిపాలులక్షీనరసిహనునివారలునల్వరున్మహా
 జనులునుతింపనిస్తులసుసంపదలన్ధరనేలిరెల్లెడన్.

శ్లో॥ దినేషుగచ్ఛత్సుతతోప్పయాభ్యో
 జ్యేష్ఠోగమత్స్వర్గమపాస్యభూమిం
 గతేత్రశిష్టాస్త్రయోవధాత్రీ
 సంరక్షకాస్సంబభురార్యవృత్తాః॥ 37

గీ. అట్టులుండగఁదజ్యేష్ఠుఁడప్పయాఖ్యుఁ
 డరిగెకొన్నిదినంబులః మరపదము
 ఆమహాత్ముఁడుదివికేగనవలమిగిలి
 యున్నమూవుగుధరనేలుచుండిరెలమి. 37

శ్లో॥ ద్వైతీశాతిముదాప్రజాఃస్వసుహృదః
 పశ్యన్ సదాప్రీణయాన్
 రక్షన్ కార్యధురీణతామధిగమన్
 లోకోపకారస్సహః
 నిత్యశ్రీర్నిరవద్యనిర్గుణపర
 బ్రహ్మణ్యపాత్రోత్తర
 సస్యమ్యక్యేషగిరిప్రసిద్ధపురుష
 శ్రేయఃప్రియోవర్తతే॥

ఉ. అందుద్వితీయుఁడాంతర

ముదంచితశేషగిరిప్రసిద్ధుడై
ఎందును సాటిలేక ప్రజ

నెల్లనిజాత్మలభంగిఁగాంచుచుం
బొందుగఁ బ్రోచుచున్ సుకృతి
పుంజములందుధురీణుడై ముదం
బందఁజరించు శ్రేయముల

యందభిలాషను బహ్మనిష్ఠుడై .

38

శ్లో॥ తేషుత్పతీయంఖిలు సత్యబంధు

ర్లక్ష్మీనృసింహాభిధమంత్రివర్యః

శ్రీమాన్మహాద్యోగవిభూతిభోగ

క్షమాదయాధైర్యయుతోముదాస్తే॥

39

ఉ. మూఁడవపూరుషుండుగుణ

ముల్సతముందనుగొల్వసత్యము
స్వీడక భవ్యలక్ష్మిఁగొని

విశ్రుతలక్ష్మీనృసింహసంజ్ఞచే

వేడుకతోమహాద్యమము

విస్ఫుటభోగవిభూతలొప్పదా

నూడక ధైర్యసంపదల

నుండెజనంబులు గొల్వనెయ్యెడక .

49

కృతిపతివర్ణన.

శ్లో॥ తత్రాదిమంక్రిమముదితాంతరమానసీయ

శ్చిహ్నైగ్రగణ్యపరిశేష్టితసంసదగ్ర్యః

నిత్యానపాయికగుణాభరణాపల క

స్సత్యవ్రతిస్సకలకార్యధుగీణవృత్తిః॥

40

ఉ. వారలలోననగజాడ

వార్యమనఃపరితోషఁడార్యవి

స్తారపరీవృతోత్తమస

దస్థితఁడంచితసద్దయారసా

ధారవిలోచనమండునత

తప్రియసత్యవచోవ్రతుండుభూ

చారిజనానుకూలఘన

సత్క్రియలందుధురీణఁడెంతయు॥

40

శ్లో॥ లక్ష్మ్యైర్జ్ఞానసమాహ్వాయామృదువచో

లక్ష్మ్యైర్ధర్మలక్ష్మ్యైర్సదా

భాతీతిస్సుటశబ్దసారఘనతా

విద్భిఃకిలార్యోత్తమైః

లక్ష్మీకాంతఇతిప్రసిద్ధవచసా

యస్సమ్యగహితవాన్

సశ్రీమాన్జయతేమహానమల

లక్ష్మీకాంతరాయప్రభుః॥

41

ఆ. జ్ఞానలక్ష్మి చేత జనువాగ్విభూతిచే
లక్ష్మి చేసతంబలంకృతుండు
గానలక్ష్మి కాంతమనుడనిపేరిడి
రార్యులతనివిజయమం దెస వని.

41

శ్లో॥ యదక్షరం యత్పరివ్రాజ్యమేకం
యదవ్యయం శుద్ధమనంతమూర్ధ్వం
యదచ్యుతం వస్తునిదర్శితంత
త్కటాక్షతోయస్య గురుంతమాప॥

42

క. అక్షరమద్వయామచ్యుత
మక్షయమతిశుద్ధమూర్ధ్వమగునాబ్రహ్మం
బక్షీణయత్కటాక్ష
ప్రక్షేపణదోచునట్టినిరగురునిగనెన్.

42

శ్లో॥ అజ్ఞానధ్వాంతభానో రుపనిషదుదితా
పూర్ణతత్వోపదేష్టః
ప్రజ్ఞానానందదాతః ప్రధితగురువరా
త్ప్రప్యవిజ్ఞానముచ్చైః
లబ్ధ్వాసాంఖ్యామనస్కా సహజనితముదా
తారకేణప్రభాస్వ
త్ప్రజ్ఞాలోకాదశేషం పటుతరచగితం
వేదధీరోత మోయం॥

43

సీ. అజ్ఞానమనుతమంబడఁచుతీక్ష్ణాంశుండు
 నుపనిషదర్థత త్వోపదేష్ట
 సదమలమహితవి జ్ఞానమహానంద
 దాయకుండగుగురూ త్తమునివలన
 సముచితదివ్యను జ్ఞానంబుగైకొని
 సాంఖ్యతారకములు సదమనస్కు
 యోగంబుల్రహించి యుజ్వలవేత్రుత్వ
 ముననెల్లతత్వము ల్మోదలఁగాంచి

గీ. జ్ఞాననిధియనఁబేరొంది సకలఙ్గులు
 నహహయనిపొగడంగమ హావిభూతి
 ధరణీజెన్నొందిలక్ష్మీకాం తసదీపుండు
 భళిరయిహపరసౌఖ్యము ల్బడసెనెంత.

43

శ్లో॥ మహత్సుయోగేషు ధురీణవృత్తి
 స్ససచ్చిదానందవివర్జితశ్చ
 గురూత్తమాంఘ్రి ద్వయసక్తచిత్త
 స్సదామహాద్వైత విచారణాఢ్యం॥

44

గీ. పరమయోగధురీణుండు భవ్యగుణుండు
 సచ్చిదానందరహితుండు సదయహృదయ
 సద్గురుభ్యాననిరతుండు సతతమహిత
 నిర్మలాద్వైతశాస్త్రనిర్నిద్రుడతఁడు.

44

శ్లో॥ శ్రీమాన్లక్ష్మీకాంతరాయప్రసిద్ధ
 శ్రీరామాంబాసంజయాకాంతయాసా
 సత్యాపత్యుర్మత్యనూనానుమత్యా
 యుక్తకాంత్యాభాస్కరోవావభాసే॥ 45

క. ఆలక్ష్మీకాంతవిభుడు
 వీలనమలచరితయాచెలింబలిహితనా
 లోలనయనరామాంబను
 మేలుగఁగొనిపొల్చెరుచినిమిహిరునికరణి॥ 45

శ్లో॥ ఇద్ధంగతేష్వధి కేష్వధి కేషుమంత్రీ
 వర్యోయమాత్మనివిమృశ్యచ భౌతికాంగం
 భువ్యస్థిరంస్థిరతరం సుయశోంగముచ్చైః
 క్షీర్తింసమార్జయితుమాశు మతింతతాన॥ 46

మత్తకోకిల.

ఇట్టులకొబహుహాయనంబులు నేగఁగాఁదనయాత్మలో
 వట్టియీతనుపుర్విపై యధృవంబుకీర్తిశరీరముం
 బుట్టఁజేసినశాశ్వతంబగుభూమిపై ననియెంచిమి
 న్ముట్టఁగీర్తిగణింపఁబూనెజనుల్నుతింపమహాన్నతి॥

శ్లో॥ ససప్తసంతానవిధింప్రపిత్యుః
 కృతీతరాణాం సమవాప్యసిద్ధిం
 తటాకనిక్షేపబుధప్రతిష్ఠా
 శివాలయారామజలాశ్రయాణాం॥ 47

ఉ. ఆతడుసప్తసంతతుల

నార్జనసేయఁదలంచినతక్కుతి

ఖ్యాతినీదక్కపొందెనుజ

లాశయభూధనగుప్తిభూసుర

వారితశివప్రతిష్ఠలను

రవ్యవనోత్తమ కూపసంజలం

బీరినిగాంచిమేలనుచుఁ

బృహిజనుల్నుతిసేయుచుండఁగన్.

47

శ్లో॥ అనుపమకృతీసంజ్ఞామృతృకామఃప్రసూతిం

భువనవిదితిపల్లీరాజధానీర్విచిన్వత్

నిజపరిచరవిద్వద్భంధుభిఃపూర్ణయత్నా

త్కవిమవిరతపాచం మేవదంత్యిత్యపౌచత్ ॥ 48

చ. నిరుపమమైనసత్కృతిన

నింద్యమతింగొనఁగోరిలోకభా

సురపురపట్టణంబులను

జూచుచుభృత్యులతోడనాప్తభూ

సురతతితోడఁబల్కెనున

నూక్తులుగల్గినసత్క వింధునె

ల్లరుమదినూహచేతనుద

లంచివదంపుఁడుమీరలంచొగిన్.

48

శ్లో॥ ఇత్యుక్తే కిల శోభ గంతులమహా
 వంశాంబుజాశోష్ణరు
 జ్యేత్రం మేఘునశోనసీమవసతి
 ర్విద్వాంతు సహృత సత్ప్రియః
 శ్రీమద్వేంకటరామశాస్త్రిమహిత
 స్తీవ్యం స్తదాస్థానకే
 మత్సర్వస్థితిః స్మనోంబుజతయా
 పోచేత్త దైవం ముదా॥

49

శా. ఆమం త్యుక్తముఁ డిట్లు పల్కు వినిదీ
 వ్యధోరుగంతవన్వయ
 క్షేమాధారుఁడు శోనసీమవసతి
 శ్రేష్ఠుండు మన్నితతా
 ప్రేమ న్వేంకటరామశాస్త్రివరుఁడ
 ర్థిందతనభావ ర్తియై
 వేమారున్నను దేవ్యవాఁడగుటవా
 విందె బై నీరీతిగన్.

49

శ్లో॥ అత్యస్తీకౌమరిపట్టణనామధేయా
 చిత్రప్రబంధరచనోద్యతసత్కవీంద్రా
 పుత్రాదీసంభృతకుటుంబిజనప్రకీర్ణా
 నిత్యానుపాయవిభవానగరీప్రశస్తా॥

50

గీ. నరవినుతకౌముదిరిపట్టణంబనంగ
మెప్పునొకపురిధరణియందప్పురమున
సత్కవీంద్రులుపంకితుల్ స్వజనకోటి
తోడఁబెంపొందుపారులుందుగుసిరిగొని.

50

శ్లో॥ శ్రీరాజలింగశతరామనృపాలచంపూ
శ్రీరంగనాయకచిదంబరసింహభూభృ
న్నాధాసితాద్రివిభుసచ్చరితానివాయు
సూనోర్జయంజనకజావిభురాట్పుతంచ॥

51

శ్లో॥ శ్రీపార్వతీపరిణయం హరిదుక్కిణీవి
వాహంచ సంస్కృతమహాంధ్రవచోభిరాశు
గద్యైశ్చపద్యనిచయైరపియక్షగానై
ర్యఃపూరుషోరచయదార్యసభాభిరామం॥

52

సీ. శ్రీరాజలింగశా రీవరశతకంబు
రామరాట్పుంపుశ్రీ రంగమహిమ
శ్రీచిదంబరనాథ సింహాచలాధిప
వరజగన్నాయక చరితములును
సరసహనూమద్వి జయమునుజానకీ
పతిశతకంబును బాహ్వతీశ
పరిణయంబును హరి భవ్యకల్యాణంబు
సంస్కృతాంధ్రోక్తుల సరసగతుల

గీ. గద్యపద్యంబులనుయక్ష గానములను
సభలయందునసతతప్రశస్తిగాంచు
రీతిగనుమృధువచనదురీణవృత్తి
నేపురుషవర్మ్యుడురచించియేపుగాంచె.

51

శ్లో॥ సోయంశ్రీరుద్రరాజా
న్వయజలధివిఘోరామరాఘామిజానే
రశాంతాస్థానవిద్వా
న్పువచనకృతీభరద్వాజతోతే
భాస్వభ్యకోటమర్త్య
న్వయవిపినమధుఃపూతయజ్ఞేశశాస్త్రీ
తస్యోమాస్తేనగన్యాం
ధరణిసురవస్సత్కలావిద్విధేయః॥

52

శా. ఆతండొప్పెడిరుద్రరాజకులశు
ద్ధాంభోధిశీతాంశుడై
ఖ్యాతింజెందినరామభూపతికిని
త్యాస్థానవిద్వాంసుడు
ప్రీతిస్థావరకోటమర్తికులజ
శ్రీయజ్ఞశాస్త్రాహ్వయుం
డేతద్ద్రామమునన్వసించెబుధవ
ర్యేచ్ఛానుసారాత్ముడై

53

శ్లో॥ ఆహూతశ్చేదాగ్యవర్యోయమాశు
ప్రీత్యాయుష్మద్వాంఛితంసత్ప్రబంధం
కృత్వాసమ్యగ్దాస్యతిక్షేమదామూ
స్యాదస్యాశీరప్రతిద్వంద్వనూక్తిః

54

క. ఆతనిఁబలువంబనిచినఁ
బ్రీతినిమూరభిలషించురీతిఁ బబంధం
బాతతగదినొసఁగెడినతి
పూతంబగువానివాణిబొల్చుశుభదమై.

53

శ్లో॥ ఇతివదతిబుధేంద్రేదేమచ్ఛరిత్రంపవిత్రం
సచబుధహతలక్ష్మీకాంతరాయాఖ్యమంత్రీ
స్వలిఖితశుభలేఖాపూర్వకంపారితోపం
మతిహితమతివేగాత్ప్రహీణోస్మహ్యమాశు॥

55

గీ. ఇట్లులాబుధవర్యుడహీనవృత్తిఁ
దెలుపనాలక్ష్మీకాంతమంత్రప్రవర్యుఁ
డంచితంబగుదనయిష్టమంతయునొక
లేఖగావాసిబహుమతిలీలనంపె.

54

శ్లో॥ దృష్ట్యలేఖాంపేషితాంతేనహృత్ఫలం
స్మృత్వాదేవంజీవభావావగమ్యం
సత్వాభీష్టానేకదేవాంఘ్రియగ్మం
భూత్వాశుద్ధిఃప్రాజ్ఞుభోకార్షమాదిం॥

56

చ. అతిముద మొందియాపురుషుఁ
 డంపిన లేఖనుజూచియంతర
 స్థితమగునాత్మ నెంచిఘన
 జెవపదాబ్జములక మహానమఁ
 స్కృతులనుగొల్చివార్చిమది
 కేవలశుద్ధతనొందిప్రాబ్దుఖ
 స్థితినివహించిగంధముర
 చింపఁగఁబూనితి నెంతోవేడుకన్.

55

శ్లో॥ సోయంబ్రహ్మవిదు త్తమఃకృతిపతి
 ర్విద్యాద్విజింపావనః
 గంధోయంభగవజ్జనుఃప్రశతత
 చ్చారిత్రమిశోమహాన్
 తద్విద్వచ్ఛవణార్యపాఠనవిధా
 హం హం హం
 మన్యేపుణ్యకథాసుధేవ మహితా
 కేహంనభూయాన్ముదే॥

57

ఉ. ఆకృతినాథుఁడు త్తముఁడు
 నాత్మవిదగ్రుఁడుపావనద్విజుఁ
 డీకృతినత్ప్రబంధముర
 మేశ్వరుజన్మచరిత్రమిశితం

బై కృతకృత్యమాటమహే
తార్యజనశృతిపాతయోగ్యమై
స్వీకృతమానుగానుధయు
శ్రీహరిసత్కథయుర్చింపవే.

56

శ్లో॥ మృదువచనవిరచితత్వాత్
మధురసురాంధ్రవచోవిభూషితత్వాత్
హరిచరితనురుచిరత్వాత్
మమహివచోల్పమపీహసద్రుచిస్యాత్ ।

58

క. మృదువచనరచితమగుటను
సదమలసంస్కృతశుభాంధ్ర సంగతమగుటన్
సదయహరిచరితమగుటను
గదనాపలుకల్పమైన గ్రాహ్యముదలఁపన్ .

57

శ్రీ

శుభము.

అవిఘ్నము.

కృష్ణ లీలామృత రసః.

కథాప్రారంభః.

(వృత్తం — అపరాంతికా)

(లక్షణం — అస్య యుగ్మరచితాపరాంతికా)

శ్లో॥ శ్రీపతిశ్రియమనేకసంపదః

ప్రీతిమాయురఖిలేస్సితాన్యపి

సందదాఘకృతినాథమంశ్రిణే

ధీమతేగుణవతేవతేధృతేః॥

1

క. శ్రీపతిసంపత్ప్రీతిమ

హాపూర్ణాయుర్మనీషితార్థశ్రీలం

భాషింపఃజేయుగృతిపతి

కాపన్నావనసుధైర్యహర్షయుతునకుః.

1

(వృత్తం — శార్దూలవిక్రీడితం)

(లక్షణం — సూర్యాశ్చైవ్రమసజాస్తతాస్సగురవ

శార్దూలవిక్రీడితం)

శ్లో॥ శ్రీనాథోదితకశ్యపాభిలషితః
 పుణ్యోభవేత్యాత్మనా
 స్తస్మిన్త్యైకిలదేవకీవసుసురా
 కారాధ్యయోస్తద్వయోః
 పుత్రత్వంప్రతిపద్యభూమిభరర
 ఓనాశమాకల్పితం
 మత్వాపావన దేవకీసుహృదియా
 మ్భాజేవసల్లీలయా॥

2

శ్లో॥ శ్రీహరికశ్యపాదితుల
 చేదమకాత్మజః డౌటకెంతయున్
 మోహముచేత గోరబడి
 మున్వసుదేవుడు దేవకీయనన్
 మోహనరూపులై నశుభ
 మూర్ఖులకున్ సుత్రుడై మహాసుర
 పూహమాడంపగోరివడి
 నెందెనుదేవకిదేవిగర్భమున్.

2

(వృ—అచలదృతిః)

(ల—ద్వికగుణితవసులఘురచలదృతిరహ)

శ్లో॥ తదనుసురపతివిబుధనిచయసహిత
 విధిరధిక హృదయముదిసుకృతజనుషి

పరమశుభవసుదివిజనదనమగమ
దధిపనుతిమభిరచితుమరిహరమిహ॥

3

గీ. అపుడువిధిదేవపతితోనురాళితోడఁ
గూడిహృదముననువేడ్కకొనలుసాఁగఁ
బరమశుభమగు వసుదేవభవనమునకు
వచ్చెహరినరిహరునుతివళులబెనువ.

3

(వృ—అనంగక్రీడా)

(ల—అష్టావర్ణేగాద్యభ్యస్తా
యస్యాస్యానంగక్రీడోక్తా
దశమవరమపివసుగణితసలిల
నిధిలఘుకవిరచితపదవితతిభవతి)

శ్లో॥ సత్యాధారంకాలాబౌధ్యం
భూతావాసంశ్రీశంసేవే
భువనతతిషులయపరమగతిషునిజ
మహిమవిహృతిమజభవభయమపనయ॥

మ. భువనసత్యవ్రతునాత్తసాధనపరుం
గాలత్రయావాసుభూ
తనికాయాశ్రయనీశ్వరుభువనసం
తానంబడంగందనం
తననేకాకృతివెల్లువానిసముని
త్యగ్రీతునింగొల్తున

న్ననయంబున్నదయావలోకమునపూ
ర్ణానంద ముందింపవే.

4

(వృ—అతిరుచిరా)

(ల—త్రిగుణనవలఘురవసితగురురితి
దళయగకృత తనురతిరుచిరా)

శ్లో॥ ప్రకృతిమధిపభవదధికృతమతిమన
వగతజననిచయఇహహిభో
నతవనిజవిషయమధిగమితమగుణి
నఇతిమమమతిరతిరుచిరా॥

5

క. దేవాభవదీయమహా

శ్రీవిలసితమయినమాయచేజిక్కినదు

ర్భావులగునరులుసకలా

భావానిన్నెఱుంగరనిధృచంబుగనెంతుక.

5

(వృ—అభినవమాలికా)

(ల—...అభినవమాలికా నజధయైస్సౌత్)

శ్లో॥ తవమహిమానమిద్ధమతులంయే

వివిదురతివశుద్ధహృదయాస్తే

సతతవిమోహకారివిషయోద్ధం

భవభయమాశుధీగతమనావుః॥

6

గీ. సత్ప్రకాశంబునిరుపమసంప్రదాయ

మైననీమహిమంబుసత్యముగఁదెలియు

వారు మోహినియగుమాయవలనఁగలుగు
భవభయంబులధీవృత్తిఁబడయఁబోరు.

6

(వృ—అభినవతామరసం)

(ల—అభినవతామరసం నజజాయః)

శ్లో॥ భవతరుమీశమహాప్రకృతౌసం
భవమనుఖప్రియభారఫలాఢ్యం
త్రిగుణశిఖరవరంధ్రదశాను
చ్ఛదముదయావననాశకరస్త్యం॥

7

చ. బ్రకృతిమహాలవాలజమ

పారనుఖానుఖసత్ఫలాఢ్యము
బ్రకటగుణత్రయప్రథిత
పాదమురంధ్రనవాఖ్యకోటర
ప్రకరమనూజ్వలద్దశను
వత్రములుంగలసంస్మృతిద్రుమం
బొకడవజేయఁగావలయు

మొందఁగఁజేయనుజాలుదీశ్వరా.

7

(వృ—అసంబాధా)

(ల—మౌనాన్సాగావక్షగ్రహవిరతి రసంబాధా)

శ్లో॥ యేవాపుంసస్త్యత్పదగతమనసస్మృస్తే
సంసారాంభోధిలఘుతఃమతితర్కుణీ

- పాదాభిఖ్యాంతద్రుఢతరఘననాకాంభో
 స్వాషక్త్యాత్వాయాంతిభవదమలసంస్థానం॥ 8
- క. స్వామీత్వత్సదభక్తి
 శ్రీమహితాత్మలగుజనులుక్షేమకరమహా
 ద్దామభవసాగరంబును
 తాముతరింతురుభవత్పదప్రియనాకా 8

(వృ—అపరాజితా)

(ల—ననరసలఘునైస్సర్వరైరపరాజితా)

- శ్లో॥ సుజననిచయసన్మనోజ్ఞధురీస్పితా
 ప్రియకరబహుస్వరూపవరాణ్యహా
 త్వమఖిలజగదవ్యవాప్యవీర్యతో
 వసినతతమధీశ్వరేశమహాగుణం॥ 9

చ. సుజనమనోహరంబులువి

శుద్ధివివర్జితదుర్విభావ్యముల్
 నిజమహిమానుసారిమహా
 నీయుములైనమహావతారముల్
 భజదశగమ్యనీవుగొని
 పల్మగులోకములెల్లబోతువా
 ర్యజననతాంఘ్రినిన్నుగొని
 యాడదరంబగు నేపరాత్పరా.

9

(వృ—అఘోరా)

(ల—ద్విస్సప్తచ్ఛిదలోలాహ్నామ్భానౌచరణేచేత్)

శ్లో॥ స్వామిస్కేచిదిహాజ్ఞాసర్వజ్ఞావయమేవ
స్వాపమ్యంనహికేమామిత్యేవంభ్రమదీహః
జానంతోవ్యతిమూఢాయాన్యంతివ్యధయాంచ
త్పావానుప్రవిగమ్యంస్థానంనారకసంజ్ఞం॥ 10

కా. స్వామీకొందలుబృథ్విసజ్ఞలుమహా
సర్వజ్ఞతంబూనితా

మేమార్గంబునెలుంగకన్నిటఁకుఁదా

మే తెఱతురౌనంచునా

తామస్కుల్నినుగాంచనేరకదురం

తంబై నపాపలబుచే

భీమాధోగతినొందిదుర్వ్యధలచే

భీతాత్ములై పార్లరే.

10

(వృ—అశ్వగతిః)

(ల—పంచభకారకృతాశ్వగతిర్యదిచాంతగురుః)

శ్లో॥ తావకభావసయాంచితమానసయౌక్తజనాః

వీతభయాస్సురగీతనయాగతవిఘ్నచయాః

స్థానమనూనమనంతమనారతమేత్యవిభో

తత్రవసంతివిచిత్రభవత్కరుణాన్నపితాః॥ 11

గీ. దేవభవదీయతత్వవిధిజ్ఞులైన

జనులుసురస త్తములునుతీసలుపుభంగి

భయములనువీడివిఘ్నముల్బాసినీదు .

కరుణచేవసియింతురాఘనవదమున.

11

(వృత్త—అశ్వలలితం)

(ల—యదిహనజౌభ సౌజన జనకా

స్తదశ్వలలితంస్వరేశరసభిత్)

శ్లో॥ చతురమహేశనంశ్రితచతురా

శ్రమాభివసతింగతాఃకిలజనాః

సతతమనూపమప్రభువరతే

వదాంబుజమిహస్మరామితిభో

విగతదురంతభీనహితగుణా

భజంతితదనుగ్రహాయధరణౌ

సదమలసత్వపద్మనశుభగా

త్రసంగ్రహమహాభిభర్షిసతతం॥

12

మ. పరమేశాచతురాశ్రమస్థులగుభ

వ్యప్తజ్ఞులెల్లప్రదా

దరమొప్పన్నిగుగోల్వవారలకుఁజే

తఃప్రీతిఁగావింపభా

సురసత్వాంచితవిగ్రహంబులమునీ

శుల్కైచ్చుకెకొందువిం

దిరతోఁగూడిజగచ్చరణ్యరిపుహృ

ద్భీమప్రతాపక్రియా.

12

(వృ—అర్థదండకః)

(ల—ప్రతిచరణవివృద్ధరేపా స్ఫురణార్ణవవ్యాళ జేమూ
త లీలాకరోద్దామ శంఖాదయః)

కమలనయన తేతనుస్సత్వ సంమిత్రితం నోతథా
చేన్మహాజ్ఞాది ననాశంకరాస్యోత్కథం త్రిగుణరహి
తసత్వమంగీకరోషి ప్రభోతత్వరూపం హృదాసే
వ తాంగో చరోసిన్వయం పరమపురుష వాఙ్మనోగో
చరత్వ ద్ధుఃఖానాకృతి స్సజ్జనా ఏనవిందంతినాజ్ఞానినః
సతతమధిప సర్వగంత్యాం భజన్ సంస్మరన్ భావ
యన్ సంస్మరిం సంతరేద్దోపదం వాంఛిణా॥ 18

చ. కమలదళాక్షునీతనువ

కల్మష సత్వమయంబుగానిచో
విమతులడంచు టెట్లుగుణ
భిన్న భవచ్ఛుభ సత్త్వరూపము
త్తములకుఁజూపుదార్యవిను
తస్ఫుటమానసవాగగమ్యరూ
పములగుణంబులం దెలియు

వాఁడుభవాంబుధిదాటునెప్పుగన్

18

(వృ—అపరవక్త్రం)

(ల—అయుజితనన రాలగౌనమే
తదపర క్త్రమిదంనజేజరా)

శ్లో॥ అవనితలగతోభరఃప్రభో
విగతఇహేశభవజ్జనుశ్వాత్
పదసరసిజమాశ్రితావయం
ధరణినభస్యపిసంస్పృశామహే॥ 14

క. నీపుజనించినకతమున
భూవలయమునందు భారపుంజముడిగెనీ
పావనపదసంశ్రయమున
దేవాముట్టెదముధరనుదివమునుకరుణా 14

(వృ—అమృతధారా)

(ల—ప్రథమమధివసతియదిరుచిరతమచరమపాదో
ప్యవసేతిగురుయగ్మా
అపరమఖిలముపరితెససమమతీవ
లలితపదచయమమృతధారా)

శ్లో॥ జననరహితతవజననమధివసునతరకేళిః
కథమితియదిసర్వం
ప్రకృతిరభవతవసముఖవసతిసంస్థా
ప్రభవతినభవతితవసంజ్ఞః॥ 15

మత్తకోకిల.

ఎన్నడుకాజననంబెఱుంగని యీశనీపుజనించుటల్
కన్నతండ్రిభవంబునొందుట కాదునీకడియెట్లనన్

సన్నిధిః వసియించుమాయ నిజంబుగాజనియించుతా
నున్నలింగోనినిన్నునంటద హోవిచిత్రమధీశ్వరా. 15

(వృ—ఆర్యా)

(ల—లక్ష్మీతతస్త్వగణాగోపేతా

భవతి నేహవిషమేజః|

షష్ఠోయంనలఘూవా|

ప్రథమేర్ధేనియతమార్యాయాః|)

శ్లో॥ మతస్యశ్రీకూర్మవరాహాఖ్యా

నిప్రథితమర్త్యహరిఖర్వ

శ్రీరామాదివపుంష్యా

ప్రవతేతేసన్నమస్కృతతిః॥

16

గీ. మతస్యకూర్మవరాహావామననృసింహ

హయవదనపరశురామభవ్యరఘురామ

రూపములఁదాల్చిజగములనోపిబ్రోచు

నీకువందనములొనర్తునీరజాక్ష.

16

(వృ—ఆర్యాగీతిః)

(ల—ఆర్యాపూర్వార్థంయది

గురుణైకేనాధికేననిధనేయుక్తం

ఇతరత్తద్వన్నిఖలం

యదీయముదితేయమార్యాగీతిః|)

శ్లో॥ లోకఃకంసాద్యైఃఖలనివహైః
 క్షుబ్ధస్సుశైధిలవిధింప్రాప్తః
 తదిహైహిత్యంనిఖిలం
 పరేశమహాసాగతార్తికర్తుం॥

17

ఉ. లోకము సర్వమార్యజన
 లోలమహాఖలకంసముఖ్యుడో
 పాకిరదుష్టదైత్యనిచ
 యార్చితమైవ్యధనొందుచుండెలో
 కైకశరణ్యగర్భకుహ
 రాంతరమున్ విడిభక్తకోటిస
 వ్యాకులవృత్తిజేయుమభ
 వాభవబంధవిమోచకాహరీ.

17

(వృ—ఆపాతలికా)

(ల—ఆపాతలికాకథతేయం

భాద్గురుకావధపూర్వవదన్యత్)
 శ్లో॥ మాతస్తవహృత్కమలేస్మై
 ఆదిమపూరుషసన్నిధిరాస్తే
 దివ్యైస్సస్వగుణైరుదితస్సన్
 శ్వస్సకలాదితిజారిదురంతాన్
 ఖంసప్రముఖాన్సనిహన్యా
 నైవభయంతవనోదివిజానాం

భూయోచ్ఛృభమిత్యతిహర్షాత్

వాచముదీర్యయయు స్సుర సంఘాః॥

18

పంచచామరము.

పురాతనప్రధానదివ్యపూరుషుండుతల్లినీ

వరాంతరంబునంగలండవశ్యమెల్లిపుట్టెడిన్

దురంతకంసుదున్ముఖితిదొల్లుమింకమంగళో

త్కరంబుగల్గునంచుబల్కితర్లిరాసురోత్తముల్. 18

(వృ—ఆపవాహోఖ్యం)

(ల—మోనాష్టద్రగగితియదినవరస రసశరయతియుత
మాపవాహోఖ్యం)

శ్లో॥ లోకాధీశ్వరహరిరథఘనగుణ

గణమహితసదుడుసమయేదివ్యే

లగ్నశ్రీశుభతరదిసతిధికర

ణసుబలయుతపటువిభవేమోగే

ఉచ్చస్థేష్వివశశికుజబుధగురు

భృగుశనిషుసుజనచయసంతుష్టే

సంజాతఃకుటిలహృదయఖల

జనతతిముదపహృతిషుసముదీర్ణాను॥

19

శా.లోకాధీశ్వరుడైనవిష్ణుడవనీ

లోలత్వముందుంపది

వ్యోకస్సజ్జనమానిమానసముల
 త్యంతప్రమోదంబుచే
 భీకంపంబులువీడదుష్టులడలం
 బ్రీతిశుభావాప్తులక
 సోకంజేయునవగ్రహణోచ్చదనరక
 శోభంజనించెకథరక.

19

(వృ—ఆఖ్యానికా)
 (ల—ఆఖ్యానికాతేజగురూగఓజే
 జతావనోజేజగురూగురుశ్చేత్)

శ్లో॥ సప్తార్ణవాస్వచ్చజలాబభూవు
 శృభస్వరావారిధరాంప్రనేదుః
 తారాగ్రహైరంబరమాబభాసే
 సర్వాదిశోవీతమలావిరేజుః॥

20

క. సప్తాంబుధులమలజల
 వ్యాప్తింగొనెకలరవములనమరెఘనంబుల్
 సప్తగ్రహతారలచే
 వ్యాప్తమయెకనభమువిశదమయిపాలైదిశల్.

20

(వృ—ఇంద్రవజ్రా)
 (ల—స్యాదింద్రవజ్రాతతజాస్తతోగౌ)

శ్లో॥ శీతోనిలశ్శాంతతమోవవౌత
 త్కాలేహుతోగ్నిర్వవృధేవిధూనుః

- పుల్లాంబుజాతానిసరాంసిరేజు
 ర్నద్యోమలాంబుసృతయోబభూవుః॥ 21
- గీ. శీతవాతంబుమెల్లనఁజెలఁగివీచె
 నపుడువహ్నుఁ యధామంబులడఁగివెలిగె
 వికచకమలాధ్యమైసరఃప్రకరమడరె
 శుద్ధజలపూరములనదీస్తామమొప్పె. 21

(వృ—ఇంద్రవంశ)

(ల—స్యాదింద్రవంశాతతజైరసంయుతైః)

- శ్లో॥ సంపూర్ణసత్పట్టణపూరితాధరా
 పుష్పైఃఫలైర్నమశిఖామహీరుహః
 దేవాసుమైస్సాధువవద్దురంబరా
 దేవాదిదేవేవతరత్యధావనా॥ 22

- క. ధరణిపరిపూర్ణపట్టణ
 పురయైజెన్నెందెతరులుపుష్పఫలరసా
 త్కరములనొప్పెనురావళి
 గురిసెనుమాసారమమ్ముకుందుఁడుపుట్టణ. 22

(వృ—ఇందువదనా)

(ల—ఇందువదనా భజననైస్సగురుయైశ్చైః)

- శ్లో॥ కిన్నరముఖాజగురధఃపరమహర్షాత్
 దేవలలనాననృతురంబరతలస్థాః

సిద్ధనిచయాముముచుదుద్భయముదీర్ఘం
దుందుభిరపాదివిఘనాస్తదనుజాతా॥

23

గీ సిద్ధగంధర్వకిన్నరులైలఁగిపాడి
రవ్వరస్సంఘములుప్రీతినాడిరమర
దుందుభులు మోగెనెదివమునందునముసీంద్ర
సత్తములుభీతివిడచిగాసమయమందు.

23

(వృ—ఉపగీతిః)

(ల—ఆర్యాద్విశీయకేరే
యద్గదితంలక్షణంతత్స్వత్
యద్యుభయోరపిదశయో
రుపగీతింతాంమునిర్భూతే)

శ్లో॥ నీలాంబుదాభగాత్రం
దీర్ఘచతుర్బాహుమబ్జాక్షం
శంఖరథాంగముఖధరం
తమవేక్ష్యప్రీతిమాతాతః॥

24

క. నీలాంబుదదేహమహా
సాలసమచతుర్భుజన్విశాలనయనునా
భీలదరముఖాంచితనవు
డాలోకనజేసితండ్రియానందించె॥

24

(వృ—ఉగీతి)

(ల—ఆర్యాశకలద్వితయం
 వ్యత్యయరచితంభవేద్యస్యాః
 సోదీతిఃకిలగదితా
 తద్వద్వత్యంశభేదసంయుక్తా॥

శ్లో॥ ఆలోక్యచితంతనయం
 భాసురమినోటిసంకాశం
 మత్వాశ్రీసచివమముం
 నత్వాస్తాపీత్పితానతాస్యస్తం॥

25

ఉ. ఆనలినాత్మగన్ధానిమ
 హాత్మృదుకోటిరవిప్రభాఢ్యుడీ
 మానితుడారమావిభుడు
 మర్త్యుడుగాడనియెంచిభక్తితో
 నానకదుందుభిప్రవరు
 డానతులంబలుమారొనర్చిసం
 భానముజేసిచేతులము

దంబునసన్నతిజేసెనిట్టులన్.

25

(వృ—ఉదీచ్యవృత్తిః)

(ల—ఉదీచ్యవృత్తిర్ద్వితీయః
 సక్తగ్రేణభవేదయుగ్మయోః)

శ్లో॥ అఖండమద్వందమాదిమం
 జ్ఞానాంగంవిగతక్రియంవిభుం

అమాయినమీశమచ్యుతం
దేవాపశ్యమహాతిభాగ్యతః॥

26

మ త్కోకిలః.

నిన్ను నద్యయునాద్యునిన్మహా
నీయునిత్యునఖండున
ర్వోన్నతుంబరమేశుసంతత
యోగిగమ్యునవిక్రియ
సన్నుతాంగుఁబ్రకృత్యభావుఁబ
శస్త్రబూర్ణమహోన్నతుం
గన్నులంగనుగొంటిభాగ్యవు
కారవంబునశ్వరా.

26

(వృ—ఉపస్థితా)

(ల—తేజోగురుణేయముపస్థితాస్యాత్)

సర్వజ్ఞ సమానవివర్జితైః

జ్ఞానాత్మవిలోకనవీక్షణీయః

అజ్ఞానపశోర్మమమందబుద్ధేః

రూపంతవపూర్ణమధీశమేదాః॥

27

క. సర్వజ్ఞ సమవివర్జిత

సర్వాత్మక సాధుయోగిజనములుగనునీ

సర్వమయమైనరూపము

మర్రిఁబశువునైననాకుమెసఁగితివిగనఁ.

27

(వృ—ఉపేంద్రవజ్రా)

(ల—ఉపేంద్రవజ్రా) జతజా స్తతోకా)

శ్లో॥ సుర క్తనీలః పునః భేదవన్దైః
 రజగద్భవాభావసమృద్ధిహేతోః
 మహాస్వరూపాణుః పపద్యవిష్ణో
 విలాసమాకల్పయ సేనసంగః॥

28

ఆ. ర క్తనీలశుభ్రరమ్యవర్ణంబుల
 జగములెల్ల జేయసమయః జేయః
 గావనవతరింతుగదభిన్నమూర్తివై
 యదివిలాసకాదెయధిపనీకు.

28

(వృ—ఉపజాతిః)

[ల—అనంతరోదీరితలక్ష్మభాజౌ
 పాదాయదీయాపుపజాతయస్తాః]

శ్లో॥ ఇద్ధంస్తుతింకుర్వతిసర్వరేణ్యే
 పురాణపుంసంవసుదేవధీరే
 తతఃప్రపన్నార్తిహరంప్రసన్నం
 సాదేవకీదేవ్యవదచ్ఛరణ్యం॥

29

చ. ఇటులఁబురాణపూరుషున
 తీంద్రియునీశ్వరులొకవంద్యముం

దటవసుదేవుఁడాత్మజన
తాప్రియుఁడొప్పుగనన్నుతింపఁచి
మృటనలదేవకీసతియుఁ
బ్రీతిమెయిఁగనుజనప్రసన్నును
దృఢిరిపుహారునార్తిహారుఁ
బల్లరునిట్లునుతించెనత్తరికా.

29

(వృ—ఉపస్థితం)

(ల—ఉపస్థితమిదంజ్యోతార్దకారా)

శ్లో॥ ఇదంతదితినిశ్చేతుంహ్యశక్య
మశేషజగదాదింసర్వపూర్ణం
ప్రకాశమిభివన్నంనిర్గుణంశ్చ
సదైకమపిసత్తామాత్రమాధ్యం॥

30

గీ. ఇట్టిదనితెల్పరానిదైయేకమయ్యు
సకలజగదాదియగుచుఁబ్రచ్చన్నమైన
దైమహాపూర్ణమైనదియైప్రకాశ
మానమైకలదైమహిమకలదియు.

30

(వృ—ఉద్ధరణీ)

(ల—ఉద్ధరణీతికథితాతథజాజగౌగః)

శ్లో॥ ఏతన్నవాచ్యమితివేదవచోభిరుక్తం
నశ్యత్సులోకనిచయేషుతదావిభాస్వత్
యమూపమేతదమలంమునిభిర్విష్కంభం

దృష్టం మయా ద్యృతదిహాస్మి జగత్సుధన్యా॥ 81
 గీ ఇదియకాదంచ శృతియెన్నునదియగుచును
 నరయవిలయాంతముననుండునదియగుచును
 మునులకునగోచరంబౌచుదనరునట్టి
 రూపుగనిధన్యతముడనై యేవుగంటి. 31

(వృ—ఉపచిత్రం)

(ల—విషమేయది సౌపునర్జ గాగోః
 భాయుజిభాద్గు కాపుపచిత్రం)
 శ్లో॥ జగత్తీంశుభలీలయాస్యజంస్తవం
 దేవసదాశ్రితమాయఉదేష్క
 విచరివ్యసితత్త్వదాశ్రితోనా
 సంపదుదాయురభీతియతస్యాత్ ॥ 32

క. జగములలీలస్సజింపుచు
 జగములరక్షింపుచునువశంగతమాయా
 నుగతుడవగునినుగొలిచిన
 నగుసిరిదీప్తాయురభయహర్షములుహరీ. 32

(వృ—ఉద్గతా)

(ల—సజసాదిమేసలఘుకాశ్చ
 నసజగురుకైరథోద్గతా
 త్యంఘ్రిగతభనజలాగయుతా
 సజసాజగౌచరణవికతఃపరేత్)

శ్లో॥ బహుయోగినఃపరమయోగ
మతిమహితమప్రభృష్యకం
ప్రపావ్యవరమిదమతిప్రథితం
ఘనరూపమేక సమయేపినోవిదుః॥

33

చ. మునుఘనయోగులిండియస
మూహముగల్పిప్రళస్తయోగదృ
ప్తినియయినంబ్రళస్తముప్ర
సిద్ధమనంతమఖండమద్వయం
బునునగునీస్వరూపమును
పూనికతోనుక వేళనైనగ
న్దొనుకళకులై రిసుర
కోటిసమర్చితచీనపోషకా.

33

(వృ - ఉపస్థితప్రచుపితం)
(ల - మ్హాస్మజ్జౌగౌప్రథమాంఘరేకతఃపృథక్చాన్యాయై
త్రితయజంసనజరగాస్తథాననాసః
త్రినవరికలితజయప్రచుపితమిదముదిముపస్థితపూర్వం)
శ్లో॥ దేవాహంసమపస్యమార్యసేవ్యతత్తేజీ
ఘనరూపమభవవందనమస్తీవ
గగనవచనసిశృతిమా
ర్గగతవతిసకుపితఖలఃకిలకంసః॥

34

(వృ - ఋభగతివిలసితం)

(ల-భౌ) (తినగాస్వరాఃఖమృషభగతివిలసితం)

శ్లో॥ హంతుమతీవదోషహృదభవదతఞ్చదమా

న్నత్యమువప్రశాంతిముపనయశిశురివసం

తిష్ఠదురంతమాశుహరకుమతిరతిభయే

స్థాప్యగృహేపితుస్సమమజనయతిహిభయం॥

35

సీ. దేవకన్నులకర్వుడీరనేగనుగొంటి

నీమహారూపముద్దామగుణము

గగనంపుపల్కునిక్కంబుగాఁదలపోసి

కడుదుష్టుడైనయాకంఠుఁడిట్లు

కారాగృహంబునఁగట్టంబునొందించు

చుండెనన్ననునాప్రియునివిశేష

మగునీస్వరూపంబునడఁగించిజైశవ

భావంబుదాల్చియాపాపుదునుమ.

గీ. వయ్యనినుగంటినయ్యకృతార్థనైతి

నయ్యలకునయ్యవై ననీవియ్యెడలను

నెయ్యముననాకుఁబుట్టుటగీకువేడ

బంబుగా దెఱలింఁచెదపంబులెల్ల.

34

(వృ-జౌపచ్ఛందసికం)

(ల-పర్యంతేర్యాత ధైవ శేష

మౌపచ్ఛందసికం సుధీభిరుక్తం)

శ్లో॥ ఇద్ధంతద్దేవకీకృతాంస్తుతిం
సంపూర్ణగుణాంనిశమ్యదేవః
బాలోభూన్మోదమాపతుస్తా
సంతుప్తస్సన్వరంప్రదాస్యశీఘ్రం॥

36

క. ఈరీతిగానుదేవకి

ధీరమతిన్వినుతీసేయదివ్యఘనుఁడుపెం
పారనభయంబొసంగికు

మూ॥ తఁగొనెఁబ్రీతులై రిమగువయుఁబ్రియుఁడుకొ. 35

(వృ--కన్య)

(ల--హూచేత్కన్య)

శ్లో॥ పశ్చాద్దాక్షా । రీత్యావిష్టాః
నందాగారం । నిశ్యేపుత్రం॥

37

క. పిమ్మటనాభగవంతుని

సమ్మతమగునాజ్ఞవలనసత్పుత్రుఁడగునా
బమ్మనుగన్నయ్యనుతా
నెమ్మదిగానందునింటనిల్పెజనకుఁడుకొ.

38

(వృ--కబరీ)

(ల--తౌల్గొయదిసాకబరీ)

శ్లో॥ ఏవంహిశిశౌసదనే
నందస్యవసత్యథతం

పుత్రంస్యకమేవసదా

మత్వాముముదేన్యసతీ॥

36

గీ. ఇట్లునందునిగృహముననీశ్వరుండు

బాలభావంబుచేతనుబ్రబలుచుండఁ

దనకుఁబుట్టినకొడుకనుతలఁపుచేత

ముదమునొందెయశోదసంపూర్ణవృత్తి.

37

(నృ--కరిణీ)

(ల--సనజాతపినభ సాశ్వరయతిభిర్యదికరిణీ)

క్లో॥ ఇతికేషుచదివసేష్వధసుగతేషుసవిమనాః

స్వమృతింఖలుపరికల్పితమనుజానుతమహితః

భువిసంస్థితఇతిభీతిముపగతోసురయువతిం

శిశునాశనవిధిలాలసహృదయాంసనినాయ॥

39

ఉ. కొన్నిదినంబులిట్లరుగ

మత్సితమానసుడైనకంసుఁడా

పన్నునిఁబోలెఁజింతిలినె

పంబునఁదన్నువధంపఁగోరిన

రోవ్విన్నతసోదరీతనయుఁ

డొక్కెడనుండుటనెంచిరక్కసిం

చిన్నలజంపుదానినని

పెంబురపట్టణపల్లెలంగనఁ.

38

(వృ--కుమారీ)

(ల--యయామోలగౌచేత్కుమారీమతా)

శ్లో॥ తతఃపూతనాఖ్యాగతాసాపురీ

ర్విమృగ్యాఖిలానందగేహేశిశుం

స్ఫురంతంవిలోక్యాశుహస్తేనతం

గృహీత్వావిషస్తన్యమాస్యేషీపత్ ॥

40

క. పిమ్మటపూతనయనునా

కొమ్మపురములందుగల్గుకుట్టలనెల్లన్

సొమ్మసిలఁజేసినందుగృ

హమ్మునవిషదుగ్ధమొసఁగెనబలునకువడిన్.

39

(వృ--కలికా)

(ల--ప్రదమమితరచరణసముతం

శ్రయతిజగతిలక్ష్మ

ఇతరః తరగదితమపియదిభజేత

చరణయుగళకమ వికృతమవరమితికలికాసా)

శ్లో॥ అలిశిశురివపిహితసుదృష్టి

ద్వయసహితహరిస్త

ద్దనుజయువతికుచగతవిషనుపిచాసు

మహారదఖిలభువనహృదయవిదపతదధసోర్వాం॥41

ఉ. అంతసమస్తలోకహృద

యాంతరవేదిరమావిభుండుతా

నెంతయు బాలుడుంబలెనె

కింతయుగన్నులువీడనీకనా

కాంతకలంగనాకుచయు

గస్తవిషంబునుదానిసాణముల్

గొంతునెబీల్చెనద్దనుజ

గూలెధర్మనిజరూపధారియై.

40

(వృ--కుమారలలితా)

(ల--కుమారలలితాజ్ఞానః)

శ్లో॥ కదాచిదధడోలాం । గతేవరశిశౌభీ

కరోహిశకటస్త । తృప్తిముపయాతః॥

42

క. ఒకనాడాశిశువర్వం

డకలంకస్థితినిడోలయందుండగఁబ్ర

క్కకువచ్చిపాదములకడ

నొకశకటమునిల్వఁబడెనుహాన్మతితోడక.

41

(వృ--కుమారీ)

(ల--నజభజగైర్గురుశ్చవసుషట్కుమారీ)

శ్లో॥ హరిరవలోక్యదైత్యముపయాతమారా

త్పదమభిసార్యద్వీమభితాడయత్తం

పదకమలేనపిష్టనుతనుర్నభోంతం

జవమభిగమ్యభూమిపతితోమమార॥

43

చ. పదములసన్నిధిన్నిలచి

పాపమతింగొనియున్నదై త్యునె

మృదిగనికాలు సాచిగరి

మంబునదన్నిస వాడువేగమే

చదలకుబారిక్రిందబడి

సచ్చేదదద్భుతమయ్యెఱ్ఱునుం

గుడిగొనియున్న బాలకులు

కూయుచునివ్వెరపాటునొందఁగన్.

42

(వృ—కుసుమవిచిత్రా)

(ల—నయసహితైన్యోకుసుమవిచిత్రా)

శ్లో॥ తదుపరికాలేకతిచిదతీతే

దితిసుతపకోదురుదరకంసాత్

అనుమతిమాప్తస్సతతగతిస్సన్

హరిమపహంతుందృతమభియాతః॥

44

ఉ. ఇట్టులకొంత కాలమట నేగినపిమ్మటఁగంసుఁడెప్పుచే

పట్టినరక్కసుండతనిపంపునవాయుసమాకృతిఁజగ

జ్జటియనంగఁజాలుశిశుసన్నిధికింజనిమెల్లమెల్లఁగా

గుట్టునుబైటరానియక గొన్నిని మేషములుండెనచ్చటన్

(వృ—కేతుమతీ)

(ల—అసమేసజౌన గురుయుక్తా

కేతు మతీసమే భరనగాగః)

శ్లో॥ తదనుప్రియంతనయమంకే
 నందసతీనివేశ్యసుఖమాస్త
 సతదామహాభరయతోభూ
 త్తంభువిసంస్యవేశయదధోఽబా॥ 45

క. తనయునిదొడ్డపై నిడినం
 దునిసతియొకచోటనుండదొడ్డభరముదోఁ
 చెనుకుట్టఁడతనిమోవం
 గనుజాలకక్రిందదింపెఁగాంతామణియు॥ 44

(వృ—కోకరతా)

(ల—నయసైర్భవేతోకరతాయయుక్తైః)

శ్లో॥ సమయంతృణావర్తపుర్విలోక్య
 శనకైరుపాదాయశిశుంఖమాప
 తనయంమహావాతగతంతదంబా
 హ్యరుదద్విలోక్యాంబరవర్తినంతం॥ 46

గీ. వచ్చెగదసమయమనితృణావర్తుడవుడు
 మెల్లఁగాశిశువునుగొనిమేదినివిడి
 తద్దనింగికినెగయునత్తరియశోద
 తనయునంబరమునఁగనితల్లడిల్లె॥ 45

(వృ—కోకిలకం)

(ల—మునిగుహకార్ణవైః కృతయతీవదకోకిలకం)

శ్లో॥ గతవతి దైత్యకేడివమధోధికతీవ్రభరం
హృధిభయకారిణం సముపలభ్యతదీయగళం
కరయుగళేన సోశ్య వినిబధ్యచదుష్టరిపుం
లఘుచక్రపేపదద్వయమధోగతమాకలయన్ . 47

మ. ఆతిదుష్టండగురక్రసుండుగగన

వ్యాప్తుండుగానంతలో
నతిలోకుండసురారియాతనికస
హ్యంబై నభారంబునొం
దితదీయంబగుకంతముంగరములం

దీవంబుగాఁబట్టిలా
గతదంగంబువడంకపూర్ణమగుశ
క్తి బాదముల్పాచుచున్ .

46

(వృ---క్రొంచపదా)

(ల---క్రొంచపదా భైభరౌనననానగౌమునిశరవసుశర
విరితియుతా)

శ్లో॥ ఏవముపాత్తేగళేహరిణాభరం
పరమభయదమయమదితిసుతః
సోధుమశక్తస్తాదాధరణీతలే
పదదుపలనిచయసమకఠినే
తంవిగతసుంరిపుంహరిమాత్రిభి
ర్వితహితమపిపథిశుయుతం

వీక్ష్యమిదం ప్రాపతుః పితౄణాం

పురినుజనవితతిరపిముముదే॥

48

క. మెడఁబట్టి యీ డ్వదనుజుడు

వడిధరనుపలసమకఠినభాగంబునఁబు

ప్పొడియయ్యెనతనికుశలయు

తుండయిన హరిగనముదంబుదోఁచె బిత్తులకు॥ 47

(వృ--ఖంజా)

(ల--వినిమయవిహితశకలయుగళలఘుల)

లితపదవితతిరచితగుణనిచయా॥

శ్రుతిసుఖకృదియమపిజగతిజశిర॥

ఉపగతవతిఞ్ఞసతిభవతిఖంజా)

శ్లో॥ తదుపరివసుసురకృతమతిరఖల

నిగమవిదమలమతిధరణిసురవరః

అఖిలభువనభరణచణహలధర

హరివసతిముపగతే ఇహసుశుభం॥

49

గీ. అంతనిగమాగతవేదిమహానుభావుఁ

డైనగర్భుడనెడిభూతలామరుండు

భవ్యవసుదేవుననుమతిఁబట్టిహరియు

హలీయువసియించునందగృహంబుసొచ్చె॥

48

(వృ--గాధా)

(ల--విషమాక్షరపాద త్వాత్

పాదైరసమంజసంధర్మవత్
 యచ్చందోనోక్తమత్ర
 గాఢేతితత్సూరిభిఃప్రోక్తం)

శ్లో॥ పరమర్షిసమానత్వాత్
 సంపాప్తిమముంగృహంవిప్రవరం
 నత్వాసింహాసనకే
 భక్త్యాతముపావిశన్నందః॥

50

క. పరమర్షితుల్యుడగుటను
 వరవిప్రునిపదములకభివందనమిడిభా
 సురసింహాసనమునన

పురమునునిచెనందుడధికభక్త్యుజ్జ్వలుడై

49

(వృ—గీతిః)

(ల—ఆర్యాప్రథమదశోక్తం
 యదికథమపిలక్షణంభవేదుభయోః
 దశయోఃకృతయతిశోభాం
 తాంగీతింగీతవాక్భుజంగేశః)

శ్లో॥ తస్మాద్విజకులరత్నాత్
 పరిపఠితసదాశిషంవిగృహ్యమహా
 శిరసిప్రఘటితహస్త
 స్తస్యాభిప్రాప్తిహేతుమహస్మ॥

51

గీ. విప్రవర్యునిచేతఃబవిత్రవచన
 రచననీబడునాశీఃప్రవచనములను

భక్తిఁగై కొనినందుండుబల్కెనతని
రాకకగుకారణంబునర్థయుతముగను.

50

(వృ — శౌరీ)

(ల — నయుగరయుగయుక్చ శౌరీమతా)

శ్లో॥ హరిజనక సుఖాపిత సద్విజః

ఘనగుణమభిశృత్య హేతుస్ఫుటం
అవదదధవచోయమాత్మోద్భవై
నతవయువతిజోభవద్వచ్చ్యహం॥

52

క. నందునిచేనాద్విజాఁడా

నందముచేనడఁగఁబడిఘనంబుగననెనీ
నందనుఁడునీసతీమణి

యందుజననిమొందఁడా యెనదిదెల్పుదికకా.

51

(వృ — చపలార్యా)

(ల — ఉభయార్థయోర్జకారా

ద్వితీయతుర్యైగమధ్యగౌయస్యాః
చపలేతినామతస్యాః
ప్రకీర్తితంనాగరాజేన)

శ్లో॥ అయమూర్యదేవకీహృ

ద్భవైభవద్యోగమాయయాక్తః
వసుదేవనామపుంసా
భవద్గృహంప్రాపితోభయేన॥

ఉ. ఈతఁడు దేవకీవిమల

హృత్కమలఁబునఁబుట్టెఁబుత్తుఁడై
ప్రీతిగ నీశిశు తముని

రేపకడఁగవసు దేవుఁడెత్తినీ
నాతికడ న్వడిన్నిలిపి

నాడలకంసునిభీతిచేతమీ

రాతతభక్తిబుత్తుఁడని

యందఱుఁబెంచుచునుండిరి త్తరి

52

(వృ—చపలావక్త్రం)

(ల—చపలావక్త్రమయుజో

ర్నకారశ్చేత్సయోరాశేః)

శ్లో॥ అధునా ముంశిశుయగం

మహాసంస్కారసంయుక్తం

కరవాణ్యాశుతదహం

సమాయాతోద్యభోవిద్వత్॥

54

క. ఇప్పుడు సంస్కారంబుల

నెప్పుగ నీశిశువులకు మహోన్నతవృత్తిం

దప్పక గావించుటకై

యస్స నేవచ్చినాడన నెగర్గుండు

53

(వృ—చంద్రవర్త్మ)

(ల—చంద్రవర్త్మనిగదంతిరసభసైః)

శ్లో॥ తద్వచోతిరుచిరంసచమహిత

సన్నిశమ్యతనయాగురుసముఖ

సన్నినాయతదనుద్విజశిఖర

స్తానిరీక్ష్మముదమాపగురుతరాం॥

55

గీ. నందుఁడాతనిపల్కులానందముగను

వినిసుతద్వయమానుదెచ్చి విపునెదుట

నిల్వెవారలఁగాంచి మనీషివరుఁడు

సంతసంబునుబొందెవిశ్వసునులనుచు.

54

(వృ—చంద్రలేఖ)

(ల—మామ్యాయాఙ్మోఖవేతాంసప్తాప్తవిశ్చంద్రలేఖ)

శ్లో॥ రోహిణ్యాఃపుత్రోవేషశ్శ్రీమాన్జనాళిప్రియస్యా

త్తస్మాద్రామాభిదస్యాస్త్రీలాంగయుక్తద్వితీయః

పూర్వంశ్వేతోద్యక్ష్మణోభూత్తంధరిత్యాంప్రసిద్ధం

కృష్ణాభిఖ్యేనచోర్వ్యాంభావ్యంమహాంతంనువిద్యః॥56

శా. శ్రీమంతుండగురోహిణీతనయుఁడు

ర్వింభూతసంఘంబులఁ

వేమారునమియింపఁజేయుకతనఁ

విఖ్యాతుఁడౌరాముడై

యీముగ్ధుఁడునుమున్నుశ్వేతతనుడై

యీనాడుకృష్ణాంగుడై

భూమింబుట్టుటచేతఁగృష్ణుడనను

ప్పుక నిక్కమిట్లెంచితిన్.

55

(వృ—చంచరీకావళీ)

(ల—యమారౌవిఖ్యాతాచంచరీకావళీగః)

శ్లో॥ తతోగర్గస్తేవనామధేయంప్రకృత్వా

తయోసూన్వోస్త్యంసాధుసంస్కారజాతం

యథావిద్యాపూర్తిప్రాప్యత్యాతిగుహ్యం

యయాతేనాజ్ఞాతోమందిరంస్వందిక్షేంద్రః॥ 57

క. పిమ్మటగర్గండిట్లును

నమ్మగునామంబులొసఁగినందనులకుకృ

త్యమ్ములునునితరసంస్కా

రమ్ములుగావించిచనియెరవ్యప్రీతిన్.

56

(వృ—చండవృష్టిప్రయాతదండకః)

(ల—యదిహనయుగళంతతస్సప్తరేఫాస్తదాచండవృ

ష్టిప్రయాతోభవేద్దండకః)

శ్లో॥ తదనుశిశుయుగంచజానుప్రదేశాత్ప్రయాస్య

త్స్వమాత్రోసుసంవ్యాగమాలంబయత్

పశుశిశుతితికాలమాకృష్యవిస్రంసనాజ్ఞా

నహేతోఽప్రయాస్యతప్పంకిలే

నిజజననియుగేస్తనావాస్యదేశేవినిశి

వ్యసుక్షీరమాదాస్యతిప్రీతితః

ఇతరకుచమపిస్వహస్తేనగృహ్లాత్కలాభా
 మజైరంచదేవంబభాలీలయా॥

18

సీ. శ్రీరామకృష్ణులం చిత్తశైశవంబున
 జానుభాగములచే సంచరించు
 చునుతల్లులరుదెంచు చోటెటకొంగుల
 బట్టిలాగుచువెన్ను ముట్టుచుండ్రు
 లేగలవాలము లీలించిపట్టివీ
 డ్వడనేరకనుకూడఁ బరచిపరచి
 పంకిలభూములం బడుదురవ్వలుచన్ను
 గుడుపుచోరెండవ కుచముఁజేత

గీ. బుడుకుదురుచేపునట్లుసం పూర్ణమధుర
 బాలభాషణములఁజాల బలుకుచుందు
 రిట్లుబహువిధలీలల నెల్లపొద్దుఁ
 జాలహర్షింపఁజేతురా జనులనెల్ల.

57

(వృ—చంపకమాలా)

(ల—చంపకమాలాచేద్యమసాగః)

శ్లో॥ ఉన్నతశోషేచేత్పణితుల్యై
 పంకవిలిప్తామత్తగజాభౌ
 పూర్ణబలాభ్యాసింహసమానౌ
 రామహరీతౌ సంప్రతిజాతౌ॥

59

క. తలలెత్తెబన్నగేంద్రుల

వలెఁబంకంబంటఁగరులవలెఘనసత్త్వం

బులసింహంబులవడువున

బలకృష్ణులువెలసిరపుడు బాలక్రీడఁ.

58

(వృ—చంపకమాలికా)

(ల—విషమేససజాగురుస్సమే

సభరాశ్చంపకమాలికాలగౌ)

శ్లో॥ ముఖకాంతివిశేషసంయుతౌ

తరుణార్కాంబుజవైరిభాసురౌ

జననీస్తనదుగ్ధమావృతౌ

ఘనయోగామృతపాయినావివ॥

60

శ్రి. ముఖవికాసములంతంత మురిపెమొంద

బాలసూర్యబులట్లుసం పదనుగొనిరి

తల్లులకుచంబులందు దుగ్ధంబులాని

యమలయోగామృతంబొని నట్టులుండ్రు.

59

(వృ—...చారుహాసినీ)

(ల—అయుగ్భవాచారుహాసినీ)

శ్లో॥ తతత్సత్సత్సర్వమానమా

విలోకనేప్రత్యయాంచితౌ

బభూవతుర్మాతరౌముదా

మదంబికేచేతిభాషణౌ॥

61

(వృ—చిత్తా)

(ల—బాణాష్టనవసుయదిలశ్చిత్తా)

శ్లో॥ పాదద్వయపరిమితివిన్యస్తే .

భూమ్యంబరతలయుగ శేయేన

సోఽనుంపదమవనితలేనేతు

మభ్యస్యచలఘుగమనంచక్రే॥

౬౨

ఉ. పిమ్మటనాకుమారకులు

బిల్వేడివారి నెటుంగ నేర్చిరా

యమ్మలనమ్మయమ్మయాని

యల్లనఁబిల్వంగ నేర్చిరెంతయున్

లమ్మరొసత్వరమ్మునని

జామఘ్రియుగమ్మున మిన్నుమన్నునే

కిమ్ముగఁగొన్న బాలుఁడును

ఖంబుగనడ్గడనేర్చె సత్తరిన్.

60

(వృ—చిత్తపదా)

(ల—భాగితిచిత్తపదాగః)

శ్లో॥ దేహవిమిశ్రితఘాళిః

భూతిరివాస్యవిభూషా

చంద్రకలేవసుఫాలే

శ్రీతిలకంనయనంవా॥

63

(వృ—చిత్తవృత్తా)

(ల—ననతః గురుభిశ్చిత్రవృత్తా)

శ్లో॥ గళవిలసితహఃస్థనీలా

మణిరసితరుచిఃకంఠదేశ్యా

ఉరసివిలసదచ్ఛాశ్చహారా

స్తురగవరవిభూషాణవస్త్రుః॥

64

(వృ—జఘనచపలా)

(ల—ప్రాకృతిపాదితమర్థే

ప్రథమేప్రథమేతరేతుచపలాయాః

లక్ష్మశ్రయేతుసోక్తా

విశుద్ధధీర్జఘనచపలా)

శ్లో॥ ఏవంబహూజ్వలచిహ్నైః

సన్యతాంమహతాంచనీలగళతుల్యః

స్వస్యహిమాంశుశిఖస్యా

ప్యవిభేదమివప్రధాంరచయితుమార్యః॥

65

సీ. చిరుతతవంబుచే నురుగీప్తినొందిన

హరిరూపమెన్ననె వ్వరికిదరము

నిరుపమతనువుపై నిలచినధూళియే

ఘనచితాభస్మలే పనముగాఁగ

ముఖమునందునవేళలు మురిపెంపుభూషణ

మిందులేఖాభమై పొందుపడఁగ

ఫాలభాగంబున లీలనుంచినబొట్టు
 మూడవనేత్రమై చూడఁబడఁగ

గీ. హారనీలంబుగళనైల్య మగుచునువ్వు
 మాత్తికనరంబులురగప్ర సక్తినింద
 నీశునకుఁదనకునభేద మెఱుంగఁజేయ
 నీశ్వరాకృతినొందెతా నెన్న హరియు.

61

(వృ—జలధరమాలా)

(ల—అభ్యష్టాభిజ్జలధరమాలామ్భాస్తా)

శ్లో॥ ఏవంసమ్యక్చరదబలాద్మంద్వశ్రీ
 లీలాక్రీడారచనవిహారశ్రీభిః
 ఆకృష్టాంతఃకరణయుతాస్తేపౌరాః
 సర్వంకృత్యప్రజమపినాపుస్వంస్వం॥

66

క. ఈరీతినంచరించుడి

ధీరచరితులగుశిశువులదివ్యవిలాస
 శ్రీరమ్యచేష్టితములం

జారులు హృతచిత్తులగుచు మరచివనులన్.

62

(వృ—జలార్ధతగతిః)

(ల—రసైర్జనసాజలార్ధతగతిః)

శ్లో॥ తతోబలయుతఃకృతీతనుకలా
 జితాంబుదరుచిస్సర్వగుల్యవయసా

యతార్భకగణాన్వితోహరిరహః .
సతీహృదయహృద్గతై స్సదచరత్ ।

67

౧. హరిబలరాముఁగూడిజల

దాభతనుద్యుతులొప్పనేర్పుతో
మురిపెముజూపుచున్నతత

మున్ననతోడిశిశువ్రజంబుతో
నరుగపురాంగనాసుహృద

యప్రియవృత్తిఁజరిగెనాటలం
బరమమునీంద్రచిత్తభయ

బంధములల్లనవీడుచుండఁగన్.

68

(వృ—జ్వాలా)

(ల—ననభమసహితాభిహితాజ్వాలా)

శో॥ నహికురురవమిత్యతిశృద్ధాయాం

పటుతరమథమాతరినిందంత్యాం

కుపితఇవతతోంతికమాహూత

స్సహసిమపిబజ్జననీస్తన్యం॥

68

౧. చత్స్వడుజేసిననీపనిఁ

జెప్పెదననితల్లితిట్టఁజిన్ని మొగముతాఁ

ద్రిష్టకొనిమరలరమ్మన

నష్పడునవ్వుచునుద్రావు నాసతిపాలన్.

64

(వృ—తవిపులా)

(ల—తోభేస్తత్సర్వాన్యాభవేతు)

శ్లో॥ గోపీగృహేషుశనకై

ర్నవనీతంచోరభవ

అనుభూయాజ్ఞాతభవ

స్వయమంబంతికమగాత్ ॥

69

(వృ—తనుమధ్యా)

(ల—త్యైస్తస్తనుమధ్యా)

శ్లో॥ ఏవంచిధలీలా చేష్టామహితాత్మా
భక్తావనహేతో! ర్గుప్తస్సమతిష్ఠత్ ॥

70

ఉ. గొల్లలయిండ్లలోనికొక

కొంచెముచప్పడులేకపాదమ

ల్లలనవెట్టిభాండముల

యందుననిండినవెన్న మెక్కియ్య

మెల్లననిల్లుజేరిబహు

మిన్నతనంబునఁదల్లినొందుని

టెల్లవిలాసముల్నుడవె

నీశ్వరుఁడాశ్రితపారవశ్యతఁ.

65

(వృ—తస్వీ)

(ల—భూతమునీనై ర్యతిరి హభతనా

స్థాభనయాశ్చయదిభవతితస్వీ)

శ్లో॥ గోపతిరేవామామభవమిహ
 భోగావధిప్రియవచనవిలాసై
 స్తాన్పరిహోష్యప్రకటరవమ
 ధోమున్పతిచానతప్యధుతరదేహః
 యాయమిమేస్మ్యర్భటతతయలహం
 నాధఇతిస్వయమధిపతిరివతా
 కార్యచయేషప్రతిదినమచిరా
 త్ప్రేషయతిస్మితరుచిరముఖాబ్జః॥

71

శా. గోనాధుండనునేనుగ్నోనుండిక
 గోవాతమాల్మీరునా
 తోనేతెండనివంగిరకెలిడునెం
 తోప్రీతినుక్కప్పుడా
 శ్రీనాధుండొకవేళనేప్రభుడమీ
 రేభృత్యులంచాజ్ఞగా
 నానాకృత్యములందువారలనుబూ
 నంబంపును హాహతక.

66

(వృ—తోటకం)

(ల—ఇహతోటకమంబుద్ధిసైంకధితం)

శ్లో॥ ఘనతస్కరవృత్తిరహంశిశవః
 కిలయూయమిమేగృహవాసిజనాః

ఇతి తాన్ స్వపతఃపరికల్ప్యముదా
జగృహేర్భక భూషణరత్న చయం॥
ఉ. ఏనోకదొంగవాడనిట

72

నెల్లదుమీరుగృహస్థులిందలుం
బూనిశయానుతాటతగు
పొండనిపంపిమహాత్ముడట్లువా
రై నయనంతరంబునమ
హముదమందుచువారిభూషలక

మానక నెల్చివుచ్చుకొని
మాటునడాగెవిలాస మొప్పగన్.

67

(వృ—దాక్షిణాంతికా)

(ల—తృతీయయుగ్దాక్షిణాంతికా
సమస్తపాదేషుద్వితీయలః)

శ్లో॥ ఇహకర్మణ్యహంఘనం
భవంతుయూయంవేషధారిణః
నియుజ్యంతై వంసునాటకం
ప్రహర్షయామాసజగద్విభుః॥

73

గీ. సూత్రధారిని నేనొదుజూచువారి
కధికసంతోషకరులగునట్టివేష
ధరులును రనినాటకత్రములను
నడపునుక వేళిలోకై కనాటకుండు.

68

(వృ—దృతవిలంబితం)

(ల—దృతవిలంబితమాహనభౌభరా]

శ్లో॥ నయనబంధనకేళిమశేషహృ

న్నయనమోహనకందుకభేలనం

బహువిధానుపమానవిలాసిత్వై

రవిచరత్స్పృధమానగుణోహరిః॥

74

క. చాగుడుమూతలనుయ్యెల

లూగుటలనుబంతులాట లొయ్యారములన్

మోగిజనవేద్యుడఖిలమ

నొగతమోహనతనెందెనుబహుక్రియల్.

69

(వృ—దృతమధ్యా)

(ల---భత్రయమోజగతంగురుణీచే

ద్యుజిచనజౌజ్యయుతాదృతమధ్యా)

శ్లో॥ గోపగృహేషుపయోదధిసర్పిం

వ్యఖిలసతీనయనానిపిభాయ

భాండతతీస్సబిలాంపరికల్ప్య

స్వగృహముపైతిశనైరుపభుజ్య॥

75

ఉ. గోపగణంబులిండ్లకడ

కుంజనివారలకండ్లుగప్పితా

లోపలకేగిపాల్పెరుగు

లుంఘుతముందనబొజ్జనిండఁగా

నోపిక తోడఁగుండలకు

సెయ్యెనబిల్లులు వెట్టి తావియున్
యేపని తా నెటుంగనటు

లింకిఁజేరువడిన్ముదంబునన్.

70

(వృ—దోధకం)

(ల—దోధక వృత్త మిదంభభ భాగం)

శ్లో॥ గోపవధూవసతిః ప్రతిగ త్వా

తత్యరుపేష్వవసత్సునితేనే

హస్యవచోధర సంగ్రహవస్త్రా

కర్షణకంచుక మోచనకృత్యం॥

76

చ. పురుషులు లేని వేళఁగని

పోయితదంతిపురంబులందునుం

దగులగువల్లవీజచుల

తక్కిరిబిక్కిరిమాటలాడియం

బరములులాగికంచుకపు

బంధమెడల్చి యునోష్ఠమానిని

మృరములుబల్కిరేనినగు

చున్ఘనలీలఁజరించెన త్తరిన్.

71

(వృ—నవిపులా)

(ల—నొంబుధేశ్చేన్నవిపులా)

శ్లో॥ ఇద్ధమాభీరసదనే

ష్వీశ్వరేశ్రీసహచరే

సంచరత్యత్రవనితా
మాతరంతస్యబభావః॥

77

క. ఈరితినిశ్రీహరియా

భీరగృహంబులఁజరింప భీతినివనితల్
జేరియశోదకునాతని

నేరములన్నియునుదెల్ప నెగడిరివరుసఁ.

72

(వృ—నత్కుటకం)

(ల—హయదశభిర్నజౌభజజలాగితిసత్కుటకం)

శ్లో॥ శృతికఠినంయథాయువతిసంఘసమీరితవా

కృచ్చయవిగర్హణంపుధునిశమ్యనిశమ్యతదా

హరిజనసీనుతంప్రియమనింద్యసతినిచయ్యా

స్వయమనుసీయతద్గృహగతానకరోదచిరాత్॥ 78

మ. వినసహ్యంబులుగానియట్లువనిత

త్రేలంగనాలించినం

దునియిల్లాలుప్రియాత్మజంగినియఁగా

నొరాడకాసుందరీ

జనముందాబ్రతిమాలినేరములనెం

చగబోకుడీయంచువా

రినిసద్మంబులకంపినందనునిజే

ర్చెస్వాంకపీఠంబునఁ.

73

(వృ—నారాచికా)

(ల—నారాచికాతరాలగౌ)

శ్లో॥ నీరీచకేచిదర్భకాః

కృష్ణోమృదంసదా త్యయం

ఇత్యేవమూచురద్భుతం

మాతావదత్తుతంరుమా॥

79

క. బలరాముండునుగోపా

లులునొక దినమందునిచ్చలుంజననికిమ

న్నె లిచితినెకృష్ణుడనియనఁ

గలికినుతునితోడనిట్లుకనలుచుఁబల్కెన్.

74

(పు—నారీ)

(ల—మోనారీ)

శ్లో॥ బాలత్వం మృదృతాం

కర్తుంవా కోహేతుః॥

80

శ్లో॥ క్షుత్ప్రీడా వాతేన్నం

నోవాసం వాసేస్మిన్॥

81

గీ. అన్నమన్నేలడింటివాకొన్న కతనె

మిన్నకోయన్నమింటలేకున్న కతనా

చిన్నగున్నలునిపుడునీయన్నయునుస

మున్నతిగఁదెల్పినారదేమన్నచెపుమ.

75

(వృ—నిశా)

(ల—నగణయగళతోబ్ధిరేఫాయదాస్యర్మి శాసాభవేత్)

శ్లో॥ ఇతినిజజననీవచశ్రీహరిస్సమ్యగాకర్ణ్యభో
శృణుజననినమేమతిభ్రాంతిరత్యంతమేతన్మృషా
సహచరతతయశ్చరామిపిమాంకల్పయంత్యపియం
నయదిమమముఖోద్గతగంధమాఘ్రాయపశ్యేతితాం॥

ఉ. తల్లిభయంబుజాపుచును

దన్నిటులాడినకృష్ణుడంతయున్

మెల్లననాలకించివిను

మిత్రులు రాముడునన్న వాక్యముల్

కల్లులుగానినిక్కములు

గావివిమద్దిననేనువెట్టినా

యెల్లదమేనినాముఖము

నీయెడమూర్కొనఁదేలునంతయున్

76

(వృత్తపద్యా)

(ల—త్రిష్యంశకేషుపాదో

దశయోరాద్యేషుదృశ్యతేయస్యాః

పద్యేతినామతస్యా

శ్చందోవిద్ధిస్సమాఖ్యాతం)

శ్లో॥ ఏవంప్రియాత్మజాలే

వదతిప్రీత్యాసుపక్తమాశ్వంబు

దృగ్భ్యామపశ్యదాత్తుం

ఘోషేనమృద్ధంధం॥

83

క. తనయుడిటువల్కువినిత

జ్ఞననియుమన్నగనకనులజక్కగనాసం

బుననాఘాణింపనుముఖ

మునునందనుముఖసరోజముననిదెనంతఁ.

77

(వృ--పథ్యావక్త్రం)

(ల--యజ్ఞోజ్జేనసరిద్భర్తుః

పథ్యావక్త్రంప్రకీర్తితం.

శ్లో॥ తదావక్త్రబితేతస్యా

పశ్యన్నందస్యసుందరీ

స్వసింధ్వద్రీసరిదృష్ట

న్మహాలోకాంశ్చతుర్దశ॥

84

గీ. అప్పుడాపద్మనయనువక్త్రాంతరమున

నయ్యుతోదకనుంగొనెనద్రీసింధు

నదులతోఁగూడుకొనుభువనములనొప్పు

దప్పకనుపదునాల్గింటదక్షిణమున.

78

(వృ--పదాంకుళకం)

(ల--యదతీతవివిధశుభలక్ష్మయ్యతై

ర్కాత్రాసమాదిపాదైఃకథితం

అనియతవృత్తపరిమాణయక్తం

ప్రథితంజగత్సుచపదాంకుళకం)

శ్లో॥ అవలొక్యవివిధభువనప్రచయం
పూర్ణాద్భుతావహానందసతీ
స్వమతిపరిభ్రమమవాప్యవచనం
జగదేగతస్పృహమననాస్స్వగతం॥

85

క. అనుపమభువనప్రచయము
లనుజూచిమహాద్భుతంబులకునాస్పదమ
య్యెననిమతివిభ్రమంబునఁ
దనలొనిట్లనియెనందతరుణియచలయై.

79

(వృ-పణవనామకం)

(ల-హ్నాశ్లేచేతిపణవనామకం)

శ్లో॥ స్వప్నోవామమమతివిభ్రమః
సంజాతఃకిలహరిమాయయా
సత్యంవాసకిముయశోదకా
నోవాహంసనిజమవాప్యతే॥

86

గీ. స్వప్నమోభ్రాంతియోమతిచంచలత్వ
మొందెనొలేక హరిమాయయోధార్థ
మగునెనేనుయశోదనొటనృత మొక్కొ
నిజమెఱుంగఁగరాదయ్యెనేయిదేమొ.

80

(వృ-పరావతీ)

(ల-స్యాదయుగ్మకేరజౌరజౌసమేతు
జరౌజరౌగురుర్యదాపరావతీయం)

శ్లో॥ బాలకేత్రసర్వభూమిరత్యనూన
విభూతితోభిదృశ్యతేనబాలతోయం
శ్రీహరిశ్శిశుస్వరూపమేత్యనూన
మసాధుభంజనంవిధాతుమిచ్ఛతిస్మ॥

87

ఉ. బాలకునాన్యమండిపుడు
భాసురసర్వవిశేషసంభృత
శ్రీలఁజెలంగుధాత్రికన
జెల్లెనితండుదలంపనిక్కమా
బాలుఁడుగాడుభూమిగత
భారమహాసురభంజనక్రియా
లోలతబాలుఁడయ్యెనన
లుండురజోవృతుఁడైనచాడ్పున

81

(వృ--పదచతురార్థ్యం)

(ల--ముఖపాదోష్ఠభిర్వర్ణైః

పరస్తాన్మకరాలయైః క్రమాద్వృద్ధైః
సతతంయస్యవిచిత్రైఃపాదైస్సంపన్నంతదర్శం
తమదితమమలమతిభిః

పదచతురార్థ్యాభిధంవృత్తం)

శ్లో॥ మహతోయస్యవై విష్ణోః

మాయాయావిశ్వమీదృశంక్రమాదృష్టం

సతతంతస్మైనమోస్తుప్రాణేశంపుత్రప్రముఖా

స్తవహమపిపశుచయమిదం
ముఖకమలస్థంమహాభ్రాంత్యా॥

89

చ. అనుపమమైనయేహరిమ
హావిభవాన్వితమాయచేతనీ
ఘనమగువిశ్వమంతయును
ఖంబుగఁగన్నడెనామహాత్మునే
ననయముఁగొల్తుమందలున
వన్నియునేనునుమత్ప్రియుండునీ
తనివదనంబునందమరి

తద్దయుభ్రాంతులమైతిమియ్యెడఁ.

82

(వృ—పంచచామరః)

(ల—లఘుర్గురున్నిరంతరంయదా సపంచచామరః)

జ్ఞో॥ నిరంతరాదృతస్వమాయయావినిర్మితేభిలే
మహాప్రపంచకేస్వయంవిభాతీసాక్షీమాత్రకః
యమక్షరంవిదుర్మహాభవాభిపారదర్శిన
స్తమాదిమధ్యశూన్యమద్యభావయామ్యనన్యధీ॥ 90

పంచచామరః.

నిరంతరాదరంబుచేతనిండియున్నమాయచే
కరంబుసృష్టినొందివృద్ధిగన్నయాప్రపంచము
చిరంబుసాక్షీయకాచువ్యాప్తిజెందియుండునాదిమ
ధ్యరూపవర్జితహరిసదాభజింతుఁబ్రీతితోఁ. 83

(వృ—పక్షిః)

(ల—భౌగితిపంక్షిః)

శ్లో॥ ఏవమఖండ । జ్ఞానసమేతాం

తామకరోన్మా । యావృతచిత్రాం॥

91

క. మానితవృత్తినఖండ

జ్ఞానంబునుబొందియున్న జననికపుడు పెం

పై నతనమాయఁగప్పినఁ

దానంతయుమరచి మోహతమముంగొనియెన్. 84

(వృ—పృథ్వీ)

(ల—ననభగగురుకై రధపృథ్వీ)

శ్లో॥ ఇతిహరిరతిపూర్ణవిలాసై

రచరదధయు గార్జునభంగం

శిశుదనుజహృతింబకనాశం

త్వఘహరణమధోకృతతూర్ణం॥

92

గీ. శ్రీమనోహరుఁడిటులీలచేఁజరించి

మద్దులనుగూల్చినత్సనిమదమడంచి

బకునిదునుమాడియఘదై త్యుభంగపఠచి

బహువిఘ్నోదంబులనుభూమిభారమడఁచె.

85

(వృ—పృథ్వీ)

(ల—జసౌజనయలా వసుగ్రహయతిశ్చ పృథ్వీగురుః)

శ్లో॥ విధిస్తదనువంచితంహరిమరణ్యమధ్యంగతా
 శిశూనపిగవాంగణానహరదాశుచాజ్ఞోయధా
 తతస్సకలవిచ్ఛిశూనఖిలగాఁప్రకల్ప్యినయత్
 హ్రీయాపరిగతోంజలీకృతకరస్తుతుష్టావతం॥ 93

చ. అజుడొకనాడరణ్యమున

నర్భకులు హరియు ముదంబుతో
 డఁజనుచునుండవానియెదు

టామరు వెట్టిహరించెగోవుల
 నిజసఖులన్మహాత్ముడది
 నిక్కమెఱింగిస్మజించెనన్నిటి
 వృజినముబోవ వేడుకొనివేగమ
 వానినెసంగెధాతయు॥

౯6

(వృ—ప్రమాణికా)

(ల—ప్రమాణికాజరాలగౌ)

శ్లో॥ కదాచి దేకవవతం

బలంవిహాయగోగ్ధైః
 హితైర్యుతోవనస్థలిం
 గతోహరిర్మదాన్వితః॥

94

క. ఒకనాడు రామునిన్నిడి

సకలవయస్సులునుదానుజయ్యనఁదమగో

ప్రకరముదోలుకవనమున

కకలంకుండరిగెహరిమహామదమలరక్ష.

87

(వృ—ప్రముదితవదనా)

(ల—ప్రముదితవదనాభవేన్నారరా)

శ్లో॥ విసినభువిమహాపిపాసాంగతా

స్సకలశిశుచయాశ్చగావస్సదా

స్వవిభుహరిసమీపమాపుస్తత

స్సజలవరిసరంజనాయాశుతా.

95

ఉ. కాననభూములంబుదిరు

గక్షవడడస్సిపిపాసవేదన

గోనిచయంబుగోపకులు

గూయుచునాహరిచెంతజేరనా

శ్రీనిధివారలందఱకు

శీఘ్రముడప్పినడంపగోరిశీ

తానుపమాంబుపూరమును

జేరిచెదీనశరణ్యుడయ్యెడక్ష.

88

(వృ—ప్రమితాక్షరా)

(ల—ప్రమితాక్షరా సజస్సైరుదితా)

శ్లో॥ యమునానదీజలసమీపమమీ

హరిణాసమంలఘుగతావిమలం

జలమాప్యపూర్ణ హృదయాదరణీ

తల మేత్యవీతపవనాన్యపతన్ ॥

96

క. యమునకుఁజనినిర్మలనీ

రమునాదరవృత్తిస్వోదరంబులునిండం

దమకంబునగ్రోలిమహా

శ్రమమునధరఁబడిరిపాణచయమువిడివడికా.

99

(వృ--ప్రభా)

(ల--స్వరశరవింతిర్ననారాప్రభా)

శ్లో॥ నిజహితపశుసంచయంపాతితం

ఫణిముఖగళతావిపేణాంతికే

సపదిహరివరోవిలోక్యస్వయం

సకరుణనయనామృతంప్రాపయత్ ॥

97

ఆ. ఫణివిషానలమునఁబడియున్నహితులను

గోవులనుపరార్థ్యగుణుఁడుచూచి

తనదయామృతమునఁదడిపినవేవేగ

వారు లేచిరాత్తవాయులగుచు.

90

(వృ--ప్రహర్షిణీ)

(ల--హ్నాశ్రౌగస్త్రీ)దశయతిఃప్రహర్షిణీయం)

శ్లో॥ ఉద్రుత్య పభుకరుణాంబుపూరసేకాత్

సంప్రాప్యస్వబలమితస్తతశ్చచేరుః

శ్రీకృష్ణస్తదనుతదద్భుతాదిహేతుం
 జ్ఞాత్వాతత్పరిహరణేచ్ఛురాబభాసే॥ 98
 చ ప్రభుకరుణానుధారసని
 రస్తవిచేతనతాభితాపులై
 విభయమనస్కులై మిగుల
 వేడ్కనుగోవులునర్భకుల్మహా
 శుభముగమున్వలెందిరుగు
 చున్విహరించిరికృష్ణఁడీదురం
 తభయముగల్గిపేతువును
 దాఁగనిదానినడంచువేడుకన్. 91

(వృ—ప్రభద్రకం)

(ల—భవతినజౌచసః॥ ప్రభద్రకం)

శ్లో॥ క్షణమవలోక్యమనసాతదాహరిః
 సలిలమహంతరగతాద్భుతధ్వనిం
 ఫణిముఖసంభ్రమభోనిశమృత
 స్వయమఖిలజ్ఞకతయావివేదతత్॥ 99

క. ఒకనిముషంబుమనంబున

నుకనుంగొనిజలములోధ్వనులువినితానే
 సకలజ్ఞుండగుటదురం

తక ఫణివృత్తాంతమెఱిగెదామోదరుడున్. 92

(వృ—ప్రహరణతిలకం)

(ల—ననభనలఘుగాఃప్రహరణతిలకం)

శ్లో॥ అతికుపితమనాస్సజలమపవిషం
నిజమహిమగుణాద్రచయితుమభవః
కటివసనశిఖాదికమతిసుదృఢం
లఘుతరమతిబధ్యతటముపగతః॥

100

చ. మనమున సర్వముంచెలిసి
మాభవుడప్పుడుకోపవేగముం
గొనినిజశక్తిసంపదను
గుత్సితమైనజలంబునిర్మలం
బొనరచఁగోరినెన్నడుము
నొయ్యనఁగట్టిశిఖాబిగించిచ
య్యననదిపొంతకెగెలవ
మంతయుసందియ మొందక య్యెడక.

(3)

(వృ—ప్రచితకదండకః)

(ల—ప్రచితకసమభిఘోధీర ధీభిస్మృతోదండ కోనద్య
యాదుత్తరైస్సప్తభిరైశ్చ)

శ్లో॥ అధకిలతటగతంసత్కదంబం
నిరీష్యస్వయంతచ్ఛిఖాసత్వరంసప్రవద్య
ప్రధితజవమతिसంపూర్ణసీరంప్రవాహే
నివత్యస్ఫురద్బాహుయుగ్మాత్సమంతాత్

జలమధికరముఁగీన్యసంచార

ముచ్చైశ్చకారాహినాధంవిచేతుం

తమఖలగురుమవిజ్ఞాయచక్షు

శ్రవాప్యతిక్రోధోవేష్టయత్స్వాంగదండాత్॥

శా. శ్రీనాథుండునదీతటాంతికమునం

జెన్నెందునీరంద్రశా

ఖానమోచ్చకదంబమెక్కిజవవ

త్కాళిందిలోదుమ్మిపూ

ర్ణానందంబునసర్వముంగనటకు

ద్యద్వృత్తిదంగనా

నానానూనునెటుంగలేకవడినా

నాగంబుజుట్టన్వెసకా.

94

(ప్రవృత్తకం)

(లయదాసమామ్రాజయుగ్మకా

పూర్వయోర్భవతితత్ప్రవృత్తకం)

శ్లో॥ మహావిషజ్వాలికాంచితై

రాస్యైర్దశనసంచయైస్తనుం

తదాగ్రసత్తేననిస్సృహః

ప్రాకృతస్సపురుషోయథావసత్॥

102

ఆ. ఘనవిషాగ్నిశిఖలగ్రాలునాస్యంబుల

దంష్ట్రలనుతదీయతనువునెల్లఁ

గరచైగవటనాటకప్రవర్తకుఁడెల్ల
వారిభంగిఁజేష్టవదిలియుండె.

95

(వృ--ప్రవర్థమానం)

(ల--నాపాదేధత్పతీయకేసనానసంయుక్తా
ప్రథమాంఘ్రికృతయతిప్రవర్థమానం
త్రితయమితరమపిచూర్వసదృశమిహ
ప్రతత సతిభిరితిగదితంఖలువృత్తం)

శో॥ ఏవంసర్వవిమోహనాయలోకనాథేస్మి
న్గతచేతనఇవవిగతచాంచల్యే
తటగతపశుశిశుకప్రశయఆపితదా
సభయమధికహృదయమహావ్యసనోభూత్ ॥

103

క. సకలవిమోహనుడగుహరి

వికలతనెందినవిధంబువెలయనిలువన

ర్భకులునుగోవులుదటమున

నెకనిముషముభీతి నెందియుండిరివృధలక.

96

(వృ—పాచ్యవృత్తిః)

(ల—పూర్వేణయుతోధపంచమః

పాచ్యవృత్తిరుదితేతియుగ్మయోః)

శో॥ ఘోషస్థితవల్లవీజనాః

పూరుషాహలధరశ్చసంగతాః

పితౌః జనాభయార్థితా

స్సంప్రపేదురథతన్నదీతటం॥

102

ఉ. ఘోషమునన్వసించునయ

కోవిదులై న జనంబులెల్లరున్

భాషలచేతనొండారులఁ

బల్లరుబిల్చుచుఁగృష్టజాడన

న్వేషణజేయుచున్నరిగి

వేగముతన్నదిపొంతకేగిరా

ఘోషమొనర్చుచున్విడిన

కుఱ్ఱలకై జనుగోపులట్టులన్.

97

(వృ—ప్రియంవదా)

(ల—భువిభవేన్నభజ్నరైః ప్రియంవదా)

శ్లో॥ అవిచలంతమాధమాలితాంబకం

హరిమమీసమవలోక్యదుర్భరం

వ్యసనమేత్యబహుధార్తనిస్త్వనై

రురుదురాత్తకరణీయనిస్ప్రహాః॥

103

క. కదలకగన్నులువీడక

నొదిగినిలచియున్నబాలునొగిఁగనివ్రేతల్

మడిఁబొక్కుచుఁజేయందగు

నదిలేకనురోదనంబొనర్చిరిపెలుచన్.

98

(వృ—వీడా)

(ల—ప్రథమముదితవృత్తే
 విరచితవిషమచరణభాజి
 సకలలఘునిగురుయుగళనిధనయుక్తే
 విధృతరుచిరపదవితతియతిరిహభవతిపీడా)

శ్లో॥ అధకిలహరిమాతా
 బహువిధవిలపనగతచేతాః
 అరుదదధజనకఅపివిమతిరరుదత్
 హాలధరఇదమఖిలమపివిదితఅభవదవక్తా॥ 106

చ. అపుడయశోదతీవమగు
 నాపదనొందిమహాస్వనంబుతో
 నపరిమితప్రలాపభయ
 మందెనునందుఁ మనందనున్మహా
 చపలతఁ బేరుకొంచురొద
 సల్పెహలాయుధుఁ డెల్లభంగిస
 ర్వపతిమహాత్వముం దెలసి
 పల్కఁ నూరిక యుండెనత్తరిక. 99

(వ—పుటః)
 (ల—మునిశరవిరతినౌఁహ్యపుటోయం)
 శ్లో॥ ఇతిహరిరథతద్భక్తానురాగం
 సుధృఢమఖిలముద్వేత్తం మహూర్తం

విహృదయశివ తా మోహప్రలాపో
 స్మనసశివాదృశాసర్వాన్దదర్శ|| 107
 శా. ఈరీతిన్ హరిభక్తసంఘమునకున్

హృత్పంకజారూఢవి
 స్తారప్రీతిసౌఖ్యంగోరినిముమా
 ర్థంబిట్లునిశ్చేష్టమై
 వారశ్వేదననొందఁగాంచిరయచే
 వారింపఁదాసంగసం

చారంబొప్పఁగఁగన్నులం దెరచివీ
 క్షన్వారిఁగాంచెన్వడిక

100

(వృ—పుష్పితాగ్రా)

(ల—అయుజినయుగ రేఫతో యాకారో
 యుజించనజౌజరగాశ్చపుష్పితాగ్రా)

శ్లో॥ తదుపరినిజదేహమాత్మదైర్ఘ్యం
 శణిపతిః ప్రణమాశుకల్పయిత్వా
 తదహిపప్రధువాలమాత్మహస్తా
 త్సుదృఢతరంపరిగృహ్యవేష్టనాని|| 108

(వృ—భ్ర(డికా)

(ల—ననరలగురుభిశ్చభ్ర(డికా)

శ్లో॥ లఘుశిథిలతరాణిజేహత
 స్సపదినవిరచయ్యవేగతః

గగనగతమనేకధాజవా

త్సముదమహానదావివృత్యతం॥

109

(వృ—భద్రవిరాట్)

(ల—ఓజేతిపరాజరాగురుశ్చే

న్దౌన్దౌగ్భద్ర విరాడభవేదనోజే)

శ్లో॥ ఏవంహరిణావిహన్యమానః

ప్రాణైఃకంఠగజైరహిర్వృలిప్తత్

దేహాంకుసుమైరవాకిరంస్తం

గోపాఃప్రాపురనంతహృత్ప్రమోదం॥

110

సీ. పిమ్మటనిజదేహ మమ్మెయ్యిఁబెరిగించి

ఫణికిభీషణతగన్నరచివేగ

నహిపలివాలంబు నాత్మహస్తంబున

గీలించిబహుమార్లులీలగగన

తలమునకెగయ నత్తరిగిరగిరఁద్రిప్పి

తనువేష్టనముల జిత్రముగవిప్పి

జలముపై నిజబౌహు బలముజొప్పడ్చెచి

శిథిలాసువగునట్లు జేసెనతఁడు.

గీ. ఇట్లుశ్రీహరిచేతనహీశ్వరుండు

చైనకఁబడివడి పాణాపశిష్టుడయ్యె

గునుమవర్షంబుదివినుండికురిసిరమరు

లఖలగోపకులధిక్రపియంబుఁగొనిరి.

101

(వృ—భ్రమరవిలసితం)

(ల—మృగస్యోగస్యోద్భ్రమరవిలసితం)

శ్లో॥ ఇద్ధంసీరేపతితవిషభృతః

సర్వేష్వీశంపదకమలయుగాత్

చక్రీన్యత్య్రాఫణిపతిరపితం

జ్ఞాత్వాశ్రీశంమనసినతిమదాత్ ॥

111

క. విషధరుడువిషమునుమియుచు

విషమునఁబడియుండెనఖిలవిషహరుడుమహా

విషమతనీయఫణంబుల

విషమంబుగనాడఁదెలిసెఁజ్ఞుండనుచున్.

102

(వృ—భాద్విపులా)

(ల—భేనాబ్ధితోభాద్విపులా)

శ్లో॥ పశ్చాత్పతింవీతజవం

జ్ఞాత్వాహరిప్రక్షుభితం

పత్న్యస్తునాగాధిపతే

గ్భీతాఃప్రపేదుర్మహితం॥

112

గీ. విదపనహిపతికాంతలాభీమబలుని

చేతఁదమవిభుఁడట్టివిచేష్టవృత్తిఁ

బొందియుండుటవినిపొక్కిపొక్కివెతల

నుందుచునుజనికనిరియచ్చుతుననంతు.

103

(వృ—భుజగశిశుస్సతా)

(ల—భుజంగశిశుస్సతానామః॥)

శ్లో॥ శిథిలనిజశిఖాబధ్వా

కటితటవసనంశీవం

కుచపిహితవటంచైతా

స్సనతిమభవమూచుస్తం॥

113

క. వదలినశిఖలనుముడుచుచుఁ

జెదగినకటివసనములను జేర్చివయిటలిం

పాదవసవరించుకొనిహరి

పదములకును మొక్కియిట్లు పలికిరిపడఁతుల్. 104

(వృ—భుజంగప్రయాతం)

(ల—భుజంగప్రయాతంభవేన్ద్రైశ్చతుర్భిః)

శ్లో॥ నమస్తేజగన్నాయకకూరశితౌ

విధానోద్భవస్యప్రభోస్యప్రహరః

నతేసాధుతాసాధుతైవాప్రియాస్తే

నలోకావనత్వంభలోక్షేపహేతుః॥

114

భుజంగప్రయాతము.

జగన్నాయకాదుష్టసంఘంబులందుగ్గం

పఁగాభూమిపై సంభవంబై ననీకున్

అగణ్యోత్తమత్వంబయ్యావీనినొంపన్

బగల్లేపునీకుర్విపై నేరియందున్.

105

(వృ—భుజంగవిజృంభితం)

[౧—వస్వీశ్వాశ్శచ్చేదోపేతం

మమతనయుగ నరసల్గైర్భుజంగ విజృంభితం]

శ్లో॥ మాద్యుగ్మామాసోద్యద్దాలా

హలఖలమదహృతిరిహభోననోపకృతిర్విభో

కింత్వత్కంతా సాధుక్షోభా

క ర విష ముఖదశనయంతత్వదౌష్ట్యవిభుగతా

పాక్షిగ్న న్యేషఃకింభవ్యం

మహితమధికమితరదురాశ్శమాపతపఃఫలం

యొక్క ద్వితీయాంశమునందు

న్నటనజనితసుకృతమవాపదేవమునీప్సితం 115

పంచచామరము.

పరేశ్ మోదీ గుడ్ మోర్నింగ్ మెన్స్ సెంటర్

స్మరింపమాకుమీలగున్విషప్రవృత్తి నెంపఁగన్

పురాతనాత్మ జన్మమందుఁ బుణ్యమేమిజేసెనో

వరుండునీపదాబ్జనాట్కవై భవంబునెందఁగన్. 106

(వృ—మన రేఖ)

(ల-హ్నగస్యన్మదరేఖా]

॥ శ్రీపాదగన్ధనితీప్రసం

కృతాజప్యచుఘ్నుః

ಯತ್ಪಾಪ್ಪ್ರಿಯುಗಂಥ

లేఖయంకిమితోన్యత్ ॥

గీ. లచ్చిమచ్చికనిచ్చలుసచ్చరిత
గణ్యసుగుతీవ్రతపమఃననన్యవతిని
ప్రాగ్భవంబుననొనరించిబట్టెనేప
దంబునదివీనిశీర్షగతమయెనహహ.

107

(వృ--మధు)

(ల--మధుయదిననగాః)

శ్లో॥ భవదమలపదం
గతమహితబనాః
అజసురసదనే
నమతిముపయయుః

117

క. నీపదపద్మమునొడిన
యాచుణ్యులుబ్రహ్మపదమునైనమనముచే
బ్రాపింపమెల్లరెన్నడు
నాపదములభించెమాకనంతగుణాధ్యాయ.

108

(వృ--మయూర సారిణీ)

(ల--జ్ఞాం గౌమయూర సారిణీస్యాత్)

శ్లో॥ తామసోపిదోషసంయుతోయం
నాగరాడ్భవంవిముంచతాయత్
శోభనంతదాపదుర్లభః
నాథతేదయాకిమిత్యుదీర్యా

118

మత్తకోకిల.

తామసాదివిశేషదోషవి
 ధానవర్జితలౌచును
 దామసంస్పృతిమోహశూన్యులు
 తద్దయుంగనలేనియీ
 క్షేమకారివిశేషశోభన
 సిద్ధిగాంచెగదామహా
 తామసుండగుసర్పనాథుడు
 దారసత్కరుణాస్థితః .

109

(వృత్త—మత్త)

(ల—మత్తజ్ఞేయామభసగయక్తా)
 శ్లో॥ పుంవర్గాంతర్గతశ్చలిహేతో
 ర్భూయా స్వంపూరుషఇతిసంజ్ఞః
 భూతాంతస్సంస్థితివశత స్వం
 భూతాభ్యోసీశ్వరజగతీహ॥

119

(వృత్త—మనోరమా)

(ల—నరజగైర్భవేన్మనోరమా)
 శ్లో॥ స్వమసిసర్వతోమహాత్మక
 స్సతతమార్కసంగతప్రభో
 గగనవాయుముఖ్యవాసతో
 వ్రజసిభూతివాససంజ్ఞితాం॥

120

(వృ—మణిమాలా)

(ల—త్యేత్యేత్యేమణిమాలాఛిన్నాగుహవక్త్రైః)

శ్లో॥ త్వంకారణశూన్యశ్రీశాపరమాత్మా
జ్ఞానప్రతిపాద్యస్త్యంబ్రహ్మసమాఖ్యః
మాయాపరివర్తీసర్వాంచితశక్తిః
కాలాత్మకతాతేకాలస్యవిహారాత్ ॥

121

సీ. పురుషాంతరములసంపూర్ణుడవగుటచేఁ
బూరుషవరుడనబొదలుదీవు
సర్వభూతాంతరసంస్థితత్వంబున
భూతాహ్వాయత్వంబుఁబొందితీశ
సర్వగతుండపై సంచరించుటచేత
దేవషహత్ముండవీనయండ్రు
గగనాదిభూతసంగతినొప్పక తమున
భూతవాసుడని తెల్పుదురునిన్ను

గీ. నీవుకారణశూన్యతనెగడుకతన
దేవపరమాత్మయండ్రుసందియములేక
భవ్యవిజ్ఞానమయూండపై బ్రహ్మవగుదు
ప్రకృతితోఁగూడశక్తిసంపన్నుడండ్రు

110

(వృ—మత్తమయూరం)

(ల—వేదైరంగైర్విష్టాయసగా మత్తమయూరం)

శ్లో॥ సృష్టితేమయామవిధానేప్రళితత్వాత్
 త్వంకాలాత్కల్యాతశరీరోసిమహాత్మన్
 తుభ్యంసర్వప్రాణిరితౌదృతమూర్తై
 నిత్యం శీమన్నిరజనేత్రాయనమామః॥ 122

క. సృష్టిస్థితిలయకార్యా
 భీష్టముచేకాలమూర్తినెన్నందగిసం
 సృష్టప్రాణ్యవనసమా
 కృష్టాశ్మదవై ననిన్ను గీర్తింతుమజా 111

(వృ—మంజుభాషిణీ)

(ల—సజ సాజగౌభవతిమంజుభాషిణీ)

శ్లో॥ ధృతవిశ్వవిశ్వమయపిశ్వకారిణే
 భవతేస్తువిశ్వవిభవేనమస్మిన్యాః
 ప్రకృతేపరోవ్యభవసర్వరాస్వయం
 ప్రకృతింగతోసినగుణానమాయితా॥ 123

క. విశ్వధరవిశ్వపాలక
 విశ్వేశ్వరవిశ్వరూపవినుతింతుముని
 న్నీశ్వరప్రకృతిగుణంబుల
 నశ్వరుడగునీకు లేవునయగుణవిదితా. 112

(వృ—మంజుభాషిణీ)

(ల—సజ సాజగౌగితిచమంజుభాషిణీస్యాత్]

శ్లో॥ అపిచాసినాసినహివేత్సిబంధయుక్తో
భవము క్తవిక ఇతిమాయినోవదంతి
బహుశక్తిభేదవశతఃప్రభావయుక్త
స్సతనుత్పత్తికారణతయాప్రమాణవాంశ్చ॥ 124

చ. కలవనికల్గబోవవని
కందువుగన్దొనలేనిబంధనం
కలితుడవీవుముక్తుడవ
ఖండుడనైక్కడపంచుమాయకు
ల్బలుకుదురీశశక్తులవి
భాగముచేతమహాప్రభావమున్
సలిలితసత్ప్రమాణమును
సాంగుడవొటగ్రహింతువిమ్మెయిన్. 115

(వృ—మదనార్తా)

(ల—అస్తేగురుయుగ్మంత్యస భాశ్చేన్మదనార్తా)

శ్లో॥ త్వంశాస్త్రానిదానంచచతుర్ముర్తిరనంత
స్సాక్షీసతతాజ్ఞేయమహాయాపకవిష్ణుః
ఏవంవిధరూప్రధితాఖండసుధామ్న
నిత్యంశతశఃకుర్మ ఇమావందనరాజీః॥ 125

ఆ. నీవుశాస్త్రాగతివినియతచతుర్ముర్తి
వంతమొందకుండునట్టివాడ

విట్టి నామరూపవృత్తులుగన లేని
యట్టి నీకొనర్తుమయ్యనతులు.

114

(వృ—మణిగుణనికరః)

(ల—శనుహయయతిరిహమణిగుణనికరః)

శ్లో॥ అభవసదయభవభయహరణహరే

సకలభువనచయఅపితవనియతిః

సకలుషమపినిజపతిమవసభయం

సుతమగుణినిమపినహరతిజనకః॥

126

క. అభవసదయభవభంజన

విభువరసీస్పృష్టిలోన వెలసితిమిటుమా

విభునిదయఁగావద్రానా

తృభవునిద్రుంపుదురెదుష్టమతియుతునైనన్. 115

(వృ—మందాక్యాంతా)

(ల—మందాక్యాంతాజలధిషడ్వై ర్మోభకాతగురూచ)

శ్లో॥ నిర్దుష్టయంతపిమషధిప

త్రాహినఃప్రాణనాథం

భూయాదస్మాద్భువనకుశలం

చేతినప్రాథమ్యమః

వైధప్ర్యాధ్ధంభరమశుభవం

ప్రాప్తముద్వేగయుక్తా

స్తవ్వాదాంభోరుహముపగతా
దేహీమాంగల్యభితౌం॥

127

శా. అక్రూరుండితడేతనిన్విడువుమ
య్యాలొకమల్వీనిచే
నాక్కాంతాతిసుఖంబులయ్యెననికా
దార్తార్థినాశంకరా
సక్రోధత్వముచేతపీనిదునుమన్
సర్వేశవైధవ్యదుః
ఖాకాంతిన్సహియింపలేముపతిభి
క్షార్థంబుబూరింపవే.

116

(వృ—మణిదీప్తిః)

(ల—మస్సాతోజయగామణిదీప్తిర్దిక్షిధిభిర్యదివిచ్ఛన్నా)

శ్లో॥ నిష్ప్రిష్టానిశిరాంస్యసువాతా
యాంతిపునఃప్రతిపద్యంతే
రక్షస్వాద్యపతింపరిణీతా
నంకురుభూయఇదాన్సింభో
ఏవంక్యూరమతిర్నహీభాయ
త్రాహ్యభవేత్యనునీతస్స
త్యక్త్వానృత్యమగాత్తటమీశః
ప్రీతిమగాదహారపుష్పైః॥

128

చ. శిరములుపిండియయ్యెవిభు

శేఖరప్రాణములున్గతాగత
స్ఫురణనుజెందెబోవుమికె
బూర్వపుదుష్టతమానునీతెడి
శ్వరభవదాజ్ఞశీర్షముల
పై ధరియించునటంచువేడనా
హరికరుణించివీడెభుజ

గాధిపుడున్మృదమొందెనెంతయున్.

117

(వృ--మత్తేభం)

(ల--తోభోయజౌసరనగాః పజ్జి
నూర్యయతిమత్తేభమత్రకథితం)

శ్లో! పశ్చార్ధతేషుబహువారేషు
జలపూరాంబుదాత్తగగనాః
నిత్యానవద్యకుముదాత్యంత
విస్ఫురణకృత్యాచితేందుమహాసః
కామానుకూలగుణరామామ
నోహరణమామానవాతచలనాః

ప్రాపుర్దిగుజ్వలనదీపా
శ్వరత్సమయకోపాయకారివసాః॥

129

ఉ. పిమ్మటఁగొన్నినాళ్ళుజన

వీతజలాంబుదసంవృతాంతరి

క్షమ్మనువిస్ఫురత్కుముద
 కాననమండనశీతభానుతే
 జమ్మనుగల్గికాంతలన
 జనమునేపుచుఁగాముబెంపుచుం
 దెమ్మెరలొప్పవచ్చెనశి
 దీప్తిరన్నిశలెంతోవెంతయై.

118

(వృ—మృగీ)

(ల—రోమృగీ)

శ్లో॥ తత్రరా కాగతా
 లోకమో దావహా॥

130

క. ఆశారదరాతులయం
 దాశావీక్షాసముద్ధహర్షమునజనుల్
 పాశ స్త్యమనుచుఁబొగడఁబ
 కాశింపుచురాకవచ్చెఁగడునెప్పిదమై.

119

(వృ—మత్తాక్రీడా)

(ల—మత్తాక్రీడామోహనా నా

వితిలగితి చవసుశరద శయలికా)

శ్లో॥ స్వప్రాణేశాత్ప్రాగ్గ్రామాస్యా
 ర్శితఘనసదరుణమభతిలకసమం
 జారానేకానీకోద్యన్మ
 న్మధరధనిహితకనకకలశనిభం

మారఃపాన్ధాన్తర్ధైర్యార

న్యదహనకరధృతహుతభుగుపచయం

రేజేపూర్ణేందోశ్రీమన్మం

డలమఖిలభువనసముదయలితం

131

శా. నాథాలంకృతదేవరాడ్ధిగబలా

నవ్యాస్యతిల్కంబనక

మాధవ్యాశుగమీనకేతనరథా

న్తక్షిప్తకుంభంబనక

శ్రీధామాత్ముడుపాంథహృద్వసులహిం

సింపంగజేకొన్నకుం

డాధారంబనజంద్రమండలములో

కానందమైభాసిల్లె.

120

(వృత్త—మాత్రాసమకం)

(ల—మాత్రాసమకంనవమోల్లంతం)

శ్లో॥ తస్మిన్ సమయేయదునాభోయం

పశ్యన్ జలజాతరిపుంభాంతం

ప్రీత్యాముమునాలహరీప్రాంతే

గానంచక్రేఖిలమోదార్హం॥

132

క. ఆరాకాసమయంబున

నీరదితనుడాశశాంకునింగనియమునా

తీరంబునమధురరసా

ధారంబగుగానమునుముదంబునఁజేసెన్.

121

(వృ—మాణవకం)

(ల—మాణవకంభాత్తలగాః)

శ్లో॥ శ్రీసదనేశోత్తనుఖం

కుర్యతివేణోర్నినదం

నోపవధూరాజరభూ

న్నాదరసార్ద్రాత్కృతలా

183

గీ. అట్లుగోపాలశేఖరుఁడనువమాన

మధురరసపూర్ణగానసంభ్రమమునెరవఁ

ఘోషమునవసియించెడిగోపకాంత

లానినాదంబువినిరిమహాపియమున.

122

(వృ—మానినీ)

(ల—భవతినహవిహమానినీజరా)

శ్లో॥ శ్రవణవధంగతవత్సధోహరే

ర్మధురరవేమహితేమనోరమే

వ్రజవనితాఃకిలనిస్ఫురహామతి

భ్రమముపగమ్యచిచ్ఛతాంగతాః

184

(వృ—మాలినీ)

(ల—ననమయయయతేయం మాలినీభోగిలాత్మైః

శ్లో॥ పరిచితగృహకృత్యాన్యాశుసంత్యజ్యచాంక

స్థితనిజతనయానవ్యుర్విభాగేవతార్య

పతితదనుజమాత్మభ్రాతృబంధూన్విసృజ్య
(పజవముపయయు స్తంశీ)ధరంప్రీధృతిమ్నం 185

చ. హరికృతగానమున్వినిస
యంతనవిస్మృతదేహాలై మతి
స్థిరతలుదక్కివిభ్రమతః
జేష్ఠుమానివ్రజాంగనల్ గృహం
తరములఁగృత్యముల్విడచి
తల్పములన్విడిపుతులన్మనో
హరులఁదదీయబంధువుల
నందరవీడ్వడిచేరిరాహరిక.

118

(వృ—ముఖచపలా)

(ల—ఆద్యదశంసమస్తం
భజేతలక్ష్మచపలాగతంయస్యాః
శేషేపూర్వజలక్ష్మై
ముఖచపలాసోదితామునినా)

శ్లో॥ ఘోషసతీస్వమాప్తా
స్మరాశుగైర్వతహృదంబుజారాస్తాః
వీక్ష్యేవంహితమూచే
భువనహితంశ్రీహరిర్మహితః॥

136

క. స్మరశరవరిపీడితసుం
దరులనుహరిగనిసవిస్మృతంబగుమదితోఁ

గరుణదభుకౌ త్రహితసం

భరితవచోరచననిష్టుబుబుకంబోడఁగఁ.

124

(వృ—మేఘవిస్ఫుర్జితం)

(ల—రస ర్వైవైయ్యాన్సారగురుయతా

మేఘవిస్ఫుర్జితంస్వాత్)

కో॥ ఇమాయాయంకించా

నిశిసముపయాతామహారణ్యదేశం

నసాధ్వినామేషా

సముచితమతిస్సత్కులాంతాంగనానాం

కులభృంశోక్తిర్తి

క్షుతిరపిభవేదాత్మబంధుష్యవజ్ఞా

పరేషాంసంపర్కా

త్తదిహచపలంయాంతుసద్మానియాయం॥ 137

శా. మీరిబృంగినిమత్సమీపమునుసం

ప్రీతి న్వడినాస్త్రియం

దారణ్యస్థలికేగు దెంచితిరికా

ర్యంబేమిమీకిందుసం

సారంబుల్విడిసత్కులాంగనలకి

చ్చారీతినన్యసియం

జేరంగోరుటదుర్యశోవమతులం

జెందించుబొండియ్యెడఁ

125

(వృ—మాక్తికమాలా)

(ల—మా క్తికమాలాయదిభతనాగా)

క్లో॥ మామకనామస్మృతిరపిభక్తిః

ప్రీతిరజస్రంమమపదగీతిః

స్వాద్యదిముక్తిర్భవతిన్మహాంమౌ

కామకలార్హోనతదపయాంతు॥

128

గీ. తలపమన్నామసంస్మృతిధన్యభక్తి

యైపుడునాయందుసంప్రీతియెన్నదగిన

మద్గుణంబులగానంబుసద్గతులనొ

సంగునేగాముకుడగానుజనుడుమీరు.

126

(వృ—మా క్తికదామ)

(ల—చతుర్జగణంయదిమా క్తికదామ)

క్లో॥ హరాస్వమనోజవికారపరీత

మనఃపరితాపకరోక్తిశి తాస్త్ర

మునివజనార్ఘ్యమాభయభగ్న

హృదఃపునరేనమథోచురుద్రశ్చ॥

189

క. హరిమదనాస్త్రవృతాంతః

కరణదహనపటుకటూక్తిగణశరములవే

గ్గురియింపచెలులుభయదుః

భరసాప్లుతలగుచుంబలుకగాసాగిరొగి.

127

(వృ—యుగ్మవిపులా)

(ల—యస్యాంలస్సప్తమేయుగ్మే

సాయుగ్మవిపులామతా)

శ్లో॥ ఛత్తరంతత్పితృభాతృ
పుత్రప్రభృతిభాంధవాః
మాతృస్వేతీరిసంపన్నాః
పూజ్యాఃస్వసుహృదోవ్యమూః॥

140

(వృ-రవిపులా)

(ల-ఇతమన్యారశ్చతుర్థాత్)

శ్లో॥ సంపరిత్యజ్యప్రజానాం
గర్హణంవాదుఃఖిహేతుం
బుద్ధితః స్త్యజ్యాతిదుష్టం
కర్మచాప్యంఘ్రింగతాస్తే

141

సీ. పతులమత్సుతులసన్నతులనత్తలవారి

పతులబంధుపులసంతతులతతుల

నకలుషజననీజనకులబంధులపితృ

వ్యకులమమ్మునుగట్టివై వదగిన

యంతటివారినంతతటవిడనాడి

యెంతయులోకదురంతనింద

కోడకయిదిచెడ్డయూహితమనిమది

నెఱిగియునుదుగక హృదయకమల

గీ. ప్రీతిదంబులనిత్యలక్ష్మీతలముల

ఖ్యాతసకలమునీంద్రహృజ్జాతమోహ

భీతిహంబులత్వత్పదశీతలముల

చెందములనిడిచేరితిమిందుకృష్ణ.

128

(వృ—రథోద్ధతా)

(ల—రాన్న రావిహారథోద్ధతాలగౌ)

శ్లో॥ శద్మ సుస్వశయనాసనాన్యపి

క్షిప్రమద్యపరిహృత్య తేవదం

ప్రాణదంఖలుగతానిరాకృతా

శ్చేదనూన్ శరణసంత్యజామహే॥

142

క. గృహములనాసనశయనని

వహములవిడితావకాంఘ్రివద్యములనమా

ద్వహములనిచేరితిమిమ

మృహహాపామృనినవిడుతుమసుపులనివట॥ 149

(వృ—రుక్మవతీ)

(ల—మాభసగయక్తారుక్మవతీయం)

శ్లో॥ ఏవమనన్యప్రాప్యసఖీనాం

సాధునిశమ్యప్రాద్ధితమీశః

దీనదయాభుత్వాస్మదితాభి

స్సాకమనంగక్రియయాశేమే

148

చ. వారితనయందగాకితర

మందభిలాషలువీడియిట్లును

స్థిరమత్తులైగృహంబులకుఁ

శేరఁదలంపకవేడుచున్నసుం

దరులనుజూచిదీనజన

తావనతావనుడౌటవారినం

దరఁగదుణించిమారజని

తత్రమవాపియైనర్పగ్రీడలఁ

130

(వృ—రుచిరా)

(ల—చతుర్గ్రహైరిహరుచిరాజభస్టగాః
శ్లో॥ ఆలీంద్రియాఃకిలఘనయోగినోయథా

మహాముదఃప్రియకృతలాలనాదిభిః

గతస్పృహస్తనుషుచసంసృతావపి

వ్రజాంగనాస్త్రీకరణతోభజహరిం

144

చ. విషయవిరక్తులైనగడు

విశ్రుతయోగివరేణ్యులట్లుని

ర్విషమముదంబునొందియదు

వీరసమర్పితచిత్తలైదురా

మిషమయదేహముల్మరచి

మేలిమిసంసృతులంద్యజించియా

విషధరకాయైఁగొల్చిరడ

వింగరణత్రయస్పృత్తిసంగనల్

131

(వృ—లలితా)

(ల—ధీరైరభాణిలలితాతభాజరా)

శ్లో॥ ఇత్థంసఖీస్సపరికల్ప్యనిస్పృహ

స్వస్మిన్తతంసదనురాగమంతరం

సమ్యక్సరీక్షితుమనోకమావృతే

హ్యంతర్దధేతినిదిడలతాగృహే॥

145

క. అతినిస్పృహ లైతనతో

నతతమువ ర్తించుయువతిసంఘములమనో

గతమగునభిలాషముగను

మతినంతర్థానమొందెమధుహరుఁడుపాదకా 182

(వృ—లలితం)

(ల—లలితమభిహితంనౌహృదానామతః)

శ్లో॥ హృదయసుహృదిచక్షుర్గోచారతాం

త్యజతిసపదిగోప్యోక్షిణాపదం

నిరుపమముపగమ్యపాఠితావనీ

భవతతిమవిచేరుస్సోత్కంఠితాః 146

ఉ. పాణిసఖుండుతమ్ముసుమ

బాణునిపాలొనరించియెంతయు

గాణలజేసిడాగభయ

కంపితచిత్తసరోజలైయసు

తాణమునందశక్తిఁగొని

తత్సరసీరుహనేత్రలాబహిః

పాణుడుమంబులకావెదకి

పల్మరుఁగుయ్యడిరివ్విధంబునకా. 183

(వృ—లలితం)

(ల—నయగంసకారయగళంబ

భవతిచరణేతృతీయకే

తదుదితమురుమతిభిర్లలితం
 యదిశేషమస్యఖలుపూర్వతుల్యకం)
 శ్లో॥ వకుళార సాలతరశ్రాంగ
 శూరిరమరపాదపాదయః
 అసితతనురమలపంకజదృ
 క్షిముదృష్టవిషలతిశామనోభాహృత్॥

147

చ. వకుళములారచూతతరు
 వర్గములారపవిత్రదేవదా
 రుకతరుముఖ్యులారయొక
 రుక్సితపంకజనేత్రునీలదే
 హకలితుఁగృష్ణనింగనరె
 యంగవలంగనుగప్పిమానపే
 టికఁగొనిపోయెయెందుఁగలఁ
 డేలతలారయెటుంగఁజెప్పరే.

134

(వృ-లలనా)

(ల-పంచమునౌజ్ఞానసయతాలలనా)

శ్లో॥ ఇద్ధమనేకావనిజకుంజతతే
 గోపతరుణ్యసహమనోవ్యసనం
 సాధువిమృగ్యప్రియమనాప్తఫలా
 స్తంప్రతిగీత్యానకరుణంచుక్చశుః॥

148

గీ. ఇట్లనేకవిధంబులనింశులచట
 నెల్లధరణీరుహంబులవల్లికలను

వెదకివెదకిహరింగనువెరవులేక

గానమొనరించిరిట్లునకరుణముగను.

185

(వృ—లక్ష్మీ)

(ల—నయనభయక్తాననసాగో

దళరవికృతయతిహలక్ష్మీః)

శ్లో॥ తవజననాద్దేవవిభోయం

ప్రజఇహసమభవదితిపూతః

త్వయినిహితాత్మాసుచయాస్త్యాం

ననుసురగణమతనిజభక్తాః

శుభదభజంతేతవరూపం

రుచిరమచిరముపనయదృష్ట్యైః

త్వదితరముత్సృజ్యవసంతి

రభయదకురుపరిభవహీనాః॥

149

చ. పరమపవిత్రనీవిటశు

భస్మితిజన్మమునొందఘోషమి

త్రరిబహుపావనంబగుచు

ధన్యతనొందెనుచాణమెల్లనీ

సురుచిరమూర్తియందిడివి

శుద్ధమతిభజియించుభక్తులి

ట్లరయుచుఁగుయ్యడంగనభ

యంబునెసంగసురమ్మవల్లభా

156

(వృ—లవలీ)

(ల—ముఖచరణగతమనుభవతీసత్పతీయం

ద్విగురుయుతసకలచరణాంతా

చరణమిహలక్ష్మ

ప్రకృతమవరమఖిలమపియదిభవతిలవలీసా

శ్లో॥ విషజలభయగతహృదయసరసిజాతాః

విషధరదితిభవగతభీతిః

సవవనజలపతనార్తా

స్తవ్యమవసిహృతభుజఆపిహరకుసుమశరమహర్తిం॥

క. విషజలవిషధరదానవ

విషమానిలవృష్టివహ్నివేగంబులచే

దృషితలమముఁబోచితివీ

విషమశరునిబారినుడుపవేజగదీశా.

137

(వృ—వక్త్రం)

(ల—వక్త్రంవాద్యాన్నసౌస్యతా

మద్దేర్మోనుష్టుభిఖ్యాతం)

శ్లో॥ దేవత్వంనోయశోదాత్మా

కింత్విశస్సర్వహృత్సంస్థః

ఆత్మానీధంవిమోహార్థం

మర్త్యోవాఖాసిసర్వత్ర॥

151

గీ. దేవనీపుయశోదకుఁదేజరిల్లు

తనయుఁడవెకాపుగన్లొనదరళకమల

నయనసకలచరాచరాంతరవిభాస
మానుఁడపువరమాత్మవమ్లానతేజ.

138

(వృ—వసుమతీ)

(ల—తౌచేద్వసుమతీ)

శ్లో॥ నాథాద్యకరుణా

శూన్యోమదనతః

హింసీద్ధమవనా

తాతానయదినో॥

152

ఉ. నాథదయార్ద్రతన్విడియ

నాథలఁజేసిసుమాన్తుచేమముం

బాధలనుందఁజేయఁగను

పాయముగన్గొనవేటులేదుమా

నాధయనాధనాధతగు

నాయనిమూర్ఖిలసేదదేరిపిం

బాధరలామనోజునన

యంబునుదూరఁదొడంగిరీక్రియఁ.

139

[వృ—వంశస్థం]

(ల—జతౌతువంశస్థముదీరితంజరా)

శ్లో॥ ఇతీరయిత్వాబహుధాప్రియంఘనా

మసహ్యమానాస్తరబాణవేదనాం

విమూర్ఖితాస్తత్పరమాత్తచేతనా

స్సుమాన్త్రమేవంబభణుర్వజాంగనాః॥

531

(వృ—వసంతతిలకం)

(ల—ఉక్తంవసంతతిలకంతభజాజగౌగః)

శ్లో॥ బాల్యేకృతాః తిలకవేద్యశమానసంజ్ఞా
త్వచ్చేష్టితానవగతేః పితృభిః పురైః
సాధూన్నమారయహిపాపముపైవ్యసిత్యం
నేశేనదగ్ధమఖిలందరాతాంగకంకిం॥

134

ఉ. మారుడవన్నపేరిడిరి

మాన్యులునీరగుడుష్టవృత్తిక
న్నారంగజూడకేబుభజ
నాళికిహింసలొనర్పదోషమా
నోరిసుమాస్త్రసీతనుపు
మెంచినశంభుడు సర్వమూలసం
హారమొనర్పడా యెనటు
లైనశుభంబగుఁగాదెమాటిట॥

140

(వృ—వసంతమాలికా)

(ల—విషమేనసజాగురూసమేచే

తస్యభరాయశ్చవసంతమాలికాస్యాత్)

శ్లో॥ కఠినః కఠినాశుగోభవాంశ్చే
త్కురుతేంతంయువతితతేర్హి నూనం
ఇతివాగధిపస్సుమాస్త్రజాలం
ప్రదదత్తేనకరోషఘోరకృత్యం

51b

గీ. కఠినుడవునీవుకఠినాశుగములొసంగ
 యువతిజనులనుహిసెంతుఘృక్మయనుచు
 విధినుమా శ్రుములొసగెనావిరులచేత
 నింతఘోరముగామమునేపుదహహ.

141

(వృ—వృత్త)

(ల—ననసగగురురచితావృత్త)

శ్లో॥ హిమకరనహిమకరోసిత్వం
 నశిశిరరుచిరపికింతావృత్తైః
 ఆవిదితభవదధికక్షోభై
 ర్నిహితమిదముచితవాగ్మ్యగ్మ్యం॥

156

క. హిమకరుడశిశిరకరుడని
 విమతులు నీసాధుతపనవిధమెఱుగకనీ
 యమలిననామయుగంబిడి
 రిమడింగనదగవునినుగురించీసంజ్ఞల్

142

(వృ—వృత్తనామ)

(ల—శ్రీరజోగలభవేదిహెద్యశేనలక్షణేనవృత్తనామ)

శ్లో॥ శేనుకూలనామరేమృగాంక
 రాత్రిచారణత్వదాకిలాద్య
 రాత్రిచారిణోబలావినాశ
 కానకింతుసత్వవద్ధరాహి
 రాహుణాగళంప్రవేశితోపి
 భక్షితుంబహిష్కృతసారితోపి

కంఠదాహతఃప్రభక్షితో

యదీహమాస్తుదుర్వ్యథాధునైవ॥

157

మ. నినురాత్రించరుఁ డీతఁడన్నఘనులే

నీదుష్టతంగన్ననా

రనియూహించెదమానికాటులయినకా

హాఘోరదీనాబలా

జనులందుగింపరురాహువంతవడిని

చ్చల్మింగినిస్సగ్గువే

దనకున్భీతిలిమింగినకాబ్రతుకమే

తాపంబులేకీయెడకా.

148

(వృ—వానవాసికా)

(ల—తద్యుగభాద్యానవాసికాస్యాత్)

శ్లో॥ తచ్చిఖిలోమిత్రతాప్రసక్తేః

సంప్రతితేకింసురాహకత్వం

మారుతసంప్రాప్తమామనంతి

స్వాప్తగుణకాగ్రింతిమేవమార్యాః॥

153

క. అనిలానిన్ననలసఖం

డనవింటిమిగావునంగదారానీకి

ట్లనదలదహించుటము

న్ననిరిఘనుల్మిత్రగుణములబృడిననుచుకా.

141

(వృ—వాతోర్మి)

(ల—వాతోర్మియంకధితామౌభతగౌగః)

శ్లో॥ యామ్యూకాయాస్సముపాయాత వాయు
 శ్చీతస్యాత్పిగిః మార్యోక్తిరాసీత్
 అద్యైహవ్యర్థతరాభుత్కిమేవం
 సామ్యూకాద్వాసమృషాభాషితే॥

159

కా. యామ్యూకాభవమారుతంబెవుడుకై
 త్యప్రాచురంబండ్రుముక
 సామ్యత్వంబెటులై యెనోవిబుధవా
 జ్జాలంబనర్థక్రియా
 గమ్యంబౌనెతదస్మదీయసుకృత
 క్కార్యంబుచేగాకనీ
 సామ్యహ్లాదకముల్భయంబొసగుటా
 శ్చర్యంబుగావించెడుక

145

(వృ—వాణినీ)

(ల—నజభజరై స్సదాభవతివాణినీగయక్తే)

శ్లో॥ మలయమహీధరోవగతదానవవహ్నిసంగాత్
 కిముయమదిగ్జనర్గతతదంతకారిశక్తైః
 అనిలభవానతివ్యసనహేతుకోధునాతే
 నసముచితంభవేద్యువతిభంజనంసుఖోరం॥

160

చ. మలయమహీధమందుఃఖలు

మారుజనించినదావవహ్నితోఁ

గలియుటవోయమాశనుసు

ఖస్థితినుంటతదంతకక్రియం

దెలియుటనోమమున్ వ్యసన
దీనలనెంచెదుమారు తాశుభం
బలవడబోదునీకిటుల

నంగనలంబొలియిం మఁటెంతయున్.

143

(వృ—వాణీమ్బాస్నేయసౌగురు)

(ల—సహితానిధివిరతిశ్చేదిహవాశీ)

శ్లో॥ ఏవంనార్యోమదనశ్చరై
రుదితభయాంతాఃకుసుమాస్త్రం
సంపూర్ణాంశుపచయయుతం
తముడుపతించాంబరసంస్థం
సర్వాసందాస్తదమభయం
మలయధరోద్ధంపవమానం
నిందంత్యస్వాప్రియచరితాన్
రురుదురహస్తాభయదాస్తాః॥

161

చ. తరుణులుమన్మథాస్త్రజని
తవ్యధచేభయమొందిమాహినిన్
స్ఫురదమలాంశుపూర్ణుడగు
చుగగనంబునబొల్చుచున్ దునిన్
సరసమనోజ్ఞయామ్యధర
జాతసమీరునిడిట్టచున్ మహా

దరమునఁబోచు హృత్ప్రియుప
దంబునుగానక నేడ్చిర య్యెడఁ.

147

(వృ—విపులా)

(ల—ఉల్లంఘ్యగణత్రయమాదిమం

శకలయోర్ద్వయోర్భవతిపాదః

యస్యాస్తాంపింగళనాగో

విపులామభిసమాఖ్యాతి)

శ్లో॥ ఇద్ధంసహరిస్తరుణీతతే

న్నిజగతానురాగమవగంతుం

అంతర్ధానంగతమూర్తిః

కతిచితృమయమానిన్యే॥

162

క. ఈరీతినామ కుందుడు

నారీహృదయానురాగనయములంగనన

త్కారుణ్యఁడయ్యవారల

గారిం చెనుకొంతతడపుకడువేడుకతోఁ.

148

(వృ—విపరీతపథ్యావక్త్రం)

(ల—ఓజయోజ్జ్వలనవారిధే స్తదేవవిపరీతాది)

శ్లో॥ దీనబంధుర్దయాన్వితః

తదావ్యసనసంతప్త

సుందరీమండలాంగికే

పసన్ముదమవాపుర్హి॥

163

గీ. దీనబంధుండు హరిదయాధీనచిత్తుఁ
డగుచు వ్యసనాభితప్తలై యడగు యువతి
జనుల సముఖంబునందు సాక్షాత్కరించె
నతియ దంబును బొందిరయ్యబలలంత.

149

మాలినీ.

సకలదివిజశత్రుక్షేపణాయ ప్రహద్య
గ్భృదయగతతమఃప్రత్యైశనా మోర్వరాయాః
భరహరణనిధానాయా త్తమర్త్యావతానా
వతు హరిణిహలక్ష్యే కాంతరాయాఖ్యధీరం.

164

మాలినీ.

దనుజుల హరియింపకొధర్మ ముఖరూక్షనుంపక
మనుజులకుఁదమస్సంపాప్తి నెంపకొధరిత్రీ
ఘనభరమునడంపక గానుమర్త్యస్వరూపం
బునుగొనినజగంబుల్పొడపొచ్చుచుం గృతీశుక.

160

ఇతి శ్రీమదుభయకవితాధారేయ సుకవిబుధజనవిధే
య శోటమర్తి యజ్ఞకవినామధేయ విరచితే శ్రీకృష్ణ
లీలామృతరసే మహాప్రబంధే ప్రథమస్తరంగః॥

గద్య.

ఇది శ్రీమదుభయకవితాధారేయ సుకవిబుధజన
 విధేయ కోటమర్తి యజ్ఞకవినామధే
 యాంధ్రీకృతంబగు శ్రీకృష్ణ
 లీలామృతరసంబను
 మహాప్రబంధంబునందు
 ప్రథమతరంగము ముగిసెను.

అ
శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీష్ట లీలామృతరస

ద్వితీయతరంగారంభః.

(వృ—విశ్లోకః)

(ల—జోగావధాంబుధేర్విశ్లోకః)

శ్లో॥ శ్రీనాయకోవతాత్కరుణ్యా

చ్చీమత్కృతీశ్వరందీర్ఘాయు

శ్రీవాగ్విభూతిసంపత్కీర్తిః

ప్రాపయ్యప్రాభవంసర్వత్ర॥

1

క. శ్రీనాథుండుకటాక్ష

శ్రీననవరతంబుఁబోచు శ్రీకృతిపతి న

త్యానందసంపదాయుర

నూనయశఃప్రాభవముల నొసఁగిపియమునక. 1

(వృ—విద్యున్మాలా)

(ల—మోమోగోగో విద్యున్మాలా)

శ్లో॥ పశ్చాత్కృష్టస్త్రీభిస్తాభి

స్సాంధ్యరాసక్రీడాంకృత్యా

ఇచ్ఛాంచక్రేసర్వోపాయై
స్తతస్సంప్రీతిం కస్తుంవాంఛన్॥

2

ఉ. పిమ్మటకృష్ణుడాసఖుల
బృందముతోడ మనోహరానురా
గమునవారికింబ్రിയను
ఖంబులొసంగఁదలంచి వేగరా
సమ్మనుక్రీడసల్పఁగవె
సన్మదినుత్సవ మొందెదేవ సం
ఘమ్ములనంతభాగమునఁ
గ్రమ్మికనుంగొని సంతసింపఁగన్.

2

(వృ—వితానం)

(ల—వితానమేభ్యోయదన్యత్)

శ్లో॥ అనేకమాణిక్యశోభా
సనాథసాఞ్జకాంత్యం
సుసైకతారణ్యపక్షౌ
నివేశమాశుప్రచక్రమ్॥

3

క. ఘనమణిగణశోభాంచ

త్కనకమయసుసైకతాస్పదపసస్థలిన
వ్యనితలతోఁగ్రీడాన

తనమొనరింపందఁగదు పదంబునమచ్చెన్.

3

(వృ—వియోగినీ)

(ల—విషమేససజాగురుస్సమే
సభ రాజోధగురుర్వియోగినీ)

శ్లో॥ లలనాధహరిస్తతోంగనా
తదనుశీహరిరవ్యతస్సఖ
ఇతిసత్పరికల్పమండలం
నబభౌమధ్యగతోజనార్దనః॥

4

చ. ఒకతరలాక్షియుంచిదప

నెక్కముకుందుడు వానిప్రక్క నిం
కొకహరిమధ్యయున్నవల
నెక్కజనార్దనుఁ డిట్లుమండలా
త్మకమగుబాదదీర్చియట
దామరసోతుఁడు మధ్యపలికాయై
సకలమనోహరాంగులను
సంతసమొందఁగఁ జేసెనత్తఁడ.

4

(వృ—విపరీతాఖ్యానికా)

(ల—ఒతౌజగౌగావిషమేసమేస్యా
తౌజ్జగవిషావిపరీతపూర్వా)

శ్లో॥ వినీలరత్నస్ఫుటపద్మరాగై
స్రగ్గుంభితేవాతితరాంవిరేణే
ప్రవాళతామ్రాబ్జముఖీసునాంగ
శ్రీవాసుదేవాంచితరాసరాజీ॥

ః

గీ. నీలఘనజేహకృష్ణప్రవాళతామ్ర
 సుందరీసముదంచితానందకేళి
 మండలంబొప్పె సురనీలమణిసరోజ
 రాగగుంభిత కంఠహారంబనంగ.

5

(వృ—వేగవతీ)

(ల—సయుగాత్మగురూవిషమేచే
 ద్భావిహవేగవతీయుజభాద్రా)

శ్లో॥ ముఖపంకరుహేనిజవేణుం
 సాధునివేశ్యమహామధురం
 పదతాండవమిళితమిచ్చైచ్చ
 గ్గాయతिसంప్రతివనమాలీ॥

6

గీ. ముఖసరోజముననుమొగివేణువుఘటించి
 చరణతాండవమునసరసిజాక్షు
 డొప్పియానుదళులనెగతాండవక్రీడ
 సల్పజేసిదానసక్తిదనరె.

6

(వృ—వైతాళీయం)

(ల—షడ్విషమేష్టాసమకలా
 స్తాశ్చసమేస్య్యోన్విరంతరాః
 నసమాతృప్తరాశితాకలా
 వైతాళీయేంతేరతాగురుః)

శ్లో॥ ఉచ్చతరంగాయతిప్రభా
తాశ్చమృగాశ్చసాదరంజగుః
నచమండలమధ్యసంస్థిత
శ్చక్రేన్మత్యంతాభిరంచితం॥

7

త్యానందమొప్పారత
ద్బాలామండలిమెచ్చనట్లుబహుస
ద్భావంబుతోమధ్యయం
దోలింబాడుచునాట్యమున్నలుపన
త్యుత్సాహతంగామిను
లేలంచునవడిబాడినాట్యములునె
మ్మిన్ సల్పికొనెననన్.

7

(వృ—వైశ్వదేవీ)

(ల—పంచావైశ్చిన్నావైశ్వదేవీమమాయా)

శ్లో॥ యేయేశ్శ్రీకృష్ణాఃపార్శ్వభాగంప్రపన్నా
స్తేతేనారీణాంబాహుదండవలంబాః
నృత్యంతోగానంకర్యరాభిర్భ్రమంతో
మధ్యస్థఃకృష్ణోగాపయత్రప్రణారీః

8

మ. యువతీమండలబాహుదండములబా
హుద్వంద్వసంపేష్టనన్

జవ మొప్పంగొనియున్న కృష్ణులు సఖి
 సంఘంబులంగూడిగా
 నవినోదంబొసరింపమండలజనా
 న్నర్వరియై యొప్పుగో
 పవధూనాధుఁడు కృష్ణులన్నతులదాఁ
 బాడించెనాడింపుచున్.

9

(వృ—శశివదనా)

(ల—శశివదనాన్యో)

శ్లో॥ పదతలరేఖా

కృతిభిరనంతాం

బహురచనాన్యో

మివలఘుకుర్వన్॥

9

(వృ—శశికలా)

(ల—ద్విహయలఘురథగితిశశికలా)

శ్లో॥ చరణకమలభవసుశుభదరజసా

పరిసరవిస్మయర తరుగినిచయం

అవతితమపిలఘుహరిరుపరచయన్

అకురుతసురనుతఘనతరనటనం॥

10

సీ. పదపంకజద్వయాస్పదములై యొప్పురే
 ఖలచేతభవ్యచక్రగతిధరణి

బహువిధచిత్రసంపదలనుస్వపదాంబు
 రుహపరాగముపార్శ్వరూఢప్రకృ
 తతులనెల్లబవిత్రతనుజొందఁజేయన
 య్యతులితగుణశాలియగుముకుందుఁ
 డమరవరేణ్యులవ్యయమోదమునుజెందు
 నట్లునాట్యమొనర్చెనహహయనుచుఁ

గీ. జూచుచుండెడిజనులు మెచ్చుచుననంత
 ముగమునద్భుతమునుబొందమునులుపైగడ
 గానరమమునువినిమ్మగగణముమేత
 లుడిగిమెడలెత్తి సందడి విడచికనంగ.

9

(వృ—శంభునటనం)

(ల—జసానభజసానభలగామనుదివా
 కరయతిర్యదితుశంభునటనం

శ్లో॥ అనంతగుణరూపవిభవాశయ
 మహాప్రకృతీసంగహవటుర్విభురమూః
 స్వభక్తిభరితాఃప్రముదితాంతర
 యుతాస్సపదికర్తుమనుమన్యనితరాం
 ప్రకల్ప్యమనరాసవిభవాఖ్యన
 టనంతమపరిశ్రమనుదంప్రియా
 జన్తైస్సహలసత్సలిలకేళిమ
 చిరంచరితుమీప్సితమగాత్మిలముదా॥

11

మత్తకోకిల.

అంతహీనమహాగుణప్రభుతా శ్రయప్రకృతిక్రియా
త్యంతసంగ్రహశక్తుః శీఘ్రదుహర్షమేర్పడనితులక
వింతగాఘనరాసకేళివివృద్ధహర్షలజ్జేసిత
చ్చాంతిదీరః గనంబుకేళినిసల్పః గోరెనువారితోక.

(వృ—శాలినీ)

(ల—శాలిన్యత్తామృతాగోబ్ధిలోక్తః)

శ్లో॥ కాంళింద్యాభ్యుంసింధుమావిశ్యతాభి
శ్చక్రేక్రీడానిస్తులాంసీరమధ్యే
గంధభేంద్రోవాకరేణాక్షితాద్భి
ర్నరైః కాంతాహస్తముకైర్విభాస్వత్. 12

ధృవకోకిల.

అనుపమాంబుకళిండకన్యకయందుకృష్ణఃకుసుందరీ
జనులఁగూడికరేణుహస్తవిసర్జితాంబులచేమహా
వనవిహారమొనర్చుదిక్కురిభంగినీరవిహారము
జనులు మెచ్చుకొనంగసల్పలసత్తరంగములుబృంగ

(వృ—శార్దూలవిక్రీడితం)

(ల—సూర్యాశ్వైర్మసజాస్తతాస్సగురవ

శార్దూలవిక్రీడితం)

శ్లో॥ అన్యోన్యాంబునిషేచనైస్సితగరు
చ్ఛక్రకాంగకారండవ

ప్రఖ్యాంభశ్చరపత్రిక జ్ఞీవితతీ
 సంచాలనై రవ్యలం
 భాస్వతోక్తకనదాచ్ఛవద్మ కముదా
 ద్యాకరణై రబ్ధి
 తారంగాభిముఖా త్తతీవగతిభి
 శ్చక్రవిన్దోదం స్త్రీయః॥

13

పుధ్వీవృత్తము.

జలంబులనుజల్లుచుంగుముదపంకజాతాదులక
 బలంబునబెనంగుచుఁగుననదీప్రవాహంబులం
 జలంబుల నెదుర్చుచున్విపులభంగచంచత్తగం
 బులందరిమియాడుచుకొమనిరిపూవుబోండ్లీక్రియక.

(వృ—శిఖరిణీ)

(ల—రసైరుదైశ్చిన్నాయమనసభలాగశిఖరిణీ)

క్లో॥ కదాచిత్కంసేనక్షితివలయఁజేనప్రణిహిత
 స్సమానేతుంకృష్ణంఝడితిమధురాంసీలవసనం
 తదాకూరభిఖ్యస్వపురిరజనీంతామవనయ
 న్నుషన్యత్థాయశ్రీవజపరిసరంతూర్ణమగమత్ ॥ 14

సరసాంకవృత్తము.

తరువాతకృష్ణబలులదనఁడుఁజేర్చక
 దురభివృత్తంసుఁడనుపంచొతిజామునందుం

బురినుండి వెల్వడియునప్పుడు యాదవేశుం
డరు దెంచి మందకడ నెయ్యనఁ జేరె సంధ్యఁ.

13

(వృ—శిఖా)

(ల—శిఖాగుణితదశలఘురచిత
మపగతలఘుయుగళమపరమిదయాఖిలం
నగురుశకలయుగళకమపి
సుపరిఘటితలలితపదవితతిధవతిశిఖా)

శ్లో॥ రవిరతిగమనవశతత్తవ సదరుణ
గుణతనురధగగనవిపణికా
తలసముపనిహితరుచిరబహుతర
పరిమళమితదరుణరజసత్తవతిః
అపరకకుబ్జతికుపితయువతి
పరదిగభిగతికలుపితపదనమివ
ప్రభుపరుణసమయసముచిత
విధికరణధృతసదరుణకలశత్తవబభౌ॥

15

(వృ—శ్రీః)

(ల—శ్రీః)

శ్లో॥ సో॥ భీ॥ పా॥ గాత్॥

(వృ—శ్రీః)

(ల—పజ్జరపైశ్చీరభతనగై స్యాత్)

శో॥ పశ్చిమదిక్ స్త్రీస్వపతినమీవ
స్థిత్యుపలభ్యాస్యవికసనాభూత్
తత్పరపత్నీత్రయమపిభేదా
దాననకాంత్యావిరహితమాసీత్ ॥

16

సీ. రవిదూరయానసంభవపీడచేగంఢె

నోయననరుణాంగము క్షుడగుచు
నంబరవిపణియందమరబోసినమృదు
కుంకుమరాశియొక్కోయనంగఁ
దూర్పుడిక్కనుకొమ్మతోఁగూడఁగుపితమూ
పశ్చిమాస్త్రీముఖపద్మమనఁగ
వరుణుండుసంధ్యాద్యుపాసనకైయంతి
కముననిల్పినతామకలశమనఁగ

గీ. నొప్పిభాస్కరుడపరాజ్ఞినుండఁజొచ్చె
బశ్చిమాశాంగనప్రియుండువచ్చెననుచు
ముఖవికసనమునొందెదన్ముక్తడిశలు
వెల్లనై ముఖకాంతులవీడియుండె.

14

(వృ—శుద్ధవిరాట్)

(ల—మాన్యశుద్ధవిరాడిదంమతం)

శ్లో॥ యజ్వహ్వలితవహ్నిసంభవౌ
ధూమోవానువియోగినీహృది

జాతాగ్నే స్సముదీరితో యథా
ప్రావర్ధితమసాం మహాభరః॥

17

సగ్ధరా.

యాజుల్వాంధ్యంబులందొ
య్యనన నలమునందా జ్యహోమంబొనర్పం
గాజాతంజై నధూమో
తకరముక్రియవడింగామినీహృత్స్మిరాగ్నిః
ఓజంజన్మించుధూమా
భ్యుదయమనజనాక్ష్యుజ్వలత్వంబుదూలం
గాజేయంజాలుపెంజే

కటులుదనరెలోకంబుగన్వింపకుండఁ.

18

(వృ—శుద్ధవిరాడాక్షభం)

(ల—అస్మిన్నేవత్పతీయపాదకే

తజౌరన్యుః

ప్రథమేచవిరతిరార్షభంవదంతి

తచ్ఛుద్ధవిరాట్పురస్థితం

త్రయమపరమిదమపిచపూర్వసమంస్యాత్)

శ్లో॥ చోరా తర్భయకృత్ప్రయోజదీప్తివిహంతా

కుముదాననకాంతిదోగమచ్ఛకాంకః

శ్రీపుత్రనియోజితధ్వజః

మితివిరహీన్యకాంభయముజ్జ్వాళః॥

18

సృగ్విణి.

హోరచి త్తంబులకొత్తోభిలంజేయుచుగా
సారసంబుల్కుఁబుచ్చాయలనీవ్విడఁగా
మారుఁడెత్తెన్ సుశుంభధ్వజంబన్గనీ
హారభానుండుజెన్నందెకల్వల్విడఁగా.

15

(వృ — శ్యేనికా)

(ల — శ్యేనికారజౌరతాగురుర్యదా)

శ్లో॥ చందికావిరాజితాలయస్ఫుర
ద్దోపురావృత్తివవేశ్యోష్పదం
క్షీరదోహనస్వనాకులంప్రజం
సోగమన్యహాముదన్వితస్తదా॥

19

మహాసృగధరా.

జలజాతాదిప్రభాప్తికాసదమలగృహాగో
శాలలంబోల్చిగోతా
టులసంచారాంచితంబై కుముదవిశదన
ద్దోక్షలక్షీరదోహాగో
జ్వలమైజెన్నొందుఘోషాస్పదమునపుడుదీ
క్షుంబ్రవేశించిదిత్త
స్థలినకూరుండుసంతోషముననిటులబ
జ్జాడలన్ వేదలంచెగా

17

(వృ — శోభాపతి)

(ల—శోభావతీతిగదితాభుజగాధిపేన)

శ్లో॥ క్షూరోపి సాధురితమే ప్రతిభాతికంసో
మాంపాహిణోద్యదిహమత్ప్రభుదర్శనార్థం
సంపేషితస్తదరిణామయతేఖలంమాం
నూపామలంసకలవిన్మనుతేహరిర్వా
భుజంగప్రయాతము.

20

ననుంగంసుడీపద్యనాభున్ స్వసద్మం
బునుంజేర్పగాబంపెబుణ్ణుండనైతి
మనంబందుగృహ్ణండుమామంపెదుహ్మం
డనంజాలునోభక్తుండంచెంచునొక్క.

18

(వృ—సమానికా)

(ల—జ్ఞానమానికాగతౌచ)

శ్లో॥ ఏవమాత్మనిపియావ
లోకనేచ్చురాదరేణ
సత్వరంజగామద్య
లక్ష్యంహరేస్ససద్మ॥

పాదపవృతము.

ఈవిధమైనమహేవాలతోడ
శ్రీవిభునెంచుచుజితములోన
తావడినేగిసదాఘనశోభా

భవంతు మహాత్మానః .

19

(వృ—సముతా)

(ల—నరయుగంభవేత్సమ్మతాలకౌ)

శ్లో॥ తమవలొక్కరామశ్చమాధవ

స్తదనువిష్టరేసన్నివేశ్యతం

బహువిధైర్వచోభిఃప్రియోచితై

ర్ముదమకుర్వతామర్చయాప్యమూ॥

21

తోటకవృత్తము.

కనియాతనిరాముడుకంజవిభే

క్షుణ్ణుడుకయదువీరునిస్వాగతముక

వినయంబునబల్కిసువిష్టరమం

దుననిల్పిరిసత్కృతితోమిగులక.

20

(వృ—సరసా)

ల—సజసాగురుశ్చకథితాసరసైషా॥

శ్లో॥ హరిణాసప్యష్టకుశలొతిముదాతం

సకలంనివేద్యకిలకంసఖలేన

ప్రహితోధనుర్వజనదర్శనహేతో

రవదద్యువామితిపురీముపనేశుం॥

23

దోధకవృత్తము.

బలహరులెల్లశుభంబులభక్తిం

బలుకగనుత్తరవాక్యములొప్పక

దెలుపఁగఁగఁసుండు తేబనిచెమి
మృలఘుగతింబురికంచువచించెన్.

21

(వృ—సగ్విణీ)

(ల—రై శ్చతుర్భిర్యతాసగ్విణీసమ్మతా)

శ్లో॥ శ్రీహరిస్తద్వచససమ్మగాకర్ణ్యత
జ్ఞన్యాయానాయనందాదిహాస్యము
సర్వసన్నాహభాజోభవంత్యిత్యథో
దీర్యసుస్వాపచాక్రూరిమిత్యాన్వితః॥

24

మదనవృత్తిః.

కంసుండుయజ్ఞముచవీక్షణసేయమమ్మున్
హింసేచ్ఛబిల్చెవడినేనిపుడగుదంచున్
హంసస్వరూపుండుస్వకీయజనంబుతోడన్
స్వాసంబులుబ్బిననితాజనెనిద్రబొందన్.

22

(వృ—సక్)

(ల—సగితిభవతిరసనవకయతిరియం)

శ్లో॥ తదనుతిమిరఖిలవృతనయనజగ
న్నిచయహృదయభయభరమిహాలఘయన్
దినవిభురనుచరమరుణముదయభూ
ధరగురుతరశిఖరమనయదచిరం॥

25

పంచచామరము.

అనంతరంబునందుగాఢమైనచీకటుల్లుగ
జ్జనాళిక క్షీమీలనంబునల్పవారిఁబోవఁగా
నినుండుసూతునంపగానహీనవేగమొప్పన
య్యనూరుఁడేగుదెంచిదీప్తినందఁజేసెలోకము. 28

(వృ-సగ్ధరా)

(ల-ఁమప్నేర్యానాంత్రయే

త్రిమునియతియుతాసగ్ధరాకీర్తితేయం)

॥ పశ్చాత్పాగంగనాస్యప్రనిహితవలయా

కారభూషేచబంధు

ర్లోకానామానిరాసీత్ప్రియసరసిజనీ

దికన్దీపస్ఫుగంధిం

దీప్తివ్యాప్తింగతాసుప్రభుగగనసద

స్సన్నివేశాత్తరావ

శ్రావ్యైశ్చార్యధ్వనావాపతగకులరుతే

దిగ్విణ్ణేర్ణ్యదీర్ణే॥

26

(సుగంధి)

పిమ్మటన్సరోజరాజిప్రీతినుల్లసిల్లఁగా

సమ్మతినికల్పసింపన్వామివచ్చువేశవా

ద్యమ్ములట్లువక్షులెల్లసర్వలోకబంధుబిం

బమ్ములైల్పెదూర్పుదిక్కుఫాలమందుబొట్టనన్. 24

(వృ—స్వాగతా)

(ల—స్వాగతేతిరసభాగరుయుగ్మం)॥

శ్లో॥ శ్రీహరిస్ససబలస్సహరామ

స్వాప్తబంధుభిరుదూఢరథాఢ్యైః

సంవృతఃపురసతీషుదురాధి

క్లాంతహృత్సుమధురాంప్రచచాల॥

27

(ఉత్సాహము)

రామకృష్ణులు స్వబంధురాజగూడిరథముపై

పేరీమతోడనెక్కిమిత్రబృందమెల్లవెనుకరా

నామహాత్ముడగునంచునంగనాభివగవంగా

శ్రీమనౌజ్ఞమైనవీడుఁజేరఁదల్లెముదమునన్.

25

(వృ—సింహాద్ధతా)

(ల—సింహాద్ధతేయముదితా మునిశాశ్వపేన)

శ్లో॥ గచ్ఛన్వధిశ్రమనుదచ్ఛ జలాభిపూర్ణాం

దృష్ట్వానదీంబలహరీ యమునాంరథస్తా

అకూరిరనామవిబుధస్త్వనునీయతత్ర

స్నానార్థంబునిమిగ్న తనుర్భభావ॥

23

గీ. అంతనక్రూరుఁడామార్గమందువిమల

జలముచేసెప్పు యమునలో స్నానవిధిని

దీర్ఘసూహించి రథముపైఁ దేజరిల్లు

బలహరులయాజ్ఞగొనిచొచ్చె భవ్యనదిని.

26

(వృ—స్త్రీ)

(ల—శాస్త్రీ)

శ్లో॥ నీరే । పశ్య । ద్రామం । కృష్ణం॥

29

(వృ—సుముఖీ)

(ల—నసజానుముఖీ మతాగురుః)

శ్లో॥ అచిరేణసమున్నతానన

స్సరథోపరితావిలొఽచ

సుమహద్భూతమాప్యన్యైరే

పునరప్స్వహితల్పగంహరిం॥

30

తరల.

అతఃకుజలము నడుమమునిగి

యచటహరినిహలధర్మ

చతురమతిని గనియుశిరము

జలమువలనవెలకొగి

ధృతినినిలిపి రథముపయిని

తిరుగవిభులగనిమహా

కృతమునుగొనిమరలనదిని

బుధుఁడుమునిగెఁమదమునకే॥

27

(వృ—సుముఖీ)

(ల—నజజలగైర్గదితాసుముఖీ)

శ్లో॥ కనకపటంఘనకుండలరు

బృధురకటంస్మిత దీప్తసఖం
సదయదృశంచ నిరీక్ష్యమహా
ద్యుతపరితోషయతోబ్రవీత్ ॥

81

రమణకము.

జలములనడుమను సరసతమరలను

జనవినుతుడువల జవమునతా

జలజనయనునవజలజదతనునిబుధ

జననతుకనకవసనునిమహా

జ్వలకటకమకుటసహితసదయదృశు

జగదధిపుహరినిసరసశుభం

బలవడగనిముదమమరనిటలసతు

లధికముగనునిచియనెనిటులకా.

28

(ప్ర—సుమంగలికా)

(ల—సజసాస్సగౌయదినుమంగళికేయం)

శ్లో॥ అభవంభయాపనుదమీశమఖండం

జగతాంజనుస్థితిలయాదిమహేతుం

ధృతరూపమజ్ఞితతనుంగతమాయం

ప్రణమామ్యహంవిధిహరీశ్వరరూపం॥

23

మాలినీ—

అభవభయవిదారీయవ్యయాఖండశౌరీ
ప్రభువరభువనాభ్యుత్పత్తిన్నాశైకషేతూ
అభయవిగతరూపావ్యాప్తసర్వస్వరూపా
శుభదవిగతమాయాచూడుమార్తన్సుదృష్టికా. 29

(వృ—సుకేశరం)

(ల—నరనరైర్లగౌచలశితంసుకేశరం)

శ్లో॥ కరుణయాపదాంబుజయగమమాధునా
బహుఖిలస్యసంస్మృతిమహాంబుధౌసదా
అశరణంనిమజ్జితఇహోపయస్యహా
సతతమస్తుహృత్కమలగైతదాకృతిః॥ 33

మాలినీ.

నీవదయార్ద్రవినిర్మలదృష్టిని
దేవమదాపదద్రుంపుటకై
భావమునంగనిభవ్యగుణాధిక
పావనరూపముపాపనిరీ
త్రౌవశమొందగజాలితివెన్నఁడ
సాధుభవంబులసంగతికిన్
బోవఁగనీకనుబొవుముభక్తుల
బోచినరీతిగభోహరినన్

(వృ—సుభద్రకా)

(ల—భౌ)నరనారనావధగురుద్దిగర్కవిరమంసుభద్రక
మిదం)

శ్లో॥ ఏవమనేకధానయనగోచరం

హరిమనూనపైభవమముం

విస్మృతదేహమోహవిభవేత్ర

సంస్తువతిమోహగంతమకరోత్

సోగమదాశుపూరితవిధిస్తటం

సహసితంహరిఃప్రియతరాం

వాచమువాచకింజలగత

స్థితోసికిముపశ్యన్మద్యుతమితి॥

34

కవిరాజవిరాజితము.

ఇటులనతండుననేకవిధంబుల

నెండినులింపనహీనశయం

డటులవిమోహమునంతయువీడిన

యాతనిమోహమహాటవిలో

తటుకునదోయుచుతానదృశుండయె

తత్పరమందునతండునదీ

తటమునుజేరిముదంబునశ్చిహరి

దర్శనమొందెరథంబువయిన

31

(వృ—సౌరభకం)

(ల—చరణత్రయంభజతిలక్ష్మ
యదిసకలముద్గతాగతం
ర్నాభగౌభవతిసౌరభకం
చరణేయదీహభవతస్తృతీయకే)

శ్లో॥ భవతేన మోస్తుమహితాయ
సలిలనిచయాంతరే స్తికిం
చిత్రమిత్యభవనూక్తమహా
బహుచిత్రహేతురసినాన్యచిత్రతా॥

35

తరలివృత్తము.

వానిగనిముకుందుఁడిటులబల్కెననఘనీరమం
దోనయయుతయింతతడసియుంటివధికచిత్రమున్
గానఁబడెనెయన్నననియెకంజనయననీయెడన్
లేనిదియొకటింతయెచటలేదుజగతిమోహకా. ౩2

(వృ—హంసమాలా)

(ల—సరగాహంసమాలా)

శ్లో॥ ఇతితస్మిన్మృతార్థే
వదదిశ్రీహరిస్తం
దదృశేసార్థస్పృష్ట్యై
యయురేతేత్వరాధ్యై॥

36

(వృ—హంసరుతం)

(ల—మ్నాగౌహంసరుతమేతత్)

శ్లో॥ గత్వా తేదమధు రాయాం
 స ర్వే రాజపథమాపుః
 తౌ దృష్ట్వా యువతిసంఘాః
 ప్రాసాదానభియయుః॥

37

మలయజవృత్తము.

పరమకృతార్థతబరగినయోదవ
 పతియిటులఁ బహుపలుకులచే
 హరినినుతింపఁగనటుపిదపఁ జను
 లరిగిరిమెలగుననలపురిఁ
 సురుచిః మౌపుర సుఖన్యపమార్గము
 శుభసమయంబున సుజనహితుల్
 సరగునజేరగ సరసులగాంచిరి
 సతులటమేడల వయగతులై .

33

(వృ. — హలముఖీ)

(ల — రాన్న సావిహహలముఖీ)

శ్లో॥ గచ్ఛతి ప్రధితయశస్కీ
 హరావభిముఖమగాత్
 అంగనాతివికృతతను
 ర్గంధభాజనయుతకరా॥

38

సాధ్యవృత్తము.

ఆపురుషులుబహుహర్ష సహితులయి

యాన్మపపథముననట్లగుగ

చూపరులకుతగుచోద్యమునెసగెడి

నుందరియొక తెనుశోభనమా

లేపనమునుగొనిలీలనుహరినిచ

లింపనినయనవిలీనునిగా

నూపిక గని హరియు కుటిలతను

ద్యుతిగల సుదతికి నెప్పననె.

34

(వృత్త—హరిః)

(ల—రసయుగ హృదయ నైక సహా)

స్థాగోయ దాక ధ తా హరిః)

శ్లో॥ హరిరథపుస్తామూలోక్యప్రహర్షయుతోవదత్

సుదతికిమిదంహస్తన్యస్తంతతఃకుటిలాబ్రవీత్

సరసన్మపతేగ్లేపద్రవ్యంతవాతివాతంభవేత్

యదిధరముదాచేతిప్రేష్ణాదరావమలాంతరా॥ 35

లాక్షిణీవృత్తము.

నీవెవ తెవుచెలినిరుపమర్చుచివిటు

నీవెటకేగెదునిజముగమా

కీవరిగెడిపనియిపుడుకరమునను

యే ముగొనుచుఁజను దెచటికిమా

కావివరముజెవుమనిసుదలిహరి
 కార్యన్యపతికడకరుగఁ దునే
 నీవిధిపరిమళమెనసినమృదువగు
 నీగంధముగొనియివుడనియెన్.

35

(వృ—హరిణపుత్రం)

(ల—మాజోజోభరసంయుతౌ
 కరిబాణకైల్లరిణపుత్రం)

శా॥ తత్స్వికృత్యవిలేపనంహరి
 రాదరాత్సహజాదిభి
 ర్భృత్యాప్రీతమనాస్త్రియం
 తనువక్రతాకుత్సితాం
 దృష్ట్యాతత్పదయుగ్మకం
 స్వపదద్వయాదభినిరుద్య
 స్వోద్యద్భావాయుగేనత
 ద్భృజయుగ్మమూర్ధ్వమధాక్షిపత్ ॥

4(1)

శిఖరిణీ.

సుగంధంబుల్పాయన్
 దగనొసగుచేయంచుహరియున్
 నగన్గొమ్మాయంచుం
 దరుణియొసఁగెన్మన్ననమునన్

జగన్నాథుండానం

దమునగొనిదాల్చెన్ స్వతనువం

దగణ్యంబాబంధు

ల్లొనియలదిరాహర్యనుమతిఁ.

36

(వృ—హరిణప్లుతా)

(ల—సయుగంసలఘూవిషమేగురుర్యజినభౌచభరాహరి
ణప్లుతా)

శ్లో॥ హరిహస్తనిరస్తవికారతా

తరుణిరుజ్వలదేహలతాబభౌ

త్రిజగజ్జనమోహనశీవతా

సమరుచిర్హరిసంగమతీయయా॥

41

ఉ. ప్రేమనుగంధమట్లలది

శ్రీహరిదానిత్రివక్రరూపము

ద్దామతమాన్వగోరిస్వప

దంబులదానిపదద్వయంబుపై

వేమరుజేర్చిబాహువుల

వేడ్కగరంబులనెత్తిగొమ్మతా

గామశరాభయైహరిని

గల్గొనెగామ'లాభిలాషయై.

37

(వృ—క్షమా)

(ల—తురగరసయతిక్నాతతౌగఃక్షమా)

శ్లో॥ తదమలహృదయప్రీతిమజ్జేక్షణ

స్వహృదయకమలేనమ్యగావేద్యతాం

రిపుహరణకృతేరూర్ధ్వమేష్యామితే

సదనమితినివేద్యప్రయాతోరిపుం

42

(వృత్తరత్నాకరవృత్తాస్సమాప్తః)

వసంతతిలకా.

గచ్ఛన్పథిన్వమనసఃప్రతికూలదుష్టా

న్నిఘ్నన్పదాంబుజగతానభితోభిరక్షా

ప్రపావ్యాలయంబిమతకంసఖలస్యసద్య

స్తంతూర్ణమంతకపురీమనయన్ముకుందః

43

గీ. అట్లుమతిగొనుటెరిగిమేమరినిద్రుంచి

నిన్నుజేరెదమనిపల్కినీరజాక్షు

డరిగివిమతులద్రుంచిసన్నతులబోచి

కంసుదునుమాడెదదృహంగణమనందు.

38

[వృ—సింహాద్ధతా]

పశ్చాత్సకంసపితరంహరిదుగ్గిసేనం

సంస్థాప్యరాజ్యభరణేస్వయమస్యరత్నం

కుర్వన్స్వమాత్మపితరావభివాద్యబంధా

న్ముక్తాపువాసమధురాపురిస్వాత్మవగైః

44

ప్రభువృత్తము.

పిదపసకలరిపుపృథుభీతిదుఁడా

ప్సిదహానయసంభృతచిత్తముచే

సదయుఁడగుచుగిపుజనకున్మధురా
 స్పదనాధునిగాసర సత్వముతో
 పదనువర చిఖలపః బౌధితసం
 పదుతొజనక ప్రతిబంధములన్
 వదలిచిబుధజనపదవందనసం
 ప్రదుడై యటనిర్భయతన్నిలచెన్.

39

ఉదరణీ
 ధిషి

ఏవంగ తేధసమయేక తిచిన్ముకుంద
 స్వాశ్లేష కేళికుతుకావ్రజనుందరీస్తాః
 సంస్మృత్యభ క్తపరతంత్రతయాతదీయ
 హృద్వేదనాంసమపనేతుమియేష చిత్రే॥

45

ఇంద్రవజ్రా.

ఈశీతికాలంబటనేగుదెంచన్
 నారీమణుల్లోషముననన్వకేళిం
 గారుణ్యముంగోరికానవారిన్
 ధీరుండువాగ్వృత్తిని తేల్చుగోర్కెన్.

40

శోభావతీ

మత్వాతదాపదమధస్వసుహృద్వరేణ్య
 మాహూయచోద్ధవసమాహ్వయమేనమార్య
 గోప్యోమదర్శితమనౌసువచోవిలాసా
 బృందావనేసతనవ్రాసుఖమావసంతి

46

ఉపేంద్రవజ్రా).

హితుండుసద్భుద్ధియునీసి తావుం
డతండుఁడౌనుద్ధవునార్యనాపై
మతంబులన్నిల్పుచుమందఁజేడెల్
వెతల్లానేరయ్యెడవేగనీవున్.

41

శార్దూలవిక్రీడితం.

గత్వాతత్వమమూర్ఖిలోక్యసహసా
పుష్ట్యాప్యథోనామయం
కంచిత్కాలమితోనినాయ్యవరత
స్త్రీస్త్రిణనాయవ్రజం
యాస్యామీతినివేద్యతద్భద్రయగం
దుఃఖాగ్నిసుక్త్యంబుభి
ర్నిర్వాప్యశుమదంతికంభజభవా
నతానిసుకూలస్సుహృత్॥

47

ఉపజాతి.

ఏతెంచి నేవచ్చెదనిండుగాలం
బతిక్రమింపంగనుమంతయంచున్
చాతుర్యవాక్సారముసల్పుమంచున్
హితోక్తితోబల్కెనహీనవృత్తిన్

42

శిఖరిణి.

నిశప్రైయా ముక్తింహాలినిగదితా ముద్ధవఘనః

ప్రవేగాశ్వాకృష్టస్వరథమధిరుహ్యత్కపురతః
ప్రజన్వేగాద్భృందావనమహరధీశేవరగిరిం
గతేపాప్యశ్రీమన్మహితమగమన్నందనదనం॥ 48

మందాకాంతా.

శ్రీనాథుండిట్టనుపజనిసంప్రీతినయ్యుద్ధవాఖ్య
జ్ఞానానందుండరదమువడిసాగగాదోలిఖాస్వ
దాభనుండస్తాడిజనునెడవలైకుంజేరిలక్ష్మీ
స్థానంబౌనడునిగృహమనంతన్నిశంబుచెప్పెడక్క.

పంచచామరః.

సనందకృష్ణకౌశలఃప్రియైర్వచోభిరాదరా
ద్విభావరీనినాయహృష్టమానసఃక్షణంయథా
అథోషసిప్రబుద్ధచేతనస్సమాప్యచాహ్నికం
తదంగనాగృహంగణంయదకాముదాతదోద్ధవః॥ 49

రథోత్థతవృత్తము.

వేగిలేచియదువీరుడప్పరిగ్
యోగిగమ్మునెడనుల్లమొప్పగ్
వేగింతగొనువేతలిండకుగ్
సాగియొక్కెడలశాంతినుండగ్.

44

చంపకమాలా.

తంసంముదీక్యప్రాతరజస్ర
పతిపాదాంభోరుహసక్తాః

గోపతకుఞ్చస్తస్యసమీపం
ప్రాప్యసమూచుంకంపితచిత్తాః॥

50

స్వాగతవృత్తము.

వానిగన్గొనిజవంబుగవల్లి
మానినుల్లరినిమానసమందున్
ధ్యానవృత్తిగొనితత్సముఖంబున్
బూసిచేరియనఁజూనిరియుక్తి.

ఇంద్రవజ్రా.

జానీమహేధీరభవంతమేతా
మిత్రంహరేస్తత్ప్రిత్యబంధుసౌఖ్యం
జ్ఞాతుంముదాత్వంప్రహేయంసినూనం
న్యాయ్యంకీలైతత్సత్ప్రతిమానమీషు॥

51

వంశస్థవృత్తము.

ఎరుంగమేనిన్వరికీప్సితాపుడౌ
నరుండంచున్నలినాక్షుడిచ్చటన్
వరుండుప్రితాదులవార్తదెల్యగన్
స్మరించెమేల్వీరలమర్వకుండెనౌ

46

ఉపేంద్రవజ్రా.

అహోవయంకాఃప్రమదాఃప్రియస్య
హరేఃపురేతత్రనచాంగనాకిం

ఆమూఢదృష్టికథమస్యభూయా
న్నతప్రియాన్యుఃఖలుభూమిపాలాః॥

52

ఇంద్రవంశవృత్తము.

ఓనానుమమ్మేలబ్రియంబుగన్దొనుక
భూనాధులెప్పున్నవబుద్ధులెయ్యెడక
ఆనూత్నకాంతల్ పురమందుజొప్పడక
ధ్యానంబుమాపై నెటులందనేర్చెడిక.

47

(వృ—దోధకం)

ఏచమమీష్వబలానుసభేదం
తంవదతీష్వధపుష్పలిడకః
తత్రచచారనదన్యువతేఃవ
త్సంకజసీమ్నితదాకీలకస్యాః॥

54

(వృ—రథోద్ధతా)

తంసటాక్ష్యసుదతీపదస్పృశం
చంచరీకమవమత్యకైతవాత్
ప్రాధయాపుధుగిరామహార్ధయా
సానురాగకరుణానినిందసా॥

54

మేఘవిన్మూర్ఛితం.

సతుల్లిద్యద్వృత్తిన్యహువిధములక
స్వామినగ్గించిపల్కన్

శ్రుతిప్రీతిధ్వానంబమరనటకున్
 భృంగమేతెంచిపేడ్కున్
 సతీసంఘంబందొక్కతెవదముచెంత
 న్నంచరింపంగదానిన్
 భృతింగాంచిశ్రీశానుచకుడనుబుద్ధిం
 దిట్టెనిట్టార్తితోడన్

48

స్వాగతా.

బంభరస్పృశనపాదయుగంనో
 దుర్జనాత్మసుహృదస్యహమేవం
 వేద్మితత్పురసభీకుచరాగా
 రక్షచంచురితినాథమతస్త్వం॥

55

భద్రకము.

చంచరీకమమమ్ముగారించిముట్టకుదుష్టమా
 వంచకుండగుశౌరిక్కిమించినప్రియుడౌదువౌ
 ఎంచినిన్ను నెటుంగుదుగాంచనాస్యతదంగనా
 కంచుకాంతరదీప్తియుక్చంచువౌటతదాప్తిగన్. 19

(వృ—మాక్షికమాలా)

త్వంవసుమేకంముఖగతసారం
 ప్రాప్యపునఃప్రాప్స్యసిహితదన్యం
 తద్వదహామత్ప్రభుబలాసు
 ప్రీతియుతస్తత్సుజనవిగర్హ్యం॥

6

మణిరంగం.

ఒక్కపూవురసంబొగిగొంచున్
సొక్కివేరగుమానరసంబున్
మొక్కుదీవటుమీప్రభుప్రేందున్
మక్కువై తగుమానినినెల్లన్.

50

శ్రీః.

భృంగహరిస్వాద్ధున ఇతినాదం
త్వంకురుషేమాప్రియమిహవై తత్
తప్రియనార్యంతికముపగమ్య
స్వాదురవశేత్త్వదభిమతంస్యాత్ ||

58

వనమయూరం.

శ్రీహరిఘనుండనుచుజెప్పెదవుమాతో
సాహసికమాకదియసహ్యమువినంగన్
మోహముననీవుపురముగ్ధలగృహంబుల్
ఆహరినిజేరి మొరయంగ సుఖమబ్బున్.

51

పంచస్థం.

అహోవిచిత్రంతవదూత్యకర్మ
ణ్యతిప్రగల్భప్రతిభాస్తి నూనం
విస్మయబంధూన్సముపాగతానాం
నోవంచనంతస్యకీమేతదర్శం ||

58

వసంతతిలకం.

సీదూత్యకృత్యమున నేరుపు వేడుగంటి
 పూజేనియై సేవ నేర్చినపోతెనుండె
 శ్రీదాక్షిణ్యమిటునుండోవినిచెప్పమమ్ముం
 పోదోలెనాత్మజనులన్నిడిపాందదన్నున్. 62

హోటకం.

సకిరాతవివాహనదింద్రసుతం
 దనుజాపరజామకరోద్వికృతాం
 బలిరాపర సాతలమేనహతః
 కిముదై త్య రిపుస్సమృహోవదమే॥ 63

విద్యున్నాలా.

వారింగూల్చెన్వ్యాధాభుండై
 బాలన్నాసాభ్రంశంజేసెన్
 కాలంద్రొక్కెంగాబల్యాఖ్యం
 జాలున్మీరాజన్యకీడల్. 64

దృతవిలంబితం.

కిమువచఃపటలై సుమలిడ్వర
 ప్రేయసుతార్యసుహృద్గురుబంధవాన్
 స్వసదనేష్వవమత్యసమాశ్రితా
 స్సఖిలునోత్యజదర్శితమఃకిము 65

తోటకము.

మాటలు వేయక మానుముభృంగా
కూటములైతగుళోరిమనీషణ్
కోటలబంధులకుఱులనెల్ల
మాటిడి చేరినమమ్మలయిం చెన్.

54

కుసుమవిచిత్రా.

కపటకిరాతస్వనమభిశృత్య
భ్రమితమనస్కాహరిణతరుణ్యంః
తదభిముఖస్తాస్తదుపహతాస్య
స్తదిహవయంచార్యహృతమనస్కాః

61

దృతవిలంబితము.

భ్రమర రాజకిరాతునిపాటచే
భ్రమసిపోవుమృగీపటలిక్రియాన్
విమతతస్త్వరివేణునవీనశ
ఙ్గమునఁబొందితిమెంతయుభంగమున్.

55

జలార్ధతగతిః.

ఇయంకిముపురీసమామధురయా
వయంతదబలాసమాఃకిముహరేః
కథంపురసభగణేష్వివనవ
ప్రియోమతిముదంకియాద్విభురహా॥

62

తరల.

మధురకీపురితుల్యమేయట
 మందయానలతోడని
 య్యథమవృత్తలమైనపేమిపు
 డంద నేర్తుమెపోల్పఁగా
 మధుహరుండెటుమమ్మునిక్కము
 మానసంబున నెంచునూ
 త్నధనమందుబ్రియంబుగాదెస
 దాన్తుపాళికిబంభరా.

56

(వృ—భుజంగప్రయాతిః)
 ఇతిశ్రీహరౌసంవిలగ్నాంతరాసు
 వ్రజస్త్రీష్వమందప్రలాపాస్వధామూః
 ససఃశ్రుతివాణీరువాచోద్ధవార్య
 స్తదీయాంతరాగ్న్యంబుతుల్యైర్వచోభిః॥

63

చంద్రకళా.

ఈవిధంబుననుందరులాత్మా
 ధీశునిపై మదినిల్పిచే
 ప్టానిలాసలుదక్కిమహాని
 శ్వాసముతోడవచింపఁగా
 నావిలాసినులకమ్మదువాక్కే
 యంబు చేతఁబ్రకాంతబా

ధావిశేషలగానెనరించి

తాతయయెందగవారికి

౬7

నగ్నిణి.

శ్రీహరిస్సాస్వంతరేయుష్మదీయప్రియ

వ్యాహృతిప్రితిలీలారతాదీన్యసి

సంస్మరన్వర్తతేతత్రతద్వోముదా

వీక్షితుంసోభియాన్యత్యుపాత్తాదరః॥

64

అంబురుహవృత్తము.

శ్రీసచిపుంసు తన్మధురాపురి

జేరియుమ్మిమునెప్పడు

బాసితిగాయని చిత్తములోపల

బల్విధంబుల నెంచెడి

గసినిదీరుచుగొన్నిదినంబులు

క్రన్ననంజనమీకిక

దోసముగల్గెడిగల్లులుబల్కిన

దోయజాతుడనెంజుడి.

58

ప్రియంవదా.

అపిచమామవదజేషహరిస్త్య

తస్ముఖమాగతమనేకవాక్చయైః

సకలహృత్కమలసంస్థితంవరం

నఖలువిద్ధబహుదూరసంస్థితం.

65

క్రౌంచపదవృత్తము.

ఇంతియకాదాకాంతుఁడునేని

ఘైలమిముదముగొని యిటకరుగంగఁ

మంతనమందోమానినులారా

మహినిసకలగత మహితుడనంగఁ

ఇంతటిదూరస్థుండనునేనె

యిటనిలచినమిమ్మెటుగుదునుండీ

చింతలఁబాయుండంచునుమీమీ

చెలువుడనుమనుచుఁజిగిన నెనాతో.

59

లలితా.

ఏవనిశేద్యలలనామణీరయం

నందాదిభిఃకృతమతిశ్చ సత్వరం

ఆరుహ్యకాంచనరథంఘ్రయహాముదా

శ్రీశాంతికంమహితకీర్తిసముజ్వలః॥

65

మంగళమహాశ్రీవృత్తము.

ఉద్ధవుఁడు వారినిటులూరడిలబల్కిముద

మొందుచునుతత్స్వరమునందుఁ

శ్రద్ధగలనందముఖసజ్జనుఁబ్రీతిగొన

సమ్మతినినిల్చియటువెన్కఁ

బుద్ధినిపరేఘునిడిపోదలఁచియాదవుల

పూజగొనియాపిదపతానుఁ

వృద్ధగురులంపఁజనివేగమధురాపురిని
విష్ణుబ్రభవిష్ణుదరిఁజేరెన్.

60

మాలినీ.

మునిజనహృదయాంభోజాంబుజాస్త్రాయశోదా
నయనకుముదలక్ష్మీశీతభానుర్ముకుందః
హృదయునిహితలోకోవ్యాదజస్రంకృతీశం
ప్రియగుణమిహలక్ష్మీకాంతరాయప్రధానం॥

67

మాలినీ.

మునిజనఘనచిత్తాంభోజమిత్రుండుమాతృ
స్వనయనకుముదశ్రీచంద్రుడాదేవదేవుం
డనుయమునిజగరాభ్యంతరస్థప్రపంచుం
డవపమదయచేగృత్యంకితుంబ్రోచుచుండున్.

61

ఇతిశ్రీమదుభయకవితాఢౌరేయ సుకవిబుధజ
నవిధేయకోటమర్తియజ్ఞకవినామధేయవిరిచితేశ్రీ
కృష్ణలీలామృతరసే మహాప్రబంధే ద్వితీయస్తరంగః.

ఇది శ్రీమదుభయకవితాఢౌరేయ సుకవిబుధజన
విధేయకోటమర్తియజ్ఞకవినామధేయాంధ్రీకృతంబగు
శ్రీకృష్ణలీలామృతరసంబను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయ తరంగంబుముగిసెను.

౨

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

కృష్ణలీలామృతరసః

తృతీయస్తరంగః.

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణఃపాత్యజస్రంశితజనహృదయా
భీష్టదానామరోర్ద్వీ
జాతంజాతాతిహార్ద్రాప్రతిమమఖిలభూ
భూతరక్షావిధానే
లోకఖ్యాతాలవాలాన్వయజలజరవిం
సద్గుణాగ్రణ్యమేనం
లక్ష్మీకాంతాఖ్యసూరింలలితకృతిపతిం
బ్రహ్మనిష్ఠంవరిష్ఠం॥

శా. శ్రీకృష్ణండుసతంబుగావృతమహా
క్షేమాద్ధినిత్యాశ్రితా
భీకృత్యాకలనామరద్రుమువ్యధా
లీనా ర్కరక్షాపటుక్

లోకఖ్యాతమహాలపాలకులన

నుగ్రహింతుంశుల

క్షీకాంతాఖ్యకృతీశ్వరున్విజయల

క్షీజానలక్షీసీరుక్.

తతః—

ప్రమితాక్షరా.

యవనశ్చమాగధఖలశ్చపురీం

ప్రథమివ్యతఃకిలపరేద్యురహా

తదనన్యసాధ్యనగరీమతులాం

జలధౌవినిర్మితుమిహాభ్యుచితం॥

1

క. శ్రీహరిమనమునభూత

ప్రదోహులుమాగధుడుయవనదుష్టుడుమధుర

సాహసమునజ్ఞైదిర

వ్యాహతపురముండవలయునంబుధిలోన.

1

మానినీ.

ఇతిహృదయేసవిచింత్యకేశోపా

జలధితటంప్రతిపద్యచాంతరే

రచయపురీమితివిశ్వవేధసం

సపదిదృఢోక్తిగుణైర్వ్యజ్ఞిపత్॥

2

గీ. అనితలంచిమహాత్ముడౌవ్యనుతుడైన

విశ్వకర్మనుబిలచివేవేగనీపు

సింధుమధ్యమునందొక శ్రేష్ఠమైన
పురము నిర్మింపుమనుచు బెంపునవచించె.

2

అభినవతామరసం.

వరుణపురాత్పురనాథనగర్యా
ధనదపురాద్యమపట్టణవర్యాత్
విధినగరాద్రుచిరంపురమేకం
జలనిధిమధ్యతలేనచకార॥

3

ఆ. అనుచుబల్కవానియాజ్ఞచేనవ్విశ్వ.

కర్మసింధువందుఁగట్టెవేగ
వరుణపురముకన్నవరధనపతివిధి
పట్టణములకన్నభవ్యపురము.

3

తూనూ.

గగనముపగతాప్రావృతేరున్నతి
రృజగతలగతాపారిఘాగాధతా
నియతముడుచయాశ్చంద్రసూర్యాదయః
పురిసుగృహశిఖాలంఘయంత్యార్థస్యగాః॥

4

ఉ. అకసమున్నృశించుడగ

నాపురియావృతిపెంపుభోగిరా
క్షోకముజూచ్చుగందకము
లోతుహిమాంశుఁడుఖానుఁడుర్షముల్

వ్యాకులమందిమార్గముల
యందలపట్టణమందిరాగము
లోకునటంచునూర్ధ్వముగ
జొచ్చెదరప్పరిదాటునంతకుకా.

4

ప్రహర్షిణీ.

తత్తోచ్చైర్భవనకవాటభిత్తిజాల
ప్రాకారస్ఫురదురుతోరణదయశ్చ
సావర్ణాస్థగితమహాశ్శరాజయశ్రీ
ఖాన్వంతస్సకలదృశోవిజవమిరారాత్ ||

5

చ. ఆటనత్యున్నతసదృశుడ్యములుదీ
త్యత్ప్రాప్తవృత్తుతోరణో
దృటసర్వోచ్చకవాటముల్కనకర
త్నప్రస్ఫురదీప్తిచేఁజు
బటుదీప్తిన్విలసిల్లిచూపకుమిద
బల్కారునేత్రవజో
త్కటసంప్రీతినొసంగెనిత్యమునునూ
త్నప్రాధినేవేళల .

6

మంజుభాషిణీ.

పురసాలసన్నిధిగతాతితోమలా
న్యూరుకాఖకుంజలతీకాస్ఫురంతిచ

కుసుమాంకుర ప్రసవగుచ్ఛఖాదిసాం

వయసాంరుత్తై రుపవనానిచాబధుః॥

6

మ. పుర సాలంబులచేత నెఱ్ఱవిక స

త్పష్పాంకురచ్ఛన్న భా

సురను స్వాదుఫలాన్వితంబులగుచున్

సాంపారునుద్యానముల్

సరసశ్రావ్యకలారవాఙ్మయగసం

సానంబులై మాన పూ

త్కర నేత్రంబులనాపునావలదెసం

గానంగనీకెయ్యెడన్.

6

సరసా.

కమలై శృంగితలజలై రిమలై స్త

త్పరసిమ్మిల్ చనహరాణసరాంసి

కుముదాసితోత్పలకులై శృనదద్భి

ర్భకహంససారసగణైః పవిత్రాంతి॥

7

కా. పుల్లాంభోజమ లన్సుశీతలమహాం

బువ్యాపు ల్కపోచ్చల

త్క్లంబులనుత్పలప్రతీచే

కల్వారపుంజంబుచే

ముల్లోకంబులుసంతసింక దగుసం

పూర్ణప్రభాజాలరా

జిల్లుందత్పురినీరజాకరముల

క్షీణంబులై నిత్యముఁ.

7

నుమంగళికా.

ప్రతిమందిరాంతికతలొపవనేషు

స్ఫురదుచ్చకేళికుథరావిలసద్భిః

శిఖరైశ్చరత్ననిచయస్థగితైర్యాభి

జనలొచనాత్మముదమృద్ధిభిరంచయంతి॥

8

ప్రహరణతిలకం.

శ్శుతిమధురమశ్శుతిపతనపరాః

ప్రతిదిసనియతప్రతమహితతరాః

బహుయజనకరాజపహతకలుషా

ధరణిసురవరాఃపురివసతిగతాః॥

9

మూలినీ.

సదవసరిపుష్పదక్షిణోబాహుజాతా

విపణినిపుణకృత్యాసాధమౌధేశ్వరాభాః

ద్విజగురుపదసక్తాస్సస్యమంతశ్చతుర్థాః

ప్రతిభటపటలీహృద్భీషణస్త్రోభృత్యాః॥

10

సీ. ప్రతిమందిరాంతికోపవనదేశంబుల

శేళికాకుథరముల్మేలుజెందు

రత్నస్థగితదివ్యరమ్యశృంగంబుల

చేజనానందసంసిద్ధిజేయు

నఖలవేదశ్రుతిసుఖరావవతసత
 దర్ధపరిణానయజనవరులు
 నియతవ్రతులుధర్మనిరతులుజపితలు
 సగువిప్రవరులుభవ్యగుణధనులు

గీ. సజ్జనులబోచిఖలులఁజేయుడున్యపులు
 ధనపతినిబోలువై శ్యులు తమచరిత్రు
 లప్రమత్తులుశూద్రులువిప్రభక్తు
 లుద్భటులుభటులప్పరినుండిరెపుడు.

మందాక్రాంతా.

స్వర్వేశ్యాభిస్సమవిలసం
 స్తత్రవేశ్యామసీషి
 త్మోచేవాద్యావృతఘనమహా
 దేవతామందిరాణి
 నద్యస్సద్యస్సుఖదమధురా
 నింద్యనీరప్రవాహా
 సస్రదత్నాఘస్రనయనపటు
 స్సాగరస్తుంగభంగః॥

11

సగ్ధరా.

ఇథందివ్యైర్విలాసైస్సుకవిజనవచో
 వణనాగమ్యశోభాం

పై శాల్యాయామమానాద్విపులతరవధాం
 యోజనద్వాదశాధ్యం
 వినాశ్రీద్వారకాఖ్యామనుపమనగరీం
 విశ్వకర్మాతిశీఘ్రం
 సృష్ట్యావశ్రీకాయచాదాత్పురమివఘనపై
 కుంతనామ్నీంస్వధామ్నీం॥

సీ. అచ్చటవేశ్యలయ్యమరపురీవేశ్య
 లట్లుసౌందర్యవిద్యావిలాస
 లవ్వరిదేవాలయంబులుభూదేవ
 వేదఘోషానిపవిత్రతమము
 లన్నగరినినదులతిమధురాంబువు
 ల్సింధుపురత్నోఘసిద్ధిదంబు
 నిట్లువివ్యవిలాసమెంతయుజెన్నొంద
 సుకవిజనావర్ణ్యశోభమెప్పి

గీ. యమరుద్వాదశయోజనాయామమగుచు
 నంతయవెడల్పుగలద్వారకాఖ్యపురిని
 దివ్యపై కుంతమునుబోలెభవ్యవిశ్వ
 కర్మనిర్మించియొసఁగెశీకాంతునకును.

9

ఉపచిత్రం.

సహరిస్సహబంధుభిస్ససైన్య
 స్సాధుసమేత్యపితృప్రియముత్యైః

అన సన్న వనాగరైర్న తాంఘ్రి
దేవ పత్తిర్దివివన్మ దుపేతః॥

13

మ త్రకోకిల.

అట్టిదివ్యపురంబునందుమ
హాముదంబునభృత్యులం
జుట్టము త్తలిదండ్రులార్యులు
సూరిసంఘముతోడరా
దిట్టయైహరి తేజరిల్లుచు
దివ్యమాసమయంబునం
బట్టు లేనిమహావిభూతిని
భవ్యుడై నివసించెదాన్.

10

వియోగినీ.

అధతత్రక దాచిదాగతో
యవనాఖ్యస్సబల స్తముద్భటం
ముచికుందవిహింస్యమాత్మనా
సవిదిత్వాగత సాయకస్థితః॥

14

ధృవకోకిల.

పిడపగొన్ని దినంబులేగిన
పెల్లు రేగినసేనతో
ముదముతోయవనుండుపట్నము
మట్టైవీతభయాత్ముడై

విడితసర్వుడుకృష్ణఁడాతని
వేగతాముచికుందుచే
మదమడంగెడిహానిగాఁగని
మన్నిజేసెగతాస్తుష్టే.

11

వసంతమాలికా.

అధృతాస్త్రమముందృతంసపశ్చా
దభిదుద్రావహసస్సశస్త్రపాణిః
సముపేత్యపురోగతంగిరింశీ
హరిరస్యాంతరగహ్వరంవివేశ॥

15

పృథ్వీ.

నిరాయుధతనిల్పశ్రీహరి
నిజూచితానయ్యెడిన్
దురంతనుగువేగసంభరి
తుఁడౌచుదోలెన్వడిన్
పరాత్పరుఁడువేగమేపర
చిపార్వభాగంబునం
ధరంగనితదంతరంబున
కుఁజేరెదానైయ్యనన్.

12

చంపకమాలికా.

యవనోపితమౌతిభీషణం
సుమహాకందరమాశుసంవిశన్

కృచిదా త్తవినిద్రమస్పృహం
పురుషంకంచదవేక్ష్యసంస్థితః॥

16

క. కొండందూరినహరిగని

చండకోధం నయవనసాహసికుండు
మెండుతమమునిండినయా

కొండచిలముజొచ్చినిద్రగొనుబురుషుగనెఱ. 13

విద్యున్నాలా.

మత్వాకృష్ణంసుప్తంనీచో
వాగ్భిక్తూరైర్నిదాంకృత్వా
పాదేనాంగంసంతాడ్యారా
తస్థాతస్యాభ్యక్షోరశ్చే॥

17

గీ. చూచియాపుణ్యపురుషునీచుడగునతడు

గృష్ణుడనుబుద్ధి నొందివాక్చితశరముల
ముంచియూతనిగుండెపై వంచనముగఁ

బాదతాడనమొనరించివజ్జనిలిచె.

14

శుద్ధవిరాట్.

నిర్నిద్రోముచికుందనామక

సోపశ్యద్యవనంపురిస్థితం

తద్దృష్ట్వాసబధూవతీప్రయా

నిర్దగ్ధస్సదనంయయాహరే॥

18

సర సాంకవృత్తము.

చిర కాలమైనిదురకుంజితవై రియాచుం
ధరబండియున్నముచికుందనృపాలుడంత
త్వర చేతమేల్కొనికనందరినుండివాడు
స్మరుడీశుచేనటులభస్మమునొందెవేగఁ.

15

మయూర సారిణి.

విస్మితస్సలోచనేవిమృజ్య
ప్రాంతదేశమాదరాద్దదశఁ
తద్విలోచనాగ్రభూమిమీశ
శ్శీహరిస్త్యగాన్నిజాతస్య॥

17

రుక్మవతీ.

కాంచనవాసంకమ్రవికాసం
శ్యామలదేహంశాంతవిమోహం
శ్రీపతిమూశంపాపవినాశం
సోభివిఃకృష్ణస్తోత్రవభూత్॥

20

నగధరా.

అంతందాలేచిరాజన్యమణినయనముల్
హస్తపద్మంబుచేన
త్యంతాశ్చర్యాత్మజ్ఞాచుందగదుడిచికనెం
దత్పురస్సంస్థితుస్సీ

కాంతుః శ్యామాంగుభాస్వత్కనకవసనునే
 కాంతగమ్యున్ముకుందుః
 సంతోషాంభుకణాలిన్నపితహృదయుః
 సంస్తుతించెంబియోక్తిః.

16

మత్తా.

కస్త్యంస్వామిన్విధిరమరేశో
 శంభుర్వాభాస్కరశుభమూర్తిః
 మత్పుణ్యానాంసువిభవలేశా
 త్సంప్రాప్తశ్రీహరిజగదీశః॥

21

మహానగధరా.

ననుసంరక్షింపఁగోర్కెన్నలినభవుడమ్రో
 నాగభూషుండమ్రోలే
 కనుసప్తాశ్వుండమ్రోమద్భునసుకృతముచే
 గామితార్థంబుదీర్పం
 గనుదాత్పర్యంబుచేనిక్కముగహరిమైలో
 కప్రభోదర్శనంబి
 చ్చిసనీవిందెవ్వరంచెంచియుదుదకుమడి
 శ్రీహరింగాదలంచె.

17

మనోరమా.

ఇతివిశంక్యదివ్యదీధితిం
 విశదపంకరుడ్విలోచనం

మహితకౌస్తుభాంచితోరనం

తదనువిష్ణుమేఘబుద్ధవాక్ ॥

22

సగ్విణి.

దివ్యదీప్తిస్ఫురదేహుపద్యేక్షణుః
భవ్యరత్నస్ఫుద్వక్షునిశీశుః
నవ్యమైహుచ్ఛ్వానంబుచేగాంచితా
నవ్యయానందుః యధిజేసెన్నుతి.

16

చంపకమాలా.

హృత్కమలేతంశీపతిమీశం
సంప్రతిపన్నంపాతుమనన్యం
భూపతిరేనంసాధువిదిత్వా
ప్రాంజలిరాహప్రాభవయుక్తం.

23

శాలినీ.

జానేస్వామితామనంతంస్ఫురంతం
దివ్యుదిప్తైర్భృతాంఘ్రింబుజాతం
నిత్యైశ్వర్యంనిర్మలజ్ఞానగమ్యం
విష్ణుంశిష్యాభీష్టదండుప్రదూరం॥

24

భుజంగప్రయాతము.

జగన్నాథదేవేశశశ్వత్ప్రకాశా
తగంగంటినీదేవతావంద్యయుష్క

ప్రగల్భకృతిన్మన్మ బ్రహ్మాదులుంజా
డఁగాఁజాలరంచుండుటల్వింటిమున్నఁ.

19

వాళోర్కి.

త్వన్మాయాసంక్షుభితాజ్ఞానహీనా
స్త్వత్సేవావర్జితహృత్స్పంకజాతాః
దారాపత్యాదిషుసక్తానితాంతం
కామగ్రస్తాఃపతితాయాంత్యథోధః.

25

పాదపవృత్తము.

మాయనెటుంగనిమానపుడుర్విక
శ్రీయుతమూర్ఖతఁజెందియు సేవం
జేయఁగలేక వసించిభ ఁచ్చఁ
బాయక దుర్గతిపాలగుచుండుఁ.

20

పృథ్వీ.

బహుభవవితతౌగతివత్త్వాం
మనుజతనుయుతోప్యవిజానఁ
తవభజనవిధింపురుష స్యా
త్పశురివహిజడఃక్షతధర్మః॥

26

తోటకము.

ధరణిన్బహుజన్మలుతల్లగదా
నరుడై నినువేడనినాడతఁడుఁ

పరమేశ్వరధుర్భవపశ్యగుచు
ద్విగుజ్జడుడై బహుదీనదశకా.

21

వసంతతిలకం.

దారాత్మజాతధనబంధువిలగ్నవృత్తి
రూఢనాయకత్వమదమత్తమనోంబుజాతః
భృత్వాపిమానుషతనుంచరకాలమీశ
వ్యర్థంవయస్సకలమాతజవంవ్యసైషం॥

27

దోధకవృత్తము.

ధననుతబంధవదారలబ్ధితిం
గనుచునృపుండనుగర్వముచేత
మునుబహుకాలముమోసముగానుం
డినినినునమ్మినటింపఁ లేకకా.

22

సింహాద్ధతా.

కుడ్యోపమాస్థిరతనుంసుకృతాత్ప్రవిశ్య
రాజత్వమోహమితిశ్చతురంగయుక్తః
నాపైమిదేవభవదంఘ్రిసరోజభక్తి
మీశాద్యపూర్ణకరుణాశతోసిద్ధిప్తః॥

29

మదనవృత్తము.

దేవేశకుడ్యసదృశాస్థిరదేహలబ్ధిం
బ్రావీణ్యతంగనియుగర్వపరుండనాచుకా

నీవాడనై మనెడివెందెర వెంచకున్న
గావంగదర్శనముగల్గజేసితిందు.

23

ఉద్ధరిణి.

భోగ రనేకవిభవై స్సహితస్సహస్ర
దేశాధిపస్సతతరత్నమహాసనస్థః
భూజానిరవ్యభవయుష్మదనన్యలభ్య
పద్భక్తిలేశమపివేత్తుమశక్త ఏవ॥

29

పంచచామరము.

అనేకభోగయుక్తమహార్హరత్నచిత్రితా
సనన్ధుఁడైనమస్తదేశసంతతాధిపత్యవ
ర్తనుండునెచరించుభూమిదార్ముఖనీపదం
బునందుభక్తిగల్గువానిబోలడెంతయున్

24

శోభాపత్రి.

సంసారిణస్సదయయుష్మదఖండపూర్ణ
దీవ్యత్కటాక్షవిభవస్సముపాగతశ్చైతే
బంధోఽస్థితస్సదనుగ్రహభాక్సుభక్తి
ర్ముక్తశ్చయోస్యతిపదంభవదీయమీశ॥

౩0

సుగంధి.

స్వామిసద్గ్రహస్థుఁడౌచుసంచరించువానికు
ద్దామసత్కటాక్షదృక్సుఖాప్రవాహమన్మనః

కామితార్థముల్లు టించుగల్గి షంబడంగుల
శ్రీమనోహరాభవత్ప్రసిద్ధరాజ్యనుబ్బేశిక. 25
శార్దూలవిక్రీడితం.

ఏవం తేననుత స్తదాహరిరథో

గర్జారమైచ్చైర్వచా

రాజన్వాగ్భవపుణ్యకర్మవశతో

భూతైమదీయకృతేః

వీక్షాలాభమహోతస్వస్తదధునా

యత్కామ్యమప్యస్తిచే

ద్దాస్యామ్యాశువృణోహిమాస్తునమయ

క్షేపోన్యపేత్యబ్రవీత్॥

51

ఉత్సాహవృత్తము.

ఈవిధంబుగా నృపాలుడెంచి వినుతి సేయఁగా

శ్రీవిలాసివానితోడఁ జెప్పె నిటుల సనఘము

త్వాచనపదర్శనంబపార సుకృతముననుసం

భావనీయమానుగోర్కె బల్కు మొసఁగు దీయెడక.

శిఖరిణీ.

ఇతి శ్రీశాస్త్రస్తోత్రదుముచికుందాననికలిః

ప్రభోలభ్యంకామవ్యభితమనసాంత్యత్పదయుగం

జనోలభ్యైపుష్కైర్భహజనురూపాత్తైర్గతమతి

స్సుఖందుఃఖాగారంసతతమభియాచేతకిమహా॥ 32

తరల.

ఇటులబరమకరుణవలననిపుడువరముగొనుమనకా
నిటలఘటితకరములమరనృపుడుబలికెనభవదు
ఘటమగ భవదమలకరుణకలిగినరుడుభవమునం
దటనమునకుజనునెవరములడుగగరుణనిలువవే. 27

పంచచామరం.

సమీసతీసుతాదయోసమంధనంధరేశతా
సమేగతాహయారధాస్సుహృద్గణాత్మబంధవాః
సదాభవత్పదాంబుజాతదాస్యమీశదీయతాం
భవత్పదంవినాన్యతుచ్ఛసంపదర్థితానమే. 33

రమణకవృత్తము.

సతులనుహితులనుజగదవనతయును
సకలధనములనుసమదగజ
ప్రతతులహయములబహునిజజనముల
బ్రతుకునువలవదభవకరుణా
ర్ద్రితననుగనుగొనఁదలఁచినయెడళుభ
దమగుమహితపదతలములసం
గతినిడిసతతముకమలనయనముని
గణములకొనఁగునుగతినొనఁగఁగదే

చంపకమాలా.

ఇద్ధమిలేశప్రార్థితమీశ
శోభిత్రసుఖంశృత్వాహరిరూచే
త్వన్నయకంచిత్రాలమవన్యాం
తిష్ఠసమృద్ధైర్వైభవసంఘైః॥

34

ఇంద్రసజ్జా.

పశ్చాద్విజత్వంప్రతిపద్యతస్మిన్
జన్మన్యనూనాంహేమదీయభక్తిం
లబ్ధ్వాతదాయాస్యసిమత్పదంతస్వ
మిత్యాత్తవాణిస్సయయావధీశః॥

35

మాలినీ.

క్షీతితలపతిషాహచ్ఛేదియైర్ముట్టుబల్కై
శ్రితభయహరుఁడాకర్ణించిభూలోకమందు
న్నతినినిలచియీజన్మంబువర్జించియంతః
క్షీతిదివిజాడవై నంజేరుదంచేగుదెంచె॥

29

ఉపేంద్రపజ్జా.

తతఃకదాచిత్కిలరైవతాఖ్య
స్సుతాంసరేవతృభిధాంసుశీలాం
హలాయుధాయూర్పయదంబుజాక్ష
ప్రియార్థమర్హాంకులధర్మపత్నిం॥

36

క. అటుపిదపగొన్ని దినముల

కట్టరై వతుండ నెఱురాజహలికినిజనుతం

జటులనయనరేవతినిడి

పడుగతిఁబరిణయమొనర్చెఁబర్మాక్షుదయఁ. 30

దోధకం.

కశ్చిదిహ స్తివిదర్భసమాఖ్యే

దేశవశేకలకుండిననామ్ని

దివ్యపురేఘనభీష్మకనామా

భూమిపతిర్భహువై భవయుక్తః॥

37

రథోద్ధతా.

తస్యభూమిదయితస్యపుత్రికా

వర్తతేఘనరమాంశసంభవా

లక్ష్మణైరనుపమైస్సమన్వితా

రుక్మిణీతిమహితాహ్వయాశుభా॥

38

మానినీ.

అంతవిదర్భసమాహ్వయదేశము

నందునఁగుండినమన్సురిలో

సంతసమొందుచుభీష్మకుండన్నప్ర

శస్త్రగుణుండగుసన్నపుఁడా

కాంతధరిత్రసుఖఃకుగనుండెన

గణ్యగుణాన్వితకన్యకభూ

కాంతునకొక్క తెగలైరమాంశను
కల్మినిరుక్మిణి కాంతయనన్.

31

శ్లో॥ బాలాబాలసుధాంశుకలేవ
శ్రీలలితాచ్ఛనువర్ణశలాకా
రమ్యతటిల్లతికేవవిరేజే
సర్వజగల్లనాగ్రవిభూషా॥

39

గీ. సకలనారీమణులకుభూషణమనంగ
బొల్చునబృలహిమధాము పూర్ణకళయొ
మెరుపుతీగయొలేక బంగరుశలాక
యొక్కొయనదీప్తి మెప్పె నేత్రోత్సవముగ.

32

శ్లో॥ క్రమేణపుష్టావయవానితాంతం
గమాంప్రపేదేకిలయావనోద్ధాం
తదాతదీయంగ విశేషశోభాం
సమర్థతాంప్రాప్స్యతివర్జితంకః॥

40

క. క్రమమునపుష్టావయవై
త్తమయగునతన్వికంతదగు యావనమన్
సమయమరుదెంచెనపుడ
యమసాంపు నుతింపనలవి యగు నేతలంపన్.

33

శ్లో॥ కళంకీనస్యాచ్చ
ద్విధురుపమితస్యాన్ముఖగుడై

ర్విమఘ్నేనస్యాతాం
 యదిహికమలేలోచనసమే
 సుపీతాస్యానన్యు
 ర్యదికచనమాబంభరచయా
 వికాసుస్సన్మిత్త
 ద్రదనసదృశాఃకుందము కుళాః॥

41

శ్లో॥ తదురోజసిరిద్వయానత
 స్తనురస్యాదృగరోచరోహిమధ్యః
 వృధుసగ్ధిసుసైకతధృతోభా
 ద్యదినఘాస్యతి నానవానవిద్యుః॥

42

శ్లో॥ యానజితామదకరిణః
 ప్రాపురరణ్యాదిభాప్రదేశాన్
 జలమద్యేతితపస్సై
 గుణకమలేప్రాపతుఃపదాభాం॥

43

శ్లో॥ అమృతాంశుడకలంకుః డగునేనితన్మృఖ
 సామ్యసంపదనోంద జనుదలంప
 హిమభగ్నములుగాక యింపుఁజెందినపద్మ
 ములునేత్రములసాటి బొందనోపు
 పీతాస్యములుగానిచోతత్కచంబుల
 బోలుతుమ్మొదలునేవేళదాము

వికసింపవేని యావెలఁదిపల్వససతో
మహిఁబొల్చు కుందకుట్టలములమరి

గీ. గిరులఁబోలుకుచంబులంబదమునడుము

సైకతంబులుపిరుదులు జలమునందు
తప మొనర్చితదంఘ్రుల యుపమనొందె
గమనమునకోడివనికేగె గజములవని.

34

స్వాగతా.

తాంహ రేఽపియసనీమభిదాతుం

భీష్మకస్సదసినిశ్చయమాహ

తద్వచంసిపరిహృత్యనందన

స్తస్యనాదిమధప్రౌతిదుగీహః॥

44

మూర్తికమాలా.

చైద్యపతేస్తాంకిలపరిదాతుం

రుక్మీసమాఖ్యోదృఢతరమూచే

తిద్వచనేషుశ్రుతిపథగేషు

శ్రీహరిసక్తాగమదతిఘ్నదం॥

45

కివిరాజవిరాజితం.

పరుఁడగుభీష్మనృపా నఁడుపుత్త్రివి

వాహపుకాలమువచ్చునెడం

గరమనురక్తినిగన్యనుకృష్టుని

కాంతనుజేయుటకర్జమనన్

మరివినిపెద్దకుమారుడగుక్కికు
 మారికచైద్యసమర్పితయా
 హరికినిసీవలకుంచునిరోధము
 లైనదురుక్తములాడదగక.

35

శ్రీః.

భిన్నమనాసాస్సపవరపుత్రీ
 విప్రవశేణ్యంహరిముపనేతుం
 ప్రాపయదస్యప్రియవచనైశ్రీ
 దైత్యసపత్నోగమదబలార్థం॥

46

క. ఆసహజునిపల్కులువిని

యాసగొనిముకుందుఁబెండ్లియాడదలఁచుల
 క్షీణతెరుక్మిణిహరికై
 భూసురునిన్వాతఁడెల్పఁబొందుగనంజె.

36

వంశస్థం.

ససైన్యమాగత్యహరిస్సకాత్రవా
 నిజత్యతాందేవగృహంగణస్థితాం
 రథనివేశ్యస్వయమాశురుక్మిణీం
 యయాదృతంస్వాంపురమాత్మవిక్రమః॥

47

గీ. అంతనాహరిసైన్యసహాయుడగుచు
 వచ్చిశత్రువులనుద్రుంచిపార్వతీన

మర్చనమునకువచ్చినయబలనైతి
రథమునందిడివేగద్వారకకుఁజేరె.

37

తోటకం.

పురమేత్యనిజంవిభవైరహుభి
స్తరుణీమణిమూర్యనుతాంవిధివత్
పరిణీయసుఖాసనినాయమహా
ద్విసానాహరిరుద్యతపూర్ణశుభాః.

48

దృతవిలంబితం.

పరిణయావసరేననుతత్పురీ
విభవమూర్యమహాకవిసత్తమైః
సమభివర్ణయితుంనమసర్థతా
స్ఫురణమస్త్యహమేషకియాన్కవిః॥

49

తరలి.

చారుముఖీసమేతరదగుచు
సదృకరిగిభాగ్యవి
స్తారమహితమంటపమున
సర్వబుధులుమెచ్చగా
కోరిపరిణయంపువిధిని
గొమ్మనుగొనెనాచమ
తక్కిరమువిభవంబుదెలుప
గానుతరమెనాకొగి.

38

శార్దూలవిక్రీడితం.

స త్రాజిత్సమభిఖ్యపూరుషవర
 స్సౌందర్యచాతుర్యస
 చ్ఛీలాద్యజ్వలసద్గుణవ్రజజను
 ర్భూసత్యభామాభిధాం
 దత్వాశ్రీహరయేనుతాంస్వకులజా
 నుత్తారయామాసతాం
 ప్రీత్యాసంప్రతిపద్యసోపిముముదే
 నిత్యానపాయాంశుభాం

శా. సత్రాజిత్తనురాజభవ్యచరిత
 నౌందర్యచాతుర్యస
 త్పాత్రంబుత్రినిసత్యభామనుమహా
 త్పాహంబుదీపింపఁగా
 పాత్రుండంచుమదిందలంచిహరికి
 భక్తిసమర్పించిత
 ద్గోత్రోద్భూతులనుద్ధరించెహరిసం
 తోషంబుతోగైకొనెన్.

39

కునుమవిచిత్రా.

తదనుకదాచిద్విజయముకుంజా
 సశరధనుష్కరిలమృగయాధకం

వనముపయాతౌ శ్రమమపనైతుం
ఘనయమునాయాయయతురుపాంతం॥

51

జలొద్ధతగతిః.

తదాశుభనదీజలాంతరగతాం
తపఃకృతశతనూరవేఽప్రియసుతాం
విగోకృతవిజయోవివేదహరయే
సతాంనిజరథేనివేశ్యసయయా॥

52

మలయజవృత్తము.

పిదపనొకవృడువృధుయశుతాయదు
విభుడునునరుడునుభీదమ్మగా
స్పదమలవేటసుబదిశ్రమంబున
బహుసుఖయమునాప్రాంతమున
మదముననుండగమునితయొకర్తున
మూఖమానజలమాలమునుగుచునె
ప్పిదముగంగన్నడప్రియమునశ్రీహరి
పిలచిరథంబునబెట్టుకొనె॥

40

శ్రీఖరిణీ.

హరిఃకాళింద్యాఖ్యం
భువననిదితాంతామనుగుణాం
సుశీలాంస్వప్నాప్తా
సుమతిముపయేమేనురుచిరాం

స్వసుఖిపుత్రాశ్చ
 త్పితృరపిచరాజన్యసమితే
 స్సమక్షంజగ్రాహ
 స్వభుజబలదర్శక్షతరిపుః॥

53

కా. ఆకాళిందినిదెచ్చిశ్రీహరిమహా
 పార్వంబుతో నైప్పిము
 ల్లోకంబుల్లోనియాడబంధుజనము
 ల్పొంగన్మహావైభవా
 నేకభ్రాజితమైనమందిరమునం
 దింపారఁగాఁబెండ్లియై
 శ్రీకళ్యాణవిరాజమానుడగుచుం
 జెన్నొందెనశాంతముగా.

41

వంశస్థం.

సమిత్రవిందాంపరిణీయసుందరీం
 విజిత్యగోగోపగణంచకోసలే
 సనాత్నజిత్రీమహితాంహినగ్నజ
 త్పుతాంన్యపాశ్రేహరదార్యసమ్మతః॥

54

ఉ. పిమ్మటగోపసంఘము

బెంపడగించిముకుందుడార్యహృ
 ద్యమ్ముగమిత్రవిందనుప్ర
 హర్షముతోఁగొనెకోసలంబునగా

సమ్మతినగ్నజిత్సుతబ్ర
శస్త్రచరిత్రనునాగ్నజిత్తియన్
కొమ్మనురాజసింహములు
కూడికనుంగొన్నగై కొన్ద్రధృతిన్.

42

వియోగినీ.

కయికేయనుతామహాగుణాం
వరభద్రాభిధనుందరీమణిం
ఘనమద్రతనూభవానుసా
వుపయేమేశుభలక్షణాభిధాం॥

55

చ. పిదపనతండుకై కయుని

ప్రేమసుతన్ వరభద్రయన్సఖిన్
ముదముననార్యులొననగ
ముఖ్యవిధింబరిణీతుడయ్యెపెం
పొదవసమస్తలక్షణము
హాన్స తమద్రతనూజలక్షణన్
సదమలవృత్తిగై కొని
ప్రశస్తవిభూతిజరించెనెమ్మడిన్.

43

దృతవిలంబితం.

నరకదైత్యవిభుంవినిహత్యత
త్సముపనీతన్యప్రపియకన్యకాః

సముపలభ్యచషోడశసంఖ్యయా
యతసహస్రమధోముముచేన్వయం॥ ౬౬

క. అంతటనర కాసురునిదు
రంతుందునుమాడియతఁడురాజసుతలనే
కాతంబునజెరనిడనా
కాంతలఁబదునాటువేలఁగైకొనఁబ్రీతికా. 44

సింహాద్ధతా.

ఇద్ధంబహువ్యధది నేషుగ తేషుకృష్ణ
స్వంధామగంతుమవతారమిమంవిహాయ
సంప్రార్థితోభవదజాదిసురైస్తదైవ
యాస్యామిచేత్యవదదిత్యపిచప్రధాభూత్॥ 57

ఘజంగప్రయాతః.

విదితోద్ధవాఖ్యశ్చనైస్తత్ప్రవృత్తిం
హరేరంతికంసప్రపద్యానతాంగః
సుసంస్తుత్యవాగ్భిఃపరికరిమ్యభూయో
వవందేపదాంభోరుషేస్యాతితృప్తః॥ 58

శా. ఈగీతిన్బహుహాయనంబులుసుఖా
భీష్టాప్తితోనేగలా
కారాధ్యుండుపితామహాద్యమఃకల
పె కుంతముం

జేరన్ని శ్చయ మ్మిందెనంచువినితా
జింతాత్ముడై యుద్ధవుం
డారక్షానిధిఁజేరి మ్మిక్కినువిధే
యత్వంబుదీపింపఁగన్.

45

సగ్నితే.

తంనమస్కృత్యచై వంబభాపే విభో
యాదవానాంవినాశంపకల్ప్యస్వయం
యాస్యసీతిశ్రుతంత త్తథాచేత్కథం
త్వాంవిసృజ్యాసుభిర్దేవతిష్ఠామహే॥

59

దృతవిలంబితం.

ఆధిప సన్నతిజేతుమహాత్మని
న్మధుహరాఖిలయాదవనాశమన్
విధిమనఁచైదవేగదువీడిమ
మృధమవృత్తులనంచనిరందఱున్.

46

ప్రియంపద.

ఇతిసదై న్యపరి దేవనంహరి
స్సపదిసాధువినిశమ్యచోద్ధవం
అవదదాప్తవచనంమమామలం
నభజమానసవికల్పముభితం॥

60

శిఖరిణీ

సిజంబీవీరీతిన్నిగమనుత కావించియుమముం
ద్యజింతేనిన్మాకీధరణినిలువన్నాధనములే
దజాయంచుంజి త్తవ్యసనమునపొక్కంగనియధో
క్షజుండాభ క్తురక్షణము నెనరింపంగననియెన్. 47

లలితా.

మిత్రాహమంబుజభ వేనహోర్వరా
భారాపనోదనవిడౌసమర్థితః
అత్రావతారమగమంకృతంహిత
ద్యాస్యామదివ్యసదనంమ మోజ్వలం॥ 61

క. వ్యసనమునొందకుమిట్లన
పసరంబుగ బ్రహ్మభూమి భార మూడుపన
వ్యసనోరనవతరించితి
ప్రసభంబునఁదలఁచుకొన్న పనిదీర్చితికన్. 48

రథోద్ధతా.

ద్వార కాపురమిదంమహాంబుధౌ
సప్తమేహ్నివినిమజ్జయిష్యతి
యాదవాఅపిమిథఃప్రహారతో
యాంతిసంక్షయమతఃకలిర్భవేత్ ॥ 61

మ. చను దెంచంగలవాడ ద్వారకనిక
నసప్తాహముల్బోవముం

చును వారానిధియాదవుల్లమకుసం
 ఊోభంబుజన్మించియొ
 క్కనిచేనొక్కడుగాగఁద్రుంచుకొనివే
 గంబోదురాపిమ్మట
 జనుదెంచుంగలికాలమింతనిజమా
 సత్యంబుగాఁదెల్పితె.

49

ప్రమితాక్షరా.

కలికాలవృత్తిమభవశ్రుభో
 స్వమతక్రియానమనుజాస్యరిమే
 గతధర్మవృత్తిచరితాస్వమతో
 మమవాక్పథంనజహివచ్యభిలం॥

68

మాలినీ.

కలియుగమరు దెంచంగల్గుచేష్టల్వచింపం
 గలనువినుముమర్త్యల్కల్లలంబలుచున్ను
 త్రులనువిడచిధర్మద్రోహులైయొందునీవీ
 యలఘులగుమదుక్తులర్హతన్విన్ముగ్ధీరా.

50

మానినీ.

హితజనబౌంధవమోహవర్జిత
 స్సకలనిజేంద్రియసౌఖ్యముచ్చృజ్ఞ
 ధరణిగతాఖిలతీర్థమజ్జనా
 ద్భవపరిపూతతనుస్సదాచరణ.

64

మానినీ.

హితజనబంధుసుహృత్ప్రియంబుల
 న్మతినివిమోహముమానియింద్రియా
 గతసుఖమున్విడికాంక్షదీర్ఘము
 ల్సతతమునాడుచుసంచగింపనౌ.

52

అభినవతామరసం.

నయనవచశ్రుతిగోచరముర్వ్యాం
 భవతివినశ్వరమూర్త్యనిబోధ
 అనియతవిశ్వమిహస్థిమేత
 ధృతిమనుతేసజనోతిజఘన్యః॥

65

క. వినఁబడుగనఁబడునదియె

ల్లనునశ్వరమునుచుమదినిలఁజ్ఞింపుమునీ
 వనియతవిశ్వముసుస్థిర
 మనియెంచెడివాడుమూఁడుగునిలనార్యా.

52

క్షమా.

హృదయవికృతిమప్యత్తనీనేంద్రియ
 వ్రజమపిచసదాసన్నిబధ్యస్వయం
 అసుఖసుఖసమశ్చేషణాన్యఃపుజ
 న్నఖిలమపిజగద్విద్ధిచాత్మావృతం॥

66

చ. హృదయవికారమున్బహువి

ధేంద్రియచేష్టలుపెల్లడంచినం

పదలవిపత్తులందుసుఖ
భంగసుఖంబులసామ్యవృత్తివై
మదములనీషణతయము
మానిసమస్తమునాత్మయంచునె
మృదినిదలంపుమట్లయిన
మంగళమయ్యెడునీకునుద్ధవా.

55

ప్రహర్షిణీ.

జ్ఞానాధ్యసస్కలజగచ్చమత్స్వరూపం
సంభావ్యసధితమహాత్మతత్వవితత్వం
లోకానాంతతిమనిజేచ్ఛయాచరస్యే
త్యాజ్యప్రసహరిమధోద్ధమౌబభాషే॥

67

సద్గరా.

జ్ఞానప్రజ్ఞానవృత్తి
స్కలజగముమత్స్వరూపంబుగాగఁ
ధ్యానంబుంజేసిధాత్రిం
దగనిలువుముచేతఃప్రియంబైనచోట్ల
మానంబేపారనంచు
న్మధుహరుడననామాటలాలించిచిత్తం
బానందంబొందభక్తుం
డడిగెహరినిలోకానురాగంబుపేర్చిం.

54

మంజుభాషిణీ.

జగదీశ సర్వగృహిణాం హిదుర్లభం
భవదుక్త సన్యసనలక్షణంకతా
తదిషే శ్వశాఖిలస్పృశాంభ నాపశాం
ఘనసాధనంకథయమహ్యమజాద్య॥ 68

గీ. అఖిలజగదీశయిట్టిసన్నాసవిధులు
దుర్లభంబులు సద్భ్రహ్మలకుకలిని
కానవారలకు త్రమగతిలభింప
నెద్దిసాధనమగుదానినెరుగజెపును. 55

స. సా.

ఇదముద్ధమౌక్తిమభిశ్చత్యరమేశః
ప్రతివాచమాహ్యాహిణాంసుమతీనాం
కుపథాభిలాషవిరతిర్మమనామ్నాం
సతతస్మృతిశ్చయదిచేత్సుగమోహం॥ 69

వంశస్థవృత్తము.

అనన్యుకుందుండ నెనిట్టులుద్ధవా
మనంబుదుర్భ్రతులమాన్విసజ్జనుల్
అనంతమన్నామములప్రమత్తులై
నినబరిఁపన్విడుబంధసంతతుల్. 56

కాన్దూలవిక్రీడితం.

ఏకద్విత్రిచతుష్పదాదిషుమహీ
జంతుప్రజేషూత్తమా
మర్త్యాస్తేషునిరంతరాస్మదమల
ధ్యానైకనిష్ఠాపరాః
తేభ్యస్సాన్వత్తనిభేదభావరహితా
జీవాత్మనోరైక్యతా
ముద్ధావ్యక్తుతిశీర్షతత్వపరమ
జ్ఞానైకనిష్ఠాపరాః॥

70

కా. ఏకద్విత్రిచతుష్పదాదులకు తా

మెన్నన్ ఘనుల్ మానవుల్
లోకంబందునవారిలోనఘనశీ
లుల్ ధ్యాననిష్ఠాపరుల్
శోకంబున్విడిభేదమున్వదలి
సంశుద్ధాత్మజీవైక్యతం
గైకొంచుంజరియించుజ్ఞానులధికు
లొవారిలోనుద్ధవా.

57

వనంతలిలకా.

మిత్రతావధూతయుదుభాషణరూపగాధాం
వక్ష్యేననుశ్రుణుశివాశృతిరాత్మయోగీ

కశ్చిద్యదుప్రభుసమీపమగాత్సతేన
పుష్టోవదన్నిఖలమేవమథాన్యతత్త్వం॥ 71

క. అవధూతయదుపులకుసం
భవమైనచరిత్రకలదువల్కెడనొకనా
డవధూతయొకఁడుయదుభూ
ధవునికడకురాగనతఁడుతత్త్వమనడుగన్. 58

మాలినీ.

పరధనపరిధారప్రాప్తవృత్తింవిన్మృజ్య
ప్రవిమలమతిరన్యద్రవ్యనిందామకుర్వన్
ప్రమాదితహృదయస్సంప్రాప్తత్వప్రసన్నదాక్షి
హరిభజనపరస్యాన్మిత్యముక్తోఽప్యకర్మా॥ 72

మ. అవధూతప్రభుఁడిట్లుపల్కెవియమ
య్యాడన్యవిత్ప్రియా
దివిశేషంబులఁగోరకన్బరులనిం
దింపంబువర్తింపకన్
నవనీతోపమచిత్తుడై ప్రముదితాం
తర్యంబుతోనిత్యతృ
ప్తివిరాగంబులుగల్గమానవుడుదీ
పించున్విముక్తాత్ముడై.

శిఖరిణీ.

జ రాభారోం గేషుస్థితి మనవగచ్ఛేన్న నయదా
ప్రకంపత్వం మూర్ధ్ని ప్రవిశతియదానస్మృతిరపి
వినశ్యేత్కేశానామసితవిరతిస్సంభవతినో
తదాలక్ష్మీశాంఘిద్వయజనితభక్తికిలనుభే॥ 73

శిఖరిణీ.

జ రాభారంబంగా
శ్రయముగొనకుండన్వడకుచున్
శీరంబున్ద్రోక్య
స్థితి నమరకుండన్మృతికిన
స్థిరత్వంబుగేశా
దికమునకుధావశ్యమునున
త్వరంబై రాకుండ
న్వరిదలపముక్తాత్మకుడగున్.

60

విద్యున్నాళం.

ఏవంజ్ఞానప్రాప్త్యక్షితై
ర్వాక్యైర్గ్రాధాభిశ్చానేకైః
లోకారాధ్యసాధుప్రీత్యా
వీతామంబక్రేభక్తాగ్రం॥

74

అనుచు శీహరియుద్ధవునకు మ

హనురాగముతోడము

క్తిని నెసంగడిజ్ఞానమునుగ

తిపియంబగుగాధలన్

వినికిజేసిమహాకటాక్షుప

విన్విమోహమహీధ్రము

నైనకీముక్తునిజేసిబ్రోచెప

సిద్ధుడై భువినుండంగన్.

(1

మాలినీ.

ఇతిమహితవచోభి స్త్రీహరేజ్ఞానపూర్ణ

స్సకలభవభయాతీ స్సంపరిత్యజ్యమోహం

కృతమతిరతితూర్ణం సంఘలన్పుణ్యతిథి

ప్రవిమలజలసేవాం కర్తుమేషాద్ధ్రాగ్రాగాత్ ॥ 75

మాలినీ.

ఇటులహరివిశేషంబెల్లబోధింపభక్త్యై

త్కటమగుమతితోశుద్ధస్సృహం డుద్ధవుండున్

కుటిలహరినియాజ్ఞ గొంచువేగంబతీర్థా

భ్యటనమునకు నేగన్వార్షపూర్ణాత్ముడౌచున్ ॥ 62

సృగరా.

నిత్యకీర్తనానురత్నా

న్నిరుపమమగుణానేకవిభాజితత్వా

త్సత్సజ్ఞానాంచితత్వా

త్సరమలహృదయ స్వానుభూత్యంచితత్వాత్

ప్రత్యక్షగృహ్యవిత్త్వా

త్ప్రధితకృతిపతేః పాతుతం పాప్తహషణ

శ్రీలక్ష్మీకాంతమూర్తి

స్వస్వసమగుణయశ శ్రీసమాఖ్యాభిరామం॥ 7.

మ. తనతోడఁ సరివచ్చునీకృతిజగ

తామ్రమాజ్యధుర్యుండు ని

త్యనివాసాంచిత సంపదార్యగుణస

త్యజ్ఞానబ్రహ్మనుభూ

త్యనయప్రత్యగవేక్షణాహ్వయములఁ

హయంచుహర్షించి హే

చ్చినసంప్రీతిని బ్రోచునాపురుషు ల

క్షీకాంతుడేవేళలఁ

63

శ్లో॥ కృతిర్నదేయేతి నదంతికేచి

న్నతద్ధియుక్తం కిముతాత్మపుత్రీ

నదీయతేకింసువరాయపుంసే

తదత్రతత్సామ్యమైమిసంతః॥

77

క. కొందఱుకృతినీరాదని

యందురదియనుచితమెట్టులనినకుభాష్టిక.

నందనననుకూలునకా

నందముతోసిరెయిదియునగుదత్సమమై.

64

శ్లో॥ కల్యాద్యంగభిభాషగప్రగణనా

తీతేత్రవిశ్వావసు

భ్యాతాబ్దేశుభ మాభిశుక్లదశమీ

తీర్థాంకువా రేదివా

గ్రంథిపూతవిపభాద్రపదశు

క్షిరైరగేందాశుభే

ప్రారభ్యప్రవచంకవీశ్వరమహా

విద్యద్విశుద్ధీకృతః

65

మ. కలియందైదుసహస్రముల్జినవె

స్కంబోవనారబ్ధముల్

ల్లలవిశ్వావసువర్షభాద్రపదశు

క్షభ్యాతపంచమృతజా

త్కలవారంబుననాదిజేసిశుభమా

భింబందుబూరించిత

ప్పలులేకుండ మహాకవీశ్వరులచే

బొందించితిగతుద్ధతా.

66

శ్లో॥ తతఃస రాభవాభిధాబ్దచై త్రశుక్లపక్షసం
గతతృతీయకేందుజాతవాసరేసభాంతరే
సమర్పితకృతీశ్వరాయసాధవేక్షమాభువే
కృతఃపతిర్జయత్వజసమాయురవ్యయోఽప్రయైః॥ 72

పంచచామరము.

స్ఫురత్పరాభవాబ్దచై త్రశుక్లపక్షసామ్యవా
సరాంచితతృతీయయందుసత్సభన్మహాప్రబం
ధరత్నమీఁబడెంగృతిశధన్యమూర్తికుద్భట
స్థిరాయురుప్రయంబులెప్పుడెందుగాఁగృతిపతికౌ.

ఇతిశ్రీమదుభయకవితా ధౌరేయ సుకవిబుధజ
నవిధయ కోటమర్తియజ్ఞ కవినామధేయ విరచితే
శ్రీకృష్ణలీలామృతరసే మహాప్రబంధతృతీయస్తరంగః॥

ఇదిశ్రీమదుభయకవితాధౌరేయ సుకవిబుధజన
విధేయ కోటమర్తియజ్ఞ కవి నామధే
యాంధ్రీకృతంబగు శ్రీకృష్ణలీలా
మృతరసంబను మహాప్రబం
ధంబునందుఁ దృతీయ త
రంగముసమాప్తము.

వనప్రతిష్ఠావృత్తాంతః

శ్లో॥ ఏతత్పరాభవగచైత్రసితద్వితీయా
శుద్ధాంశువాసరదినేస్తమయంగతేర్కే
శ్రీపూణాసిద్ధవరనామపురేమునార్క
ధర్మజ్ఞసత్కృతివరేణమహావిభూత్యా॥

శ్లో॥ వనప్రతిష్ఠాభవనప్రతిష్ఠా
సంధాయగీసాధుకృతామతాసతాం
తదుత్సృశ్రావణాయితుంనశక్య
స్తథాపివక్ష్యేస్వమనోబలహ్వాం॥

శ్లో॥ వనంయథోక్తావనిజైరలంకృతం
కృతంమహాపణాగృహానజాంచితం
ద్విజర్త్విగార్యాహితవహ్నిమండలై
స్సమంతతస్సంకులమావృతంముదా॥

శ్లో॥ శుభపరాభవచైత్రశుద్ధద్వితీయేందు
వాసరంబునబద్ధబంధుడవర
గిరినెందవైభవాకరసిద్ధవరనామ
పురిఃపల్కీకాంతపుణ్యమూర్తి
భవనప్రతిష్ఠాజూపువనప్రతిష్ఠను
గావించెనుత్సవకలిమిదెలుప

వశముగాదై ననువదియింతునొక్కింత
మన్ననోబలసుసంపదలకొలది

గీ. మహితశాస్త్రోక్తపాదపమండలమున
సెప్పవనమునపై చిరభ్యున్నతముగఁ
బత్రమందిరములఁచుభగ్యహములను
నిలదెనర్చిగుపాతాగ్నిపండితాళి.

శ్లో॥ యానై ర్వాహేర్మహోక్ష
గ్రధిశసుశక్తైరేత్యదూరప్రదేశాత్
విద్యన్మిత్రాత్మబంధు
స్వజనముఖజనాఃప్రాపురేతత్కుటుంబైః
విద్యద్వాదేశ్చవేద
ధ్వనిభిరపిమహాత్యూఘోషైరజస్రం
భిందన్వాదిక్తటాన
ప్రతిమఘనమహాభ్యుత్సౌఖ్యదపూర్వః

శ్లో॥ పుష్పాలంకృతిక్ష్ణప్రమంటపచయా
శ్చక్రకుర్వి నోదందృశో
ర్వహ్నీవాజ్యహవిర్ముఖేర్ద్విజవరా
హోమంప్రచక్రర్ముదా
నూపాపూపఘృతాన్నశాకవివిధా
హరైర్జనాస్తర్పితాః

సత్కారైర్ఘనదక్షిణాభిరవనీ
దేవామదంప్రపితాః॥

సీ. యానంబులనుమహాహయములశకటాభి
నధిరోహణమొనర్చియఖలదిశల
నుండిబౌంధవముత్రంబులలమ్రదనుబడు
లగుదెంచిరికటంబనరులగూడి
వేదశాస్త్రప్రౌఢవాదంబులనుతూర్క
రవములుదిక్కుటప్రతతివగుల
మ్రోసెనయ్యెడసురల్ముదమునొందెడుభంగి
నొప్పెగీగీతినభ్యుత్సవంబు

గీ. పుష్పఫలములమంటపంబులుసెలంగె
ద్విజులుహవిరాజ్యములవహ్నితృప్తిజేసి
రతిరసాపూపసూపశాకాజ్యసంభృ
తాన్నములసత్కృతులదన్నిరవనిసురులు.

మాలినీ!

తదుపరిసదుపేతానేకవిద్వత్సఖాయాం
మదుపరచితఖాస్వత్సత్కృతిర్మంత్రితేనైన్మ
సపదినముదమేమాసాధుదత్తామహారై
రనుపమబహుమానైర్దాంసచాతోషయద్ధి॥

మాలినీ.

పిదపనఖిలవిద్యద్భృందభాస్వత్సభానం
 పదనాసఁగుమదుక్తిప్రస్థరత్నతక్రూతిశ్రీ.
 పదవరకృతినాథప్రాప్తగావించితేనా
 సదయఁడుబహుతూష్టస్వాంతఁగావించెనన్నున్.

ఇత్యమభిగమితః ప్రబంధస్సమాప్తిం

కల్యాద్యబైః ౫౦౦౬.

శ్రీపరాభవనానుసం"ర చైత్రశు ౩ సౌమ్యవాసరః॥

శ్రీకృతిపతయే మహితాయుర్వర్చో బలప్రజా పశుధన
 ప్రజ్ఞామేధాబ్రహ్మజ్ఞాన సమృద్ధిరస్తు.

ఇత్యాశీః

కోటమయజ్ఞన్నశాస్త్రీకవి.

10138

